

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPORA ÖZEL POLİTİKALAR VE ULUSLARARASI
SPORTİF BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER:
VOLEYBOL ÖRNEĞİ**

Berkay AYVERDİ

**SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Funda KOÇAK**

ANKARA

2021

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SPORA ÖZEL POLİTİKALAR VE ULUSLARARASI
SPORTİF BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER:
VOLEYBOL ÖRNEĞİ**

Berkay AYVERDİ

**SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Funda KOÇAK**

**ANKARA
2021**

Etik Beyan

Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Spora Özel Politikalar ve Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler: Voleybol Örneği” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan deneysel çalışma/araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Berkay AYVERDİ

Tarih: 21/06/2021

İmza:

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
ÖNSÖZ	vii
ŞEKİLLER	viii
ÇİZELGELER	ix

1. GİRİŞ	1
1.1. Önem ve Orijinallik	5
1.2. Sınırlılık	7
1.3. Problem	7
1.4. Spor Yönetimi	8
1.5. Spor ve Politika	11
1.6. Olimpiyatlar	14
1.6.1. Antik Olimpiyatlar	15
1.6.2. Modern Olimpiyatlar	16
1.7. Elit Spor	16
1.7.1. Elit Spor Sistemleri	19
1.7.2. Doğu Almanya’da Elit Spor Sistemi	24
1.7.3. SSCB’de Elit Spor Sistemi	24
1.7.4. Elit Spor Sistemlerinde Paydaşlar	25
1.7.5. Kitle Sportu	26
1.8. Elit Sportcu Geliştirmeye Yönelik Türkiye Uygulamaları	29
1.8.1. Olimpiyat Hazırlık Merkezleri	29
1.8.2. Sportcu Eğitim Merkezleri	30
1.9. Voleybol	31
1.9.1. Türkiye’de Voleybol	33
1.10. Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler	35
1.10.1. Mikro Seviye	36
1.10.2. Mezo Seviye	36
1.10.3. Makro Seviye	38
1.10.3.1. Nüfus	39
1.10.3.2. Ekonomik Gelişmişlik	41
1.11. SPLISS Modeli	42

1.11.1. Dokuz Sütun	47
1.11.1.1. Sütun 1: Finansal Destek	48
1.11.1.2. Sütun 2: Spor Yönetiminin ve Spor Politikasının Yapısı ve Organizasyonu	49
1.11.1.3. Sütun 3: Spora Katılım ve Spor Temeli Oluşturma	49
1.11.1.4. Sütun 4: Yetenek Gelişimi ve Yetenek Bulma Sistemi	50
1.11.1.5. Sütun 5: Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi	51
1.11.1.6. Sütun 6: Antrenman Tesisleri	51
1.11.1.7. Sütun 7: Antrenör ve Antrenör Gelişimi	52
1.11.1.8. Sütun 8: Ulusal ve Uluslararası Müsabakalar	52
1.11.1.9. Sütun 9: Bilimsel Araştırmalar	52
1.11.1.10. Gelecekteki Olası Sütun 10: Elit Spor Çevresi	53
1.11.2. Kritik Başarı Faktörleri	54
1.12. Konuyla İlgili Yapılmış Çalışmalar	54
1.12.1. Konuyla İlgili Yapılmış Yurtiçi Çalışmalar	54
1.12.2. Konuyla İlgili Yapılmış Yurtdışı Çalışmalar	56
1.13. Araştırmanın Amacı	60
2. GEREÇ ve YÖNTEM	62
2.1. Araştırmanın Modeli	62
2.2. Birinci Bölüm: Nicel Aşama	63
2.2.1. Araştırmanın Modeli	63
2.2.2. Evren ve Örneklem	63
2.2.3. Veri Toplama Aracı	65
2.2.4. Verilerin Toplanması	66
2.2.5. Verilerin Analizi	66
2.3. İkinci Bölüm: Nitel Aşama	66
2.3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni	66
2.3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	67
2.3.3. Verilerin Toplanması	68
2.3.4. Verilerin Analizi	69
2.3.5. İnanırcılık	70

3. BULGULAR	72
3.1. Birinci Bölüm: Nicel Aşama	72
3.2. İkinci Bölüm: Nitel Aşama	76
3.2.1. Finansal Destek	80
3.2.1.1. Devlet Desteği	81
3.2.1.2. Finans Çevresi	82
3.2.2. Spor Yönetiminin ve Spor Politikasının Yapısı ve Organizasyonu	83
3.2.2.1. Paydaş Kurumlar Arası Koordinasyon	84
3.2.2.2. Liyakat Sistemi	85
3.2.2.3. Arzu Edilen Başarı	87
3.2.2.4. Voleybol Federasyonunun Yapısı	88
3.2.3. Spora Katılım ve Spor Temeli Oluşturma	89
3.2.3.1. Kadın Voleybolu	90
3.2.3.2. Diğer Branşların Gerisinde Kalmak	91
3.2.3.3. Voleybola Kolay Erişim	93
3.2.4. Yetenek Gelişimi, Yetenek Bulma Sistemi	94
3.2.4.1. Yetenek Tanımlama	95
3.2.4.2. Yetenek Geliştirme	99
3.2.5. Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi	99
3.2.5.1. Bireysel Sorumluluk	100
3.2.5.2. Sporcu Desteği	101
3.2.5.3. Kariyer Yaratma Fırsatları	103
3.2.6. Antrenman Tesisleri	104
3.2.6.1. Erişim	105
3.2.6.2. Kullanım	107
3.2.7. Antrenör ve Antrenör Gelişimi	108
3.2.7.1. Antrenör Deneyimi	108
3.2.7.2. Antrenör Yetiştirmek İçin Önlemler	110
3.2.8. Ulusal ve Uluslararası Yarışmalar	111
3.2.8.1. Ulusal Ligler	112
3.2.8.2. Uluslararası Müsabakalar	113
3.2.9. Bilimsel Araştırmalar	114
3.2.9.1. Koordinasyon Eksikliği	114
3.2.9.2. Bilimsel Araştırmaların Önemini Fark Edememe	116
3.2.9.3. Bilimsel Araştırmaların Niteliği ve Niceliği	116
3.2.10. Eğitim Sistemi	117

3.2.10.1. Akademik Engel	118
3.2.10.2. Okul Sporları Faaliyetleri	119
4. TARTIŞMA	121
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	128
ÖZET	133
SUMMARY	135
KAYNAKLAR	136
EKLER	149
Ek-1. Etik Kurul İzni	149
Ek-2. TVF İzin Yazısı	151
Ek-3. SPLISS Modeli Kullanım İzni	152
Ek-4. Görüşme Formu	153
Ek-5. Katılımcılara Uygulanan Demografik Bilgiler Formu ve Anket	156

ÖNSÖZ

Dünyada giderek artan uluslararası sportif rekabet ve elde edilen başarılar, ülkeler için prestij, tanınırlık ve güç gösterisi açısından önemli hale gelmiş ve ülkeler bu doğrultuda sistematik olarak elit sporcuların gelişimine önem vererek politikalar geliştirmiş ve finansal yatırımlar yapmıştır. Yapılan araştırmalar spora destek sağlayan ülkelerin uluslararası alanda başarılı olduğunu kanıtlamış ve uluslararası sportif başarıların büyük ölçüde politikalarla ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu araştırmada da son yıllarda tüm Dünya’da sıklıkla uygulanan SPLISS (Uluslararası Sportif Başarıya Yönlendiren Politika Faktörleri) modeli ülkemizde voleybol branşı çerçevesinde değerlendirilmiştir. Her aşamasında büyük bir keyif aldığım ve heyecanlandığım bu çalışmanın Türk sporuna büyük katkısı olacağı inancındayız.

Tez çalışmam boyunca ilgisini asla eksik etmeyen çok değerli danışman hocam Doç. Dr. Funda KOÇAK’a, tez çalışmama ve aynı zamanda akademik hayatıma büyük katkıları olan çok değerli hocam Prof. Dr. Bülent GÜRBÜZ’e, yardımlarını esirgemeyen çok değerli hocalarım Prof. Dr. Oğuz ÖZBEK’e, Doç. Dr. Çalık Veli KOÇAK’a, Doç. Dr. Sinem HAZIR AYTAZ’a ve çok değerli Voleybol Aktüel ailesine,

Bu çalışmaya katkısı olan herkese sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Her zaman yanımda olan ve bana tutkularımın peşinden gitmem için daima cesaret, sevgi ve destek veren babam, annem ve ablama sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

ŞEKİLLER

Şekil 1.1. Elit Spor Sistemleri	21
Şekil 1.2. Uluslararası Sportif Başarıyı Belirleyen Faktörler	36
Şekil 1.3. SPLISS (Sport Policy Leading International Sport Success)	49

ÇİZELGELER

Çizelge 1.1. 2016 Rio Olimpiyatlarında Yüksek Nüfuslu Bazı Ülkelerin Madalya Başarısı	41
Çizelge 2.1. Araştırmaya katılan bireylere ait demografik bilgiler	64
Çizelge 2.2. Katılımcılara ait demografik bilgiler	68
Çizelge 3.1. 31 SPLISS Maddelerinin dokuz sütuna dağılımı	73
Çizelge 3.2. Voleybol katılımcılarına göre 31 SPLISS maddesinin önem sıralaması	74
Çizelge 3.3. 31 SPLISS Maddesine ait ortalama ve standart sapma değerleri	75
Çizelge 3.4. Katılımcıların voleybolda uluslararası sportif başarıyı etkileyen sütunlara ilişkin görüşlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri	76
Çizelge 3.5. SPLISS temaları ve uluslararası voleybol başarısını etkileyen faktörlerin alt temaları	77

1. GİRİŞ

Sporda uluslararası başarı, insan başarısının zirvesi olarak kabul edilmektedir. Günümüzde uluslararası spor organizasyonlarını dünyanın dört bir yanından milyonlarca insan izlemekte ve bu ülkelerin dünya çapında tanınırlık ve itibar kazanmaları için önemli fırsatlar sunmaktadır (Abbott, 2006). Bu nedenle, Olimpiyat Oyunları ve diğer uluslararası spor etkinliklerinde başarı, dünya çapındaki ülkeler için öncelik haline gelmiştir. Ülkeler için sağladığı saygınlığın yanı sıra uluslararası spor organizasyonları, toplumları bir araya getirerek insanlar arasında barış ve evrensel değerlerin yayılmasına da katkı sağlamaktadır (Fişek, 1983).

Uluslararası spor başarısının toplumda birleştirici özelliğinin yanı sıra ekonomik kalkınma, uluslararası ve diplomatik tanınma, uluslararası imaj, kitlesel katılım etkisi, ulusal kimlik ve aidiyet, sosyal uyum, ulusal gurur ve mutluluk, iyi hissetme faktörü gibi birçok faydayı içermektedir (van der Roest ve Dijk, 2021). Spor küresel bir popülariteye, seyirciler ile sporcular arasında yakın bir bağ kurma yeteneğine sahiptir (Burstyn, 1999) ve dünya çapında milyonlarca insanın kültürünün ve günlük yaşamının bir parçası haline gelmiştir (Tsonev, 2017). Bu durum, toplum üzerinde aynı zamanda artan refahı (Downward ve ark., 2010) ve kazanılan uluslararası sportif başarılarının toplum için belirli bir değere sahip olduğunu göstermektedir (Wicker ve ark., 2012).

Hükümetlerin elit spor başarısı ile neden ilgili olması gerektiğine dair çeşitli nedenler bulunmaktadır. Bu nedenler uluslararası prestij, diplomatik tanıma, ideolojik rekabet ve uluslararası sportif başarının iç politik faydalar sağladığı inancıdır (Green ve Houlihan, 2005). Son yıllarda önemli spor etkinliklerine ev sahipliği yapmak, birçok ülke için, turizm teşviki ve kentsel yenilenme gibi çeşitli ekonomik kalkınma alanlarında önemli bir unsur olmuştur. Büyük spor etkinliklerine ev sahipliği yapmanın ekonomik faydaları, sporla ilgili hizmet sektörünün büyüme ve istihdam için önemli olan çoğu ülkelerde giderek daha fazla önem kazanmaktadır (Gratton ve Taylor, 2000). Bununla birlikte, ülkeler diplomatik, ekonomik veya sosyal hedefler

için sporu bir amaç olarak kullandıkları takdirde ve uluslararası rekabet edebilecek elit sporculara sahip olmaları durumunda sporun potansiyelinden yararlanabilmek için avantajlı konumdadırlar (Houlihan ve Green, 2008).

Uluslararası spor başarısı elde etmek, ülkeler için giderek daha önemli hale gelmekte ve madalya sayıları, ülkeler ve medya tarafından uluslararası başarıyı karşılaştırmak için kullanılan bir araç olarak görülmektedir (De Bosscher ve ark., 2006). Elde edilen başarılar ülkeler için gurur kaynağı olmakta, aynı zamanda ülkenin siyasi otoritesinin de bir başarısı olarak görülmektedir (Saatçioğlu ve Karaca, 2012). Uluslararası sporda rekabetin artmasıyla daha fazla ülkenin uluslararası yarışmalara uygun şekilde sporcuları geliştirmek için stratejik yaklaşımlar benimsemesi, birçok ülkenin elit spor gelişimine artan miktarlarda yatırım yapmasına neden olmaktadır (De Bosscher ve ark., 2008). Elit spora ve kitle sporuna finansman ve destek sağlamak amacıyla spor politikası oluşturan ülkelerin sayısındaki artıştan da anlaşılacağı üzere spor, hükümet politikalarında önemli alanlardan biri haline gelmiş (Hoye ve ark., 2010) ve bu önemin artmasıyla hükümetler önemli finansal yatırımlar yaparak doğrudan elit sporu geliştirmeye daha istekli hale gelerek elit spor sistemini kurumsallaştırmışlardır. (Green ve Houlihan, 2005).

Spor, lkeler için önemli bir politika alanıdır (Parrish, 2003). Son yirmi yılda bu konuyu ele almak isteyen bir literatür ortaya çıkmış, son zamanlarda yapılan çeşitli çalışmalar, farklı ülkelerin uluslararası spor başarısı ve gelişimi hakkındaki bilgileri artırmış, elit spor sistemlerinin ve politikayı şekillendiren faktörlerin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuştur (De Bosscher ve ark., 2009). Uluslararası alışmalar içinde, ülkelerin neden spora yönelik politikalar geliştirdiklerini anlamaya çalışan ve büyümekte olan bir araştırma alanının oluşması (Dolowitz ve Marsh, 2000), spora olan ilgi ve spordaki artan başarılar, ülkeleri küresel rekabet içine sokmakta ve stratejik elit spor politikaları benimsemeye teşvik etmektedir (De Bosscher ve ark., 2016). Bir sporcunun veya takımın başarısı, sporcunun bireysel performansı ile birlikte ülkenin oluşturuğu sistemin performans kapasitesine ve elit sporun gelişimi için mevcut tüm ilgili kaynakları kullanmadaki etkinliğine bağlıdır. Bu nedenle ülkeler

kendilerini rakiplerinden ayırmak ve rekabet avantajı elde etmek için en etkili yolları aramakta ve buna yönelik politikalar geliştirmektedir. (De Bosscher ve ark., 2006).

Ülkelerin elit spor politikaları belirlemedeki ortak amacı, özellikle uluslararası yarışmalarda en iyi sporculara karşı başarılı bir performans sergilemektir (De Bosscher, 2013). Elit spor, bir sporun uluslararası spor başarısı için sporcuları yetenek taraması ile keşfetmek, geliştirmek ve uluslararası yarışmalara hazırlamak için kullanılan terimdir. Spora alanında bu yaklaşım, elit sporda başarıya ulaştıran birtakım faktörlerin tanımlanmasıyla başlayan bir sistem olarak düşünülmektedir (Böhlke, 2009). Elit bir spor sisteminin temel amacı kazanan sporcuların sistematik olarak geliştirilmesi, oluşturulması veya üretilmesidir. Sportif rekabetin artışı ile hükümetler arasında uluslararası spor başarısının değeri konusunda artan bir farkındalık oluşması ile uluslararası spor başarısı çoğu zaman çok çeşitli spor dışı hedeflere ulaşma kapasitesi için değerli bir kaynak olarak görülmüştür. Özellikle geçmiş dönemde ABD, SSCB ve Avrupa komünist ülkeleri için spor, ideolojik üstünlüğü göstermek için bir araç olarak görülmüştür (Green ve Oakley, 2001). Doğu Almanya ise sporu özellikle ülkenin egemenlik iddiası için bir fayda olarak görmüştür (Green ve Houlihan 2005). Özellikle eski Doğu Almanya ve Sovyet Bloğu Devletlerinde kurulan sistem büyük spor başarıları elde etmiş ve bu sistemler tarafından uygulanan stratejiler günümüz spor sistemlerinde hala uygulanmaktadır (Green ve Oakley 2001).

Bir ülkede elit spor sistemlerinin politika hedeflerine ulaşmak için nasıl yönetildiği ve elit spor sistemlerinin belirlenen hedefe ulaşma çabalarını nasıl etkilediği sorusunun cevabı politikaların yapısında bulunmaktadır (Hoye ve ark., 2011). Sportif başarının ülkeye getirdiği faydaları farkederek hükümetler, bu faydaların bir kısmını veya tamamını en üst düzeye çıkarmak için uluslararası sportif başarı kazanabilecek elit sporcuları sistematik olarak geliştirmeleri gerektiğini farketmişlerdir (Green ve Houlihan, 2005). Bu durum elit sporcu gelişimine daha stratejik bir yaklaşım benimseyerek uluslararası başarının kamu politikası yoluyla elde edilebileceği inancı ile ilişkilidir (De Bosscher ve ark., 2011). Araştırmacılar ve politika belirleyicileri arasında da, giderek daha fazla başarı planlayan ülkelerin başarı şanslarını artıracığına dair artan bir inanç vardır (De Bosscher ve ark., 2008).

Bazı ülkelerin uluslararası rekabette neden başarılı olduğu ve diğerlerinin neden başarısız olduğu sorusu ise son yirmi yılda ortaya çıkan bir araştırma alanı olarak ortaya çıkmıştır (Sotiriadou ve De Bosscher, 2017). Bu alanda yapılan araştırmalar, farklı ülkelerin elit spor sistemlerinin ortak yaklaşımlarının ve temel özelliklerinin anlaşılması üzerine gelişmeler sunmuştur (Brouwers ve ark., 2015). Bununla birlikte spordaki ülkeler arasındaki uluslararası rekabet ve elit spora finansal destek arttıkça, ülkeler ve spor örgütleri elit sporcuları geliştirmek için stratejik yaklaşımları benimsemektedir. Bu noktada başta politika faktörleri olmak üzere, uluslararası spor başarısına yol açan faktörleri analiz etme ihtiyacının olduğu görülmektedir (De Bosscher ve ark., 2015). Yapılan araştırmalar, bu temel özelliklerin anlaşılması için çaba sarfeden ülkelerin başarı şanslarını artırdığını göstermektedir (De Bosscher ve ark., 2008).

Modern spor on dokuzuncu yüzyılın ortalarında kademeli bir şekilde ortaya çıkmasından bu yana ülkelerin kimlikleri ve ideolojileri inşa etmede önemli bir rol oynamıştır. Yirminci yüzyılda ise sporun politik işlevleri ve ülkeler üzerindeki etkisi akademik araştırmalara konu olmuş yapılan çalışmalar spor ve spora yönelik politikaların ülkelerdeki önemini ortaya koymuştur (Magdalinski, 1999). Spor ortamının sağlandığı her düzeydeki performans seviyeleri ile ilgili yapılandırılmış, ulusal düzeyde geliştirilebilecek tüm modeller için ortak nokta hedeflenen uluslararası spor başarısının sadece uzun vadede mümkün olmasıdır.

Uluslararası elit spor başarısının anlaşılması konusunda yapılan çalışmalar daha fazla sayıda yatırım yapan ülke ve büyük uluslararası spor etkinliklerinde madalya kazanmak için stratejik bir yaklaşım geliştiren artan sayıda devletlere odaklanmıştır (Green ve Houlihan, 2005). Bu çalışmalar ülkelerin elit spora yatırım yaptığı ve ülkelerin elit sporla ilgili başarı hedefi belirlediği, bu nedenle de bu çabaların bir geribildirimini alma arayışında olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte kimi ülkeler uluslararası sportif başarı için yaptığı girişimlerin karşılığını alarak başarı elde ederek istikrarlı bir yolda ilerlerken, kimi ülkeler oldukça geride kalmaktadır. Bu sebeple bunun nedenlerinin araştırılması literatürde ilgi gösterilen bir alan olmuş ve

bu tutarsızlıkların açıklanması için çok sayıda çalışma yapılmıştır (Mazzei ve ark., 2020).

Bir ülkede elit sporun gelişimi o ülkenin spor kültürü ve politika sistemleri ile yakından ilişkilidir (De Bosscher ve ark., 2015). Yapılan araştırmalar, elit spor politikalarını inceleyen çalışmaların, ülkelerin elit spor sistemlerinin ve elit spor gelişiminin tek bir modeline dayandığı sonucuna varmaktadır (Brouwers ve ark., 2014). Uluslararası sportif başarıyı etkileyen faktörlerin derinlemesine ele alınabilmesi açısından en kapsayıcı çalışma SPLISS çalışmasıdır (Sotiriadou ve ark., 2013). SPLISS modeli elit sporda ülkelerin organizasyonel yapısı üzerine kapsamlı bir literatür analizine dayanmaktadır. SPLISS modelinin oluşturulmasındaki temel fikir, araştırmacıların bir ülkeyi rakiplerinden daha başarılı kılan şeyin ne olduğunu belirlemeye çalışmaları ile ilgilidir (De Bosscher, 2015). Modelin amacı hangi spor politikalarının uluslararası spor başarısına yol açtığını ve bunun nasıl olduğunu daha iyi anlamak ve ülkelerin elit spor politikalarının genel bir spor düzeyinde etkinliği ve verimliliği hakkında daha iyi bir kavrayış elde etmektir. Model spor tartışmalarında hala belirsiz kabul edilen birçok etmeni içinde barındıran bir yöntem geliştirmiş ve uluslararası sportif başarıyı belirlemede yeni bir yaklaşım getirmiştir. Bu model çok sayıda ülke tarafından hem kendi durumlarını hem de başka ülkeleri değerlendirmek için kullanılmaktadır (De Bosscher ve ark., 2006).

1.1. Önem ve Orijinallik

Uluslararası sportif başarıyı belirleyen çeşitli faktörler vardır. Bu faktörler genetiğin yansira çevresel faktörler (sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik) ve politika faktörleridir. Sportif başarı için bu faktörlerin bir arada uygulanması gerekmektedir. Her faktör tek başına yeterli değildir, hepsinin bir arada uygulanacağı bir sistem gereklidir ve bu noktada belirlenen politikalar önemlidir. İyi bir spor yönetimi, faktörlerin bir arada uygulanabilmesi ve uluslararası sportif başarının itici gücüdür.

Uluslararası sportif başarının en önemli belirleyicilerinden nüfus avantajı, uluslararası sportif başarı için bir potansiyel oluşturmaktadır. Nüfusu fazlalığı açısından bakıldığında yüksek nüfusa sahip ülkelerin daha fazla potansiyel elit sporcu havuzuna sahip oldukları düşünülebilir. Bu nedenle bu ülkelerin uluslararası sportif başarı gösterme konusunda daha fazla avantaja sahip olduğu söylenebilir (Yülek, 2017). Bu durum sadece bir avantaj olarak düşünüleceğinden dolayı kesin olarak sportif başarının belirleyicisi olarak düşünülmemelidir. Altun ve Koçak (2015) ise, özellikle ülkemizde bulunan genç nüfusun fazlalığına rağmen sporun toplumda yaygın olma durumunda büyük eksikliklerin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum ülkemizde hala bir spor kültürünün yerleşik olmadığı anlamına gelmektedir.

Yapılan bir diğer çalışmada ise Özen ve arkadaşları (2012), Türk spor yönetimine ilişkin sorunları akademisyen görüşleri çerçevesinde incelemiş, akademisyen görüşlerine göre devlet okullarının ve yerel yönetimlerin tesis ve malzeme açısından desteğinin yetersiz olduğunu, sporun yaygınlaştırılmasında sorunlar olduğu, koordinasyonun sağlanmadığı ve spor alanındaki istihdamın yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Buradan hareketle spor kültürü, sporun yaygınlaştırılması, etkili politikaların geliştirilmesinde yaşanan zorluklar ve belirtilen politikaların uygulanmasında ortaya çıkan sorunların ülkemizin sportif başarısına da yansıdığı görülmektedir.

Yapılan literatür taraması sonucu ulusal literatürde henüz SPLISS modelini ele alan bir çalışma bulunmamaktadır. Yurtdışı literatüre bakıldığında ise SPLISS modelinin tenis (Brouwers ve ark., 2015), futbol (Valenti ve ark., 2019), binicilik (Haan, 2017), atletizm (Truyens ve ark., 2013), yüzme ve kano (Green ve Houlihan, 2005) branşlarında incelendiği görülmüş, voleybol branşını SPLISS modeli çerçevesinde inceleyen, voleybol branşında politika ve uluslararası sportif başarıyı etkileyen faktörleri inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle yapılacak olan çalışmanın özgün olduğu düşünülmektedir. Ortaya konulacak tez çalışmasının sonuçları ülkemizin spor yapılanmasında değişik seviyelerde uluslararası sportif başarının elde edilmesi için politikalar oluşturulması amacıyla fikir sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Uluslararası spordaki rekabet son on yılda önemli ölçüde artış göstermiştir. Uluslararası alanda sportif başarı göstermiş ülkeler mevcut performans seviyelerini korumak ve daha da yukarıya taşımak için için elit spora yatırım yapmaya devam etmektedir (De Bosscher ve ark., 2014). Spor politikaları ve uluslararası sportif başarıyı inceleyen araştırmalarda ülkelerin elit spor sistemlerinin ve elit spor gelişiminin tek bir modeline (SPLISS) dayandığı sonucuna varılmaktadır (Brouwers ve ark., 2015). Araştırmada kullanılmış olan SPLISS modeli ile voleybol başarısını etkileyen faktörler ve politikalar irdelenmiştir. Türkiye Voleybol Milli Takımlarının elde ettiği başarılar ve bu başarıların sürdürülebilirliği için başarıyı etkileyen faktörler ve politikaların belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle yapılacak olan çalışmanın yerel literatüre ve voleybol sporuna katkı sağlayacağı düşüncesi araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

1.2. Sınırlılık

Araştırma voleybol branşı ile sınırlandırılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci Türkiye Voleybol Federasyonu'ndan alınan izin ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle araştırmada veriler Türkiye Voleybol Federasyonu'na bağlı kulüpler, hakemler, sporcular, antrenörler, yöneticiler ve federasyon çalışanlarından toplanmıştır.

Çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan SPLISS modelinin amacı, elit spor politikası politikaları ile uluslararası başarı arasındaki ilişkiyi modellemektir, bu nedenle araştırmanın odak noktası, mezo düzey faktörlerle sınırlıdır.

1.3. Problem

Voleybol alanındaki uzmanların görüşüne göre uluslararası voleybol başarısını etkileyen politika faktörleri nelerdir?

SPLISS modeli ve maddeleri voleybola özgü spor politikalarını ve uluslararası sportif başarıyı belirlemede etkili midir?

1.4. Spor Yönetimi

Latince kökenli olan “Spor” kavramı Disporate ve Desport, yani dağıtmak ve birbirinden ayırmak anlamına gelen sözcüklerden türetilmiştir. On yedinci yüzyıldan sonra günümüze kadar ilk hecesinin aşınarak “Sport” haline dönüştüğü filologlarca ifade edilmiştir (Terekli, 2018). Bununla birlikte spor kavramı Eski Yunanca ’da “asil ve kibar erkeklerin uğraşı alanında olan hareketleri” ifade etmek adına kullanılmıştır (Özen, 2012). Sporun ne zaman başladığına dair kesin bir görüş olmasa da tarihteki ilk sporlar, savunma, saldırı ve hayatta kalma amacıyla araçlı veya araçsız olarak yapılmış olanlardır. Bir başka deyişle insanın doğayla girdiği hayatta kalma mücadelesinin gerektirdiği bedensel eylemlerdir. İlk insanın ortaya çıkışından itibaren tarihte spor faaliyetlerinin görüldüğü en eski zaman M.Ö. 5000 yıllarında Sümerler zamanıdır (Terekli, 2018).

Yetim (2019)’e göre spor bireyin fiziksel ve zihinsel sağlığını geliştiren, bireyin kişilik ve karakter gelişimine yardımcı olan, bilgi beceri ve yetenek kazandırarak içinde bulunulan çevreye uyum sağlamaya yardımcı olan, kültürlerarası kaynaşmayı sağlayan, bireyin mücadele gücünü arttıran, kuralları olan rekabet içeren faaliyetlerdir.

Spor, tüm dünyada insanları dil, din ve ırk gözetmeksizin birleştiren ve evrensel kültürün parçası olan bir olgudur. Fiziksel faydalarının yanı sıra spor, bireyi ruhsal olarak da olumlu etkilemektedir. Spor, geçmiş ve şimdiki her kültürün her zaman bir parçası olmuştur, ancak her kültürün kendi spor tanımı vardır. Spor çok yönlü bir kavram olduğundan günümüze kadar farklı biçimlerde tanımlamaları yapılmıştır. Her ne tanımla yapılırsa yapılsın spor, insanlığın var oluşunda başta hayatta kalmak amacıyla temel ihtiyaçlar için kullanılan, günümüzde ise bir sosyalleşme, sağlıklı olma, bir meslek veya bir eğlence olarak görülmektedir (Argan ve Basım, 2009).

Günümüzde spor, tıp, farmakoloji, ekonomi, sosyoloji, felsefe, teknoloji, politika, hukuk, iletişim gibi alanlarla etkileşim içinde olan bir alandır. Bununla birlikte sanayileşmenin hızla hızlanması, kentleşmenin artması, serbest zamanın artışı gibi temel değişmelere bağlı yeni boyutlar kazanmıştır. Değişimin kaçınılmaz olduğu bir dünyada, spor da zamanla değişmiş ve kendisini geliştirmek zorunda kalmıştır. Bir varlığın ayakta kalabilmesi için, değişimlere ayak uydurması gereklidir. Spor da bu sebeple sürekli değişime uğramış ve beraberinde kendi kitlesini de etkilemiştir. Sporda olan bu değişim dolayısıyla insanı da etkilemiştir (Dever, 2015).

Spor yönetimi kavramı Antik Yunan'da düzenlenen oyunlara kadar dayanmaktadır. Günümüz anlamından uzak olsa da o zamanlarda spor yönetimi kavramı kullanılmıştır. Spor organizasyonlarını seyredenlerin, oyunları düzenleyenlerin ve yöneticilerin çok uzun zamandan beri var oldukları ve bu tür oyunları düzenledikleri tarihsel araştırmalar ile bilinmektedir (Parks ve Olafson, 1987). Ancak akademik bir çalışma alanı olarak 1980'lerden itibaren yaygınlaşmaya başlamış bir kavramdır. O zamandan günümüze kadar spor yönetimi alanı büyük ilerlemeler kaydetmiştir (Costa, 2005).

Spor dünya genelinde milyonlarca insanı istihdam eden, dünya nüfusunun çoğunluğu tarafından katılımcı veya izleyici olarak etkileşimde bulunulan, amatör bir eğlence olmaktan önemli ve ciddi bir sektör haline gelmiştir. Sporun büyümesi ve profesyonelleşmesi, spor etkinliklerinin ve organizasyonlarının tüketimi, üretimi ve yönetimin her seviyesinde değişime neden olmuştur (Hoye ve ark., 2018). Bu bağlamda spor yönetimi özellikle son yirmi yılda çok yol kat etmiştir. Başlarda spor örgütlerinin üst kademelerinde bile gönüllü olarak görev yapılan bir sektörden spor yönetimi ortamı, artık bir profesyonel ve ticari sektöre dönüşmüştür ve dünyada birçok ülkede büyümeye devam etmektedir (Bradbury ve O'Boyle, 2017).

Spor örgütlerini yönetmek, modern işletme, hükümet ve kâr amacı gütmeyen örgütlerin çoğunda ortaya çıkan teknik ve stratejilerin uygulanmasını içerir (Hoye ve ark., 2018). Bu yüzden spor yönetimi, bilinen yönetim faaliyetleriyle birçok genel

özelliği paylaşır. Kısacası yönetim biliminin bir parçası olan spor yönetimini yönetimin teori ve uygulamalarından ayırmak mümkün değildir (Terekli, 2018). Spor yönetimi bir spor örgütünde belirlenen amaçları gerçekleştirmek amacıyla çağdaş yönetim ilkeleri doğrultusunda eldeki kaynakların etkili ve mantıklı bir şekilde uygulanması faaliyetidir (Yetim, 2019).

Genel bakıldığında spor, çoğumuz için eğlenmek anlamına gelebilir ancak aynı zamanda profesyonel bir sporcu için meslek, bir spor alanında işveren için istihdam aracı veya bir spor pazarlama ajansı için bir iş olabilir (Pedersen ve Thibault, 2014). Birçok kişi spor yönetiminin meslek alanına spor aracılığı ile katılmakta ve iş bulmaktadır. Bu yüzden spor yönetimi bir meslek alanı olarak da insanları sporun içine yönlendiren bir araçtır (Parks ve ark., 2006).

Literatürdeki birçok kaynağa göre spor yönetimi iki formda incelenmektedir. Birinci form sporla ilgili profesyonel bir çalışma alanı, ikinci form ise akademik bir çalışma alanıdır (Basım ve Argan, 2009). Profesyonel çalışma alanı olarak spor yönetimi, sporla ilgili ürün ve hizmet üreten kuruluşların yönetim fonksiyonlarının tümünü içeren becerilerinin tümüdür (Kelly ve ark., 1990). Spor kuruluşları bir işletme veya bir sivil toplum örgütü olarak ürün veya hizmet olarak üretimini gerçekleştirmektedir. Bunu gerçekleştirirken madde ve insan kaynaklarını kullanmaktadır. Bu durumda spor yönetimi “spor örgütü veya kuruluşunun amaçlarına ulaşabilmesi için gerekli madde ve insan kaynaklarının kullanılmasıdır” tanımı yapılabilir. Chelladurai (1994) ise spor yönetimini "sınırlı insan ve malzeme kaynaklarının, ilgili teknolojilerin ve spor hizmetlerinin verimli üretimi ve değişimi için durumsal koşulların koordinasyonu ile ilgili bir alan" olarak tanımlamıştır (Basım ve Argan, 2009).

Akademik bir çalışma alanı olarak spor yönetimi ise ilk olarak Amerika’da ortaya çıkmıştır. 1957 yılında Brookolyn Dodgers Beyzbol Kulübünün Yönetim Kurulu Başkanı Walter O’Mahley spor organizasyonlarında oluşan eksiklikleri farketmiş ve bunları tamamlamaya çalışmıştır. Daha sonra Amerika’da Ohio

Üniversitesi'nden James Mason'a belirlediği sorunlarla ilgili bir mektup yazmıştır. Bunun üzerine Mason ve birkaç arkadaşıyla birlikte Ohio Üniversitesi'nde Master düzeyinde bir spor yönetimi ile ilgili ilk müfredat programı oluşturmuştur. Eğitime 1966'da Ohio Üniversitesi'nde başlanmış ve bu da akademik çalışma alanı olarak spor yönetiminde ilk adım olmuştur (Parks ve ark., 2013). Günümüzde ise ülkemiz dahil birçok ülkede üniversitelerin müfredatlarında spor yönetimi programları bulunmaktadır.

1.5. Spor ve Politika

Spor politikası bir ülkede spora katılımın artırılması ve sporun nitelikli olması amacıyla alınacak kararları ve harekete geçirilecek eylemleri içeren ve spor yöneticilerine karar vermekte rehberlik eden ilkeler dizisini içeren genel ilkelerdir (Özbek, 2017). Spor politikası, spor alanında belirlenen yol ve yöntemler, gerekli altyapı ve tesisler, araç-gereçler, eğitim-öğretim anlayışı, ulusal ve uluslararası düzeyde spora bakış açısı, sporun örgütleniş ve uygulanış hedeflerini içeren ilkeler ve bu ilkelerin uygulanış biçimidir (Yetim, 2019). Spor politikasının ekonomik, sosyal gelişim, kültürel değerler için önemli olmanın yanında spora teşvik etme, ulusal birliğin sağlanması ve sosyal refahın sağlanması gibi yönleri vardır (Özbek, 2017). Aynı zamanda spor politikası geleceğe sağlıklı nesillerin hazırlanması, yetiştirilmesi ve toplum içerisinde sosyal uyumun sağlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir (Yetim, 2019). Bu nedenle bir kamu politikası önceliği olarak sporun gelişimi, kurumsallaşmanın artması ve hükümetlerin spora daha fazla yatırım yapması ile giderek daha fazla önem kazanmaktadır (De Bosscher ve ark., 2011). Bu önemin artması sonucu ülkeler spora yönelik politikalar geliştirmeye daha ilgili hale gelmiştir.

Spor, hükümetlerin politikalarında önemli alanlardan biri haline gelmiştir. Bu durum elit spora ve toplum sporuna finansman ve destek sağlayan ve spora özgü politikalar oluşturan ülkelerin sayısındaki artıştan da anlaşılmaktadır. Bergsgard ve arkadaşları (2007) hükümetlerin sporu üç nedenden ötürü ekonomik ve sosyal açıdan

önemli bir öge olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Birinci olarak sporda, kamu fonlarıyla yapılan stadyum ve diğer spor tesislerinin altyapısına verilen destek ve milli takımların başarısına medyanın gösterdiği ilginin yoğunluğu, çoğu gelişmiş ülke için güçlü bir kültürel önem taşımaktadır. İkinci olarak spor, politik güç kazanma, sosyal dışlanma ile mücadele etme, çocuklarda obezitenin engellenmesi, ekonomik kalkınmayı artırma ve kentsel dönüşümün sağlanması gibi spor dışı hedefleri gerçekleştirebilmesine yardımcı olmak için bir kaynak olarak değerlendirilir. Üçüncü olarak ise spor çok boyutludur, çünkü sadece bir kamu hizmeti değil, aynı zamanda refahın sağlanması ve ekonomik faaliyetin önemli bir aracıdır. Bundan ötürü spor, elit atletlerin performansının artırılması ve spora katılımın artırılması gibi spor politikasının odaklandığı temel yönlerin dışında yer alan diğer hükümet hedeflerinin gerçekleştirilmesine önemli derecede katkı sağlayabilmektedir (Hoye ve ark., 2011).

Günümüzde birçok hükümet sporu milliyetçilik, ekonomik kalkınma veya sosyal kalkınma için bir araç olarak görmektedir. Bu nedenle hükümetler spor organizasyonlarının faaliyetlerini desteklemek, kontrol etmek veya düzenlemek için politika ve mevzuat çıkarmayı düşünmektedir (Green ve Houlihan, 2005). Bu hükümetler, ulusal ve uluslararası rekabete yönelik sporcuların geliştirilmesine yardımcı olmak, ulusal spor organizasyonlarına finansman sağlamak, önemli etkinlikler için spor organizasyonlarını desteklemek ve büyük stadyumların inşasını kolaylaştırmak için elit eğitim kurumlarını desteklemektedir. Bu destek karşılığında hükümetler sporu daha fazla kitle katılımcısı istihdam etmek için etkileyebilir, toplumun farklı kesimlerine hizmet verebilir veya alkol ve uyuşturucu kullanımı, kumar ve genel sağlığı geliştirme mesajları konusunda spor yasaları uygulayabilir (Hoye ve ark., 2011).

Son yıllarda elit spor politikaları, bilimsel araştırmalara sıklıkla konu olmuştur (De Bosscher ve ark, 2006; Brouwers ve ark., 2015; Sotiriadou ve ark., 2014). Bu araştırmaların odak noktası sporcunun performansı üzerinedir. Spor politika yapımcıları, sporcu performanslarını artırmada hızlı bir şekilde etkisi olacak spor politikalarında değişiklikler yapabilmektedir. İyi düşünülmüş ve uygulanmış spor politikaları ve süreçleri uzun vadeli performans sonuçlarını etkilemektedir (Sotiriadou ve ark., 2014).

Houlihan, Bloyce ve Smith (2009) hükümetlerin sporu, ulus kurma sürecinden sosyal esenliğe kadar birçok spor dışı problemin çözümünde, son derece yararlı, oldukça kolay şekillendirilebilir ve görünür şekilde kullanma eğiliminde olduklarını belirtmiştir (Hoye ve ark., 2011).

Hükümetlerin elit sporu, elit spor enstitülerinin kurulması, piyango gelirlerinin spor tesislerinin inşasına ayrılması gibi farklı mekanizmalar üzerinden desteklemelerinin nedenlerine dair belgelenmiş kanıtlar bulunmaktadır (Green ve Houlihan, 2005). Benzer şekilde, spora katılım düzeylerini ve genel spor gelişimini artırmaya yönelik hükümet politikaları da bilimsel tartışmalara konu olmuştur. (Houlihan ve White, 2002). Bununla birlikte spor endüstrisinin, hükümet politikaları ile kesişimi, genel olarak spor politikası altında kabul gören alanlarla sınırlı değildir. Hükümetler, spor örgütlerinin faaliyetlerini düzenlemek ve yasalaştırmakla birlikte diğer politik amaçlarına ulaşabilmek adına spordan faydalanmaktadırlar (Tınaz ve Bakır, 2015).

Ulusal spor politikasının temel amacı, vatandaşların sağlık ve sağlıklı yaşam programları, beden eğitimi müfredatı, rekreasyonel ve elit spor aktiviteleri yoluyla fiziksel olarak aktif olmalarını veya spor örgütlerine varlık yaratarak kolaylaştırmaktır. Hükümetler girişimcilere fırsat sunmasıyla birlikte, spor faaliyetlerine katılımı teşvik etmek ve aynı zamanda kitle sporu, okul sporları ve elit sporlar gibi çeşitli düzeylerde sporun gelişimini destekleyen politikalar belirler ve uygularlar. Ulusal düzeyde spora katılım için, bir ülkenin ekonomik, sosyal, politik ve kültürel olarak gelişimine katkıda bulunabilecek elit bir spor sistemi, kamu politikası yoluyla geliştirilebilir (Toomer, 2019).

Houlihan (2005)'a göre, politikanın diğer alanları kapsamlı bir şekilde analiz edilirken, spor politikası diğerlerine oranla kenarda kalmıştır. 1960'larda az sayıda hükümetin spora özel bütçe ayırmasına ve spora yönelik bakanlık oluşturmalarına rağmen, 1990'ların ortasında sporun, ekonomik açıdan gelişmiş çoğu hükümet için önemli bir politika alanı olduğu görülmüştür (Houlihan, 2005). Bu gelişmelerle

birlikte spor politikasına yönelik akademik ilgide artış olmuştur. Hükümetler bu politikalara yoğunlaştıkça, sporu ve spora yönelik politikalar geliştirmeyi sosyal ve ekonomik kaygıların giderilmesi için her derde deva olarak görmektedir (Tınaz ve Bakır, 2015).

Ülkelerin ulusal spor politikaları genellikle elit spor performansının artırılması ve fiziksel aktiviteye katılım yönündedir (Bergsgard ve ark., 2007). Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda ve Birleşik Krallık gibi ülkelerin ise bunlara ek olarak sahada fair playin sağlanması adına politikalar benimsedikleri görülmektedir. Bu fair play politikası sporda doping ve performans artırıcı ilaç kullanımını önleyici düzenlemeler içermektedir (Houlihan, 2005).

1.6. Olimpiyatlar

Elit spor politikalarının sonuçlarının görüldüğü en önemli spor organizasyonlarından biri Olimpiyat Oyunları olarak kabul edilmektedir. Olimpiyat Oyunları, dünyanın en prestijli spor etkinlikleri olarak kabul edilmektedir (Kanin, 2018). Kısa vadeli uluslararası katılımın olduğu bu etkinlikler, etkinliğin gerçekleştirildiği ülkenin dikkatleri üzerine çekmesi ve ev sahibi şehir için uzun vadeli sonuçlar doğurabilmeleri nedeniyle önemli ayırt edici olaylara sahiptir. Oyunların sahnelenmesi için hem spor tesislerine hem de destekleyici altyapıya önemli miktarda yatırım yapılması gereklidir. Bu yatırımlar oyunlar bittiğinde ev sahibi şehre miras olarak kalmaktadır. (Essex ve Chalkley, 1998).

Olimpiyat oyunları gibi uluslararası mega spor etkinlikleri, dünya çapındaki büyük beğeni ve ilgiyle takip edilmektedir. Bu etkinlikler hem ekonomik kalkınmayı canlandırmanın yanı sıra uluslararası alanda tanınma elde etmenin güçlü araçları olarak görülmektedir. Özellikle son otuz yılda, spor ve mega spor etkinliklerine ev sahipliği yapmak küreselleşme sürecinde ülke kimliklerini yeniden yaratmaya çalışırken gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinde daha büyük bir rol üstlenmiştir (Tyson ve ark., 2016).

Olimpiyat Oyunları, Yaz Oyunları ve Kış Oyunlarını içermektedir. Modern Yaz Oyunlarının ilki 1896'da Yunanistan Atina'da, ilk Olimpiyat Kış Oyunları ise 1924'te Fransa Chamoniix'te yapılmıştır. 1992 yılına kadar Yaz ve Kış Oyunları aynı yıl düzenlenmiştir. Ancak daha sonra Kış Oyunları Yaz Oyunlarından iki yıl ileriye alınmıştır. Günümüzde Yaz ve Kış Oyunları dört yılda bir düzenlenmeye devam etmektedir. Olimpiyat oyunlarını Antik Olimpiyatlar ve Modern Olimpiyatlar olarak iki başlıkta incelemek mümkündür.

1.6.1. Antik Olimpiyatlar

Olimpiyat oyunlarının tarihi antik çağa kadar uzanmaktadır. M.Ö. 776 yılından sonra oyunların kaydı tutulmuş olmaya başlansa da tarihsel bulgular oyunların başlangıcının M.Ö. 9 yılına kadar uzandığını göstermektedir. Her dört yılda bir bin yıl boyunca, M.Ö. 776'dan M.S. 393'e kadar, olimpiyat oyunları Yunan dünyasının her yerinden vatandaşları cezbetmiş ve katılımlar gerçekleşmiştir (Kanin, 2018). Oyunlar için kalıcı bir ortam olan Olympia bölgesine akın edilmiş, ilk yıllarda yüzlerce yıllarında komşu kasabalardan ve şehir devletlerinden, daha sonra da İspanya ve Afrika'ya kadar olan kolonilerden kara ve deniz yoluyla gelerek oyunlara katılım sağlanmıştır. Oyunlar, Yunan mitolojisinin en büyük tanrısı Zeus'un onuruna yapılmıştır (Swaddling, 1999).

Olimpiyatlarda dünyanın her tarafından din, dil, ırk ayrımı olmaksızın tüm sporcular bir araya gelir ve yarışrlar. Olimpiyat oyunları Eski Yunan'da devletler arasında iyi ilişkileri geliştirmek ve halka eğlence sunmak adına düzenlenmesi ile başlamıştır. Oyunlar aracılığı ile bir araya gelen toplumlar arasında aynı zamanda kültür birliği de sağlanmıştır (Brittanica, 2021). Yunanistan'ın Olimpia bölgesinde başlayan oyunlarda iki amaç vardır. Bu amaçların birincisi beden mükemmelliğini önemseyen soyluların dini yönden maneviyatlarını arttırmak, ikincisi ise oyunlar aracılığıyla site devletleri arasında bulunan sorunları ortadan kaldırarak dostluğu pekiştirmektir (Serdaroğlu, 2002).

Roma İmparatorluğu'nun da katılımı ile oyunlar 12 asır boyunca her 4 yılda bir gerçekleştirilmiştir. Ancak Roma İmparatorluğu'nun Yunanistan üzerindeki hakimiyetini arttırması sonucu ve resmi dinleri olan Hristiyanlık dininin oyunlar ile ters düştüğü düşüncesi sonucu M.S. 393 yılında İmparator Theodosius köklü bir geçmişe sahip olan bu oyunları durdurma kararı almıştır (Brittanica, 2021).

1.6.2. Modern Olimpiyatlar

Modern Olimpiyat Oyunlarının kuruluşu 1896 yılında, uluslararası sporun bireysel toplumlar arası iyi niyet geliştirebileceğini ve hatta dünya barışına katkıda bulunabileceğini iddia eden vizyon sahibi bir eğitimci olan Baron Pierre de Coubertin tarafından kurulmuştur. Coubertin'in nedenleri, organize sporun hem fiziksel hem de kültürel yenilenmenin bir aracı olabileceği inancından türetilmiştir (Essex ve Chalkley, 1998). Coubertin, Dünyayı dolaşarak ve insanları Olimpiyatları canlandırmanın gerçek spor, rekabet ve barış ruhunu teşvik edeceği konusunda ikna etmeye çalışmıştır. Bu nedenle modern Oyunlar, Coubertin'in Olimpizm olarak adlandırdığı bir ideoloji ve felsefenin ifadesi olarak yeniden canlandırılmıştır (Malfas ve ark., 2004). Bu amaçla Coubertin, 1894'te Paris'te Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ni (IOC) kurdu. Bu komite, modern zamanların ilk Olimpiyat Oyunlarını organize etme hedefini belirlemiştir. İlk Oyunların tarihi olan 1896, günümüzde bir asırdan fazla süren olağanüstü bir maceranın başlangıcı olmuştur (www.history.com, 2021).

1.7. Elit Spor

Elit sporu yönetmenin tarihi 1950'lere ve Soğuk Savaş'ın başlangıcına kadar uzanmaktadır (Houlihan, 2013). Özellikle gelişmiş ülkeler arasında olmak üzere yaşanan politik gerilimler bazı hükümetlerin diplomatik hedeflere ulaşabilmek için sporcuları sistematik olarak geliştirmelerine neden olmuştur (Riordan, 1978). Elit spor anlayışı 1970'lere kadar yetenekli veya elit sporcuların spor federasyonlarının

gözetimi veya yönetimi altındaki bir antrenman yapacağı tarzda ilerlerken (Houlihan ve Zheng, 2013), 1980'ler ve sonrasında doktor, psikolog, kondisyoner, fizyoterapist, analizci ve yaşam koçlarından oluşan bir destek ekibi ile devam etmiştir (Collins ve ark., 2013).

Spor yönetimi alanı geniş bir şekilde tanımı yapılmış olmasına karşın, elit sporun yönetilmesi spor yönetiminin bir alt alanı olarak düşünülmekte ve bu alt alanı nispeten yeni olarak görülmektedir. Elit spor, gelişiminin en üst noktası olarak görülmekte ve uluslararası veya ulusal düzeyde yarışan herhangi bir sporcu veya takımı kapsamaktadır. Elit spor olimpiik veya olimpiik olmayan her branş için düşünülebilir ve hepsini kapsamaktadır. Bu noktada eğer yüksek performans sporu, sporun zirvesini temsil ediyorsa, sporcular bu zirveye nasıl ulaşır ve performanslarını nasıl sürdürmeyi başardığı sorusu ortaya çıkmaktadır. Spor bilimleri alanında yetenek belirleme ve geliştirme konusundaki literatür genişledikçe bu soruya verilebilecek cevaplar da çoğalacaktır (Sotiriadou ve Shilbury, 2009). Bu süreçte çok sayıda kurum ve paydaş, sporcu gelişimi için yeterli altyapıya sahip tesislerde eğitim, antrenörlük, beceri geliştirme, yetenek tanımlama, geliştirme ve daha yüksek rekabet seviyelerine geçiş için fırsatlar sunmaktadır (Rees ve ark., 2016). Buradan hareketle sportif başarı, atletik performanslarının zirvesine ulaşmayı hedefleyen yetenekli sporcuları seçmenin ve geliştirmenin erken aşamasında gerçekleşen çabaların sonucudur.

Bununla birlikte elit sporun hızlı ve dinamik bir ortamda çalışması bir diğer özelliğini oluşturmaktadır. Faaliyet gösterdiği toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik koşullarından etkilenirken, genel olarak bu performanslar ve elit sporcular toplum, ekonomi, hükümet kararları ve politika yönü üzerinde de oldukça fazla bir etkiye sahiptir (Houlihan, 2013). Bu nedenle, yüksek performans sporunu yönetmek, makro, mezo ve mikro düzey faktörlerden etkilenen ve etkilenen karmaşık bir süreçtir (De Bosscher ve ark., 2006). Elit sporun başarısı, karmaşık, çok yönlü ve çok katmanlı olan birçok faktörü içerir ve bu faktörlerin mikro, mezo, makro seviyelerde birleştirilmesi, uluslararası spor başarısına ulaşmanın en iyi açıklamasını sağlamaktadır (De Bosscher ve ark., 2015).

Elit spor, bir sporun uluslararası spor başarısı için sporcuları yetenek taraması ile keşfetmek, geliştirmek ve uluslararası yarışmalara hazırlamak için kullanılan terimdir (De Bosscher ve ark., 2015). Spora alanında bu yaklaşım, elit sporda başarıya ulaştıran birtakım faktörlerin tanımlanmasıyla başlayan bir sistem olarak düşünülmektedir. Son yıllarda, bu spor sistemleri, öncelikle iki büyük olayın bir sonucu olarak, birçok araştırmannın odağı haline gelmiştir. Birincisi, 1970 ve 1980'lerde eski Alman Demokratik Cumhuriyeti tarafından elde edilen başarı başarıdır (Green ve Oakley, 2001). Bu başarı sonrası performanslı sporun desteklenmesine yönelik organize bir yaklaşımın başarılı uluslararası sporcuların sistematik üretimiyle sonuçlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır. İkinci olay ise Avustralya'nın 2000 Sidney Olimpiyat Oyunları'na kadar elde ettiği başarı olmuştur. Avustralya'nın benimsediği spor modeli Almanya Demokratik Cumhuriyeti'nin sistemine dayandığından dolayı bunun diğer başarılı spor ülkelerinde bulunacak altyapı ve uygulamaları tanıtarak başarıya ulaşmanın mümkün olduğunu ileri sürülmüştür (Böhlke, 2009). Bu olaylar Oakley ve Green (2001) tarafından ortaya atılan “küresel spor silahlanma yarışı”nın başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Oakley ve Green'in (2001) “küresel spor silahları yarışı” olarak tanımladığı temel ilke, ülkelerin uluslararası spor başarısının elit spor alanına stratejik yatırım yaparak üretilebileceğidir. Bazı ülkeler yaptıkları yatırımlar ile gerçekten de elit spora ayrılan bütçelerin Olimpiyatlarda kazanılan madalyaların artmasına neden olabileceğini göstermiştir. (De Bosscher ve ark., 2008).

Teorik olarak ise elit spor 1930'larda ele alınmaya başlanmıştır. Bilimsel araştırmaların da desteğiyle 1952 ile 1988 arasında eski Alman Demokratik Cumhuriyeti ve Doğu Bloğu ülkeleri Olimpiyat Oyunlarında kazanılan madalya sayısında ve sportif mükemmelliği geliştirme konusunda büyük ilerlemeler kaydetmiştir (Green ve Oakley, 2001). Bu dönemin sonuna doğru yapılan çalışmalar, farklı ülkelerin elit spor geliştirme sistemlerini (Du Randt, 1993, Gratton, 1990) ve uluslararası başarı için önkoşulları (Broom, 1991, Clumpner, 1994) karşılaştırmıştır. Yapılan bu çalışmalar Doğu'daki spor başarısına odaklanmıştır.

Sporda mükemmelliğin artması ve uluslararası sportif başarıya neden olan faktörler neler olduğu sorusunun detaylı bir analizi Houlihan (1997) ve Riordan (1986)

tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar özellikle bu ülkelerin spor sistemlerini incelemiş ve uluslararası sportif başarılarına neden olan faktörleri açıklamaya çalışmıştır. Bu nedenle Batı'daki spor başarısının Doğu'ya oranla daha az olduğu ve bundan dolayı Batı'nın durum analizi eksik kalmış bir konudur. Batı bölgesinde elit spor gelişiminin başarı sağlayamamış olması, parçalanmış organizasyon yapıları, sporun rolü hakkında sonuca ulaşılamayan tartışmalar ve çelişen ideolojiler ve ulusal spor örgütleri ile devlet arasındaki iletişim eksikliği olarak belirlenmiştir (Horne ve ark., 1999). İlerleyen yıllarda Houlihan (1997), Avusturalya ve Kanada gibi Batı ülkelerinin Sovyet spor modellerini benimseyerek uluslararası sportif başarılar yakaladıklarını belirtmiştir.

1.7.1. Elit Spor Sistemleri

Ulusal bir elit spor sisteminin amacı uluslararası alanda başarılı sporcular yaratmak, bir başka deyişle şampiyonları yetiştirmektir. Özellikle rekabeti sağlamak ve devam ettirebilmek için, uluslararası spor başarılarının kazanılması için kaynağın nasıl yaratılacağı dikkate alınması gereken bir konudur (Bernard ve Busse 2000). Kaynakların yaratılması için gerekli olan finansal kaynaklar, yüksek performansı oluşturmak ve eğitim tesislerinin gerekli ekipman ve altyapısını sağlamak için çok önemlidir. Bu nedenle, elit bir spor sisteminin ilerlemesinin ancak istikrarlı olma ve finansal destek faktörleri ile mümkün olacağı varsayılmaktadır (Böhlke, 2004).

Elit spor sistemleri, sporcuların atletik performansının sistematik ve stratejik gelişimi ile ilgilidir (Green ve Houlihan, 2008). Bir dizi farklı bileşenden oluşan elit spor sistemleri, elit sporcuların üretimine organize ve tutarlı bir yaklaşım uygulayarak uluslararası sportif başarıya yol açmaktadır. Bu tür sistemler, Demir Perde'nin (Soğuk Savaş döneminde Sovyetler Birliği ve onun Doğu ve Merkez Avrupa'daki müttefiklerini tanımlamak üzere kullanılmış olan bir terim) düşmesinden sonra Doğu Almanya'nın ve Sovyetler Birliği'nin spor sistemine ilişkin bilgilerin ayrıntılı olarak kavranmasıyla ortaya çıkmıştır. Bunlar, birçok alanda sporcuları tam olarak destekleyen bir ortamın, uluslararası spor başarısı olasılığını büyük ölçüde artırdığını göstermiştir (Böhlke, 2004).

1980'lerin sonundan bu yana, sistematik olarak elit sporcu gelişimini desteklemek ve sürecin takibi ve değerlendirilmesi adına yenilikçi bir yaklaşım oluşmuştur (De Bosscher ve ark., 2015). Bu yaklaşımın kilit göstergeleri arasında uzmanlaşma ve profesyonelleşmenin ortaya çıkışı, gerekli yatırımlar ve artan politik çıkarımlar bulunmaktadır. Bununla birlikte uluslararası spor sahnesinde rekabet etmek isteyen ülkeler, Doğu Almanya ve Sovyetler Birliği'nde mevcut olan uygulamaların çoğunu benimsemiş ve uygulamaya koymuştur (Green ve Houlihan, 2005). Bu uygulamaların çoğu sporcuları ve antrenörleri doğrudan etkileyen destek hizmetleridir, örneğin gelecek vaat eden gençleri bir sporcu gelişim sürecin yönlendiren bir yetenek tanımlama yapısı, sporcu performansını iyileştirmek için spor bilimi desteği sağlanmasıdır (Green ve Oakley, 2001).

Bu sistemleri detaylı olarak analiz ederek buradan yola çıkan Böhlke (2009), farklı elit spor sistemlerinin sağlanmasını geliştiren faktörleri tanımlamıştır. Bu tanımlama, destek faaliyetleri, bireysel sporlar için kapsamlı planlama ve kaynakların tahsisinde bazı sporlara açık bir şekilde öncelik verilmesini içermektedir. Elit bir spor sisteminin altyapısının genel olarak profesyonelleştirilmesi ve daha da geliştirilmesi ihtiyacı ile ilgili gözlemler ve öneriler yapılmıştır (Böhlke, 2009). Böhlke (2009) ortaya koyduğu bu sistemin sistemin başarıyı garanti edemeyeceğini ayrıca belirtmiştir. Ancak son zamanlardaki yapılan çalışmalar, elit spora bu sistematik yaklaşım olmadan tutarlı başarı şansının çok az olduğunu göstermektedir. (De Bosscher ve ark, 2006; De Bosscher ve ark., 2015; Brouwers ve ark. 2015). Bunun nedeni, sistemlerde bulunan altyapı, uygulama ve hizmetlerin, ülkelerin uluslararası sportif başarılarına bir şekilde katkıda bulunduklarının düşünülmesidir. Başarı elde etmek isteyen diğer ülkeler bu uygulamaları benimsemeye çalışmışlardır çünkü bu sistemler elit sporcuların üretiminde zorunlu unsurlar olarak görülmektedir. (Deloitte ve Touche, 2003).

Şekil 1.1. Elit Spor Sistemleri (Böhlke, 2009)

Yetenek tanımlama yapısı: Spora yeteneği olan kişilerin sistematik olarak tanımlanmasına izin veren süreçlerdir.

Sporcu gelişim yolu: Sporcuların seçtikleri sporda becerilerini ve yeteneklerini geliştirmelerini sağlayan yapılar ve destektir. Bu yapıları kullanarak sporcular, yetenek belirleme ile başlayan ve spordan emekli olma ile biten, dikkatle yönetilen bir yol boyunca hareket ederler.

Spor bilimleri desteği: Eğitim ve gelişim sürecine araştırma ve bilimsel bilgilerin dâhil edilmesine koordineli bir yaklaşımdır. Destek geleneksel olarak her sporcunun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde uyarlanmış psikoloji, fizyoloji, biyomekanik, beslenme ve mühendislik alanlarından oluşmaktadır.

Antrenör eğitim sistemi: Bu hizmet, elit spor sisteminde yer alan antrenörlere antrenman ve eğitim tekniklerindeki ve antrenörlük stillerindeki değişikliklerden haberdar olmalarını sağlamak için eğitim ve ileri eğitim sunmaktadır. Birçok ülkede antrenörlük eğitim sistemi, antrenörlük hiyerarşisinde yukarı çıkmadan önce yeterlilik seviyelerine ulaşma ihtiyacına dayanır.

Tesis ve ekipmanlara erişim: Elit sporcular için öncelikli erişime sahip, sporcuların seçtikleri sporda antrenman yapmasını ve geliştirmesini sağlayan iyi geliştirilmiş ve spora özel tesisler ve ekipmanlar kastedilmektedir.

Dopingle mücadele: Sporculara yasaklı madde karşıtı eğitim verilmesini ve yasaklı maddeler için düzenli olarak test edilmesini sağlayan süreçlerdir. Bunlar genellikle merkezi bir ajans tarafından yönetilmektedir.

Sporcu yaşam desteği: Bunlar, bir sporcunun kimlikten emekliliğe kadar spor dışı yaşamını destekleyen hizmetlerdir. Bunlar finansmana erişim, eğitim fırsatları ve kariyer planlamasını içermektedir.

Rekabet yapısı: Sporculara düzenli olarak rakiplerine karşı performanslarını ölçme fırsatı veren uygun rekabet seviyelerine erişimin mevcut olması gerekmektedir.

Böhlke (2004), elit bir spor sisteminde hangi görev ve hizmetlerin sistematik olarak uluslararası başarılı sporcular yaratma olasılığını artırabileceğini sıralamıştır. Bu görevler şunlardır:

Stratejik görev: Oluşturulan elit spor sisteminde amaçların belirlenmesi oluşturulmalıdır. Buradaki ilk amaç sporcuları sistematik olarak uluslararası yarışmalara hazırlamak ve başarı kazanmaktır.

Profesyonel stratejik yönetim becerileri, Kurumsal yönetim: Başarılı bir elit spor sistemi için öncelikle iddialı bir stratejik yönetim, kurumsal yönetim veya genel merkez oluşturmak gereklidir (Oakley ve Green 2001). Bu merkezlerde elit spor sisteminin belirlenen amaçlarını en iyi şekilde gerçekleştirebilmek için bu merkezlerde kapsamlı stratejik planların geliştirilmesi gerekmektedir.

Basit yönetim, Etkili iletişim, Kalite yönetimi: Belirlenen görev ve amaçları gerçekleştirmek için, stratejik yönetişimin, kapsayıcı ve aynı zamanda basit, etkili ve

verimli bir yönetimi temsil eden genel bir organizasyon yapısı üzerine kurulması gerekmektedir.

Kitle Sporü İçin Temel Oluşturma, Yetenek Tarama ve İzleme, Kariyer Desteği: Ulusal bir spor sistemine bütünsel yaklaşmak ve elit bir spor sisteminin temelini oluşturacak bir sistematik katılım programı oluşturmak uluslararası spor başarısı için gerekli bir koşuldur (Baumann, 2003). Yetenekleri tanımlamanın ve onları elit bir spor sistemine kazandırmanın yanı sıra, bu bireylerin kalmaya istekli olması da hayati önem taşımaktadır. Bununla birlikte sporculuk hayatı için okuldan ayrılma ve sakatlık gibi riskli durumlar için de kariyer desteği planlaması gerekli bir faktördür.

Stratejik Ortaklıklar, Aktif İletişim: Elit bir spor sisteminin bir spor sisteminin diğer varlıklarına, diğer spor dışı paydaşlara (toplum) ve tüm paydaşlar ile stratejik ortaklıklar kurmak ve ulusal elit spor sistemi için etkileşimli bir destek ağını oluşturmaktır.

Spor Bilimleri Desteği, Ekipman ve Tesisler: Spor Bilimleri alanında yapılan bilimsel araştırmalar üzerine eğitim planlamasının oluşturulması, spor başarılarının elde edilmesi için genetik ile spor yeteneklerini tespit etmek kadar önemli hale gelmiştir (Merkel, 1995). Son yıllarda kazanılan uluslararası sportif başarının oluşmasında yetenekli antrenörler kadar spor bilimcilerin de katkısı büyük olmuştur (Green ve Oakley, 2001). Bunun yanı sıra nitelikli elit spor tesislerine erişim gerekli bir faktördür. Tesislere erişim kolaylığı uluslararası sportif başarıyı artırmada önemlidir.

Elit spor sistemleri için öncelikle iddialı bir stratejik yönetim sistemi, kurumsal yönetim merkezi veya genel merkez (Green ve Oakley, 2001) oluşturmak gereklidir. Oluşturulan bu elit spor sistemleri bir çeşit performans yönetimi sistemi bulunmaktadır. Bu sistem, eldeki kaynakların dünya standartlarında atletik performansı teşvik edecek ve madalya kazanma isteklerini gerçekleştirecek şekilde kullanılmasını sağlamak için gereklidir. Herhangi bir elit spor sisteminde ülkelerin

yönetim sistemlerine göre bir dizi farklı yönetim mekanizmaları vardır. Birçok ülkede amaç başarı olsa da yönetim ilkeleri ve tarzları önemli ölçüde değişiklik gösterebilmektedir (Andersen ve ark., 2015). Aşağıdaki bölümde dünya spor tarihine başarılarıyla damga vurmuş ülkelerin elit spor sistemlerine yönelik örnekler verilmiştir.

1.7.2. Doğu Almanya’da Elit Spor Sistemi

Doğu Almanya 41 yıllık (1949-1990) kısa ömürlü tarihinde, modern tarihte dünyanın en başarılı spor sistemlerinden birini üretmiştir. Doğu Almanya’da spor, Soğuk Savaş Doğu ve Batı Bloklarını kutuplaştırmış ve bir siyaset aracı haline gelmiştir (Cole, 2000).

Doğu Almanya, soğuk savaş sırasında sporu bir ideolojik üstünlük kurmak için bir araç olarak görmüş ve anabolik steroidler aracılığıyla başarılı sporcuların yetişmesi için çok sayıda bilim insanı, doktor ve eğitmeni bu amaç doğrultuda seferber etmiştir (Hoberman, 1993). Bu performans artırıcı ilaçların etkisine rağmen Doğu Almanya’nın uluslararası sportif başarılarıyla adını duyurmasının arkasında uyguladıkları başarılı bir elit spor sistemi yatmaktadır. Merkel (1995), bu durumu “Spor Mucizesi” olarak adlandırmış ve Doğu Almanya’nın elit sporda başarıyı yakalamasında önemli dört faktörü belirtmiştir. Bu faktörler, küçük yaşlarda çocukların bilimsel bilgiler yardımıyla yetenek taramasının yapılması, antrenman tesislerinin niteliği, antrenörler ve eğitimleri için organize bir yaklaşım, farklı alanlardan bilim insanları ile oluşturulmuş geniş destek ağı sistemi ve Alman geleneğinin benimsenmesi olarak sıralanmaktadır.

1.7.3. SSCB’de Elit Spor Sistemi

Sovyetler, uluslararası spor yarışması tarihindeki en başarılı ülke olarak kabul edilmektedir. Sovyet sporunun kökleri kısmen Rus tarihinin derinliklerinde, insanların alışkanlıklarında ve geleneklerinde bulunmaktadır. Ekim 1917 Rus Devrimi, geçmişle

pek çok yönden bir kırılma getirmiş, ancak Sovyet sporunun çeşitli yönleri, sosyal yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi, etkisini göstermeye devam etmiştir. Sovyetlerin sportif başarıları tüm dünyada ilgi uyandırmayı başarmış ve uluslararası sportif başarı hedefleyen ülkeleri etkisi altına almıştır (Riordan, 1978). Savaş sonrası dönemde, kendine özgü Sovyet koşullarının şekillendirdiği Sovyet spor yapısı, tüm Doğu Avrupa devletleri tarafından büyük ölçüde benimsenmiş ve hızla kopyalanmıştır (Green ve Houlihan, 2005).

SSCB’de sporun idaresi, SSCB beden eğitimi ve spor komitesi tarafından yönetilmiştir (Kılıç ve Aslan, 2016). 1968 dışındaki bütün olimpiyatlara katılmış ve çim hokeyi haricinde bütün branşlarda katılım gösteren Olimpiyat tarihindeki çok yönlü bir ulustur (Riordan, 1978). Sovyetlerde spor, siyasal ve hukuksal düzenlemelere bağlı olarak toplumu şekillendirdiği söylenebilir. Bu şekillendirmenin başarılı sonuçları 1980 Moskova olimpiyatlarında kırılan dünya rekorları ve birçok alanda kazanılan madalyalarla görülmektedir (Kılıç ve Aslan, 2016). Böyle bir başarıyı sürekli olarak elde edebilen bir spor sisteminde, ödül ve sıralama programı, antrenörlük ve profesyonel eğitim, spor okulları ve spor yatılı okulları gibi olanaklar bulunmaktadır (Riordan, 1978). Kurulduğu ilk zamandan son zamana kadar olan süreç içerisinde Sovyet toplumunda halkı spor yapmaya teşvik eden düzenlemelerle spor tüm kitlelere ulaştırılmaya çalışılmıştır (Kılıç ve Aslan, 2016). Tüm yaş grupları için ulusal bir fiziksel uygunluk programı oluşturulmuş ve bireylerin egzersiz aletlerine ücretsiz erişimi sağlanmıştır. Ayrıca Sovyetlerin benimsediği spor sistemi Batı ülkelerinden farklı olduğu gibi, toplum içinde benimsenmiş düşünceler de farklılık göstermektedir. Bu sebeple toplumda sporun önemi konusunda bir farkındalık oluşmuştur (Riordan, 1978).

1.7.4. Elit Spor Sistemlerinde Paydaşlar

Elit spor ve elit sporun yönetimi dünyada hızla genişlemekte olan bir alandır. Yüksek performanslı spor yönetimi, milyar dolarlık bir endüstridir ve halen büyümeye devam etmektedir (Sotiriadou, 2013). Bir ülkedeki sporun gelişimi için stratejiler

belirleyen, programlar başlatan ve kaynak sağlayan spor organizasyonlarına ve hükümetlere ek olarak, paydaşlar da sporla ve geliştirilmesiyle aktif olarak ilgilenmektedir. Spor sistemindeki paydaşların, politika uygulamalarını şekillendirilmesi, strateji geliştirme gibi farklı sorumlulukları ve rolleri vardır. Paydaşlar görevlerini yerine getirirken birbirleriyle etkileşimde bulunurlar ve hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olan ilişkiler kurarlar (Sotiridau, 2009). Chappelet ve Bayle'ye (2005) göre hizmetlerin ve ortaklık ilişkilerinin kalitesi ve paydaşların memnuniyeti, spor örgütlerinin performansının önemli bir ölçüsüdür.

Uluslararası alanda spor başarısı kazanmak ve bunu tutarlı bir şekilde sürdürmek uzun vadede ancak oturmuş bir kitle sporu yapısına dayanarak elde edilebilir. Ulusal spor politika sistemleri ve elit spor sistemleri, ulusal ve uluslararası paydaşlarla iç içedir. Sportif yetenek tarama, spor bilimcileri, antrenörler, spor yöneticileri, tesisler, ekipman ve para, sporun başarısı için ana faktörlerdir ve bu kaynaklar elit spor sisteminin yerleştirildiği paydaş sistemi tarafından sağlanır. Bu nedenle uluslararası spor başarısının yaratılması için nereden kaynak sağlanacağı sorusu her zaman göz önünde bulundurulmalıdır (Böhlke, 2004).

Ulusal elit spor sistemleri, genel bir ulusal spor ortamının belirli bir unsuru olarak görülmeli ve bu sistemler ulusal ve uluslararası paydaşlardan oluşan oldukça karmaşık bir sisteme yerleştirilmelidir. Elit spor düzeyindeki başarının yeterli bir kitle spor sistemi üzerine kurulacağına dikkat çeken spor politika sistemlerinde başarıda rol oynayan çok sayıda paydaş bulunmaktadır. Elit spor sistemleri oluşturulurken bu sistemlerin içindeki kurumların birbirleriyle olan iletişimi genel ulusal spor ortamının yapısının farkında olmak açısından önemlidir. Bu noktada paydaşların rolü büyük olduğundan dolayı paydaşların önemi de göz ardı edilmemelidir (Sığı, 2009).

1.7.5. Kitle Spor

Kitle sporu fiziksel ve psikolojik iyi oluş düzeyini geliştirmek için katılınan her türlü fiziksel etkinliktir. Kitle sporunun yaygın olması daha fazla sayıda elit sporcu

yetiştirmek için temel koşulları sağlamaktadır (Ak, 2017). Kitle sporunun temelini serbest zaman kavramı oluşturmaktadır (Dever, 2015). Serbest zaman, bireyin yaşantısındaki zorunlu ve olumsuz durumlara karşı bilinçli ve zgr bir şekilde tercih ettiği bir alandır (Gürbüz, 2018). Günümüzde akademik çalışmalarda sıklıkla gündeme gelen ve araştırmacıların ilgi alanına giren bir kavram olan serbest zaman, son yıllarda sıklıkla fiziksel aktiviteye katılımıla ilişkilendirilmektedir (Koçak, 2017). Bireylerin kendini tanınması, yeteneklerinin farkına varması için serbest zamanlarını etkili değerlendirmesi gereklidir. Birçok faktör insanların serbest zaman tercihlerini etkilemektedir. İlk faktör grubu bireyle ilgilidir: yaş, ilgi alanları, tutum ve davranışlar, yetenek ve eğilimler, kişilik yapısıdır. İkinci grup, bireylerin kendilerini içinde bulundukları, içinde bulundukları sosyal ortam işleri ve gelirleri ile ilgili koşullar ve durumlarla ilgilidir (Gratton ve Taylor, 2000). Bireyler için serbest zaman, spora başlama aracı olarak görülmekte ve bu nedenle sporun bir ülkede tabana yayılmasında etkilidir (de Cocq ve ark., 2018).

Son yıllarda çoğu toplumda rekreasyonel aktivitelere verilen önemin artması ile fiziksel aktiviteye katılımıda önemli bir artış görülmektedir. Bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini arttırmak için ve daha sağlıklı bir bedene ulaşmak için serbest zamanlarda katılınan egzersizler önemli bir rol oynamaktadır (Güngörmüş ve ark., 2014). Özellikle kentlileşmenin artmasıyla bireylerin üzerinde fiziksel aktivite ve diğer aktivitelere katılım gibi tutum ve davranışlar oluşmuş, serbest zaman etkinliklerine katılımıda bir değişim ortaya çıkmıştır. Kentler zaman içerisinde insanların rekreasyonel ihtiyaçlarına cevap verebilecek potansiyele sahip hale gelmiştir (Karakkk ve Gürbüz, 2007). Bu da spora katılım ve spor temeli oluştırmada etkili olmaktadır. Spor, serbest zamanları değerlendirme faaliyetleri içinde en çok tercih edilen aktivitedir (Yetim, 2019).

Rekreasyonun en önemli özelliklerinden birisi, devletin topluma en yakın olduğu düzey olan belediyelerin en önde gelen destekçileri olmasıdır. İller ve ilçeler; sosyal merkezler, spor kompleksleri, havuzlar, spor salonları, oyun sahaları ve diğer birçok tesisler aracılığıyla toplumsal rekreasyon altyapısına çok büyük yatırım yapmaktadır. Bu tesisler genel olarak sadece sporu değil, her çeşit serbest zaman etkinliğini

sağlayacak şekilde programlanmıştır. Sağlanan hizmetler toplum içinde sağlıklı yaşamı genel olarak teşvik etmek amacıyla olası en geniş katılıma ulaşmaya yöneliktir. Dolayısıyla yerel yönetimlerde yaşam boyu spor anlayışı ile bütünleşmiş olacaktır. Her sektörün bireyleri sağlıklı ve aktif tutmak için önemli görevleri bulunmaktadır (Ak, 2017).

Çoğu ülkede spor politikası iki amaca yöneliktir. Bu amaçlar bir yandan daha geniş nüfus için spora katılım düzeyini artırmak, diğer yandan elit düzeydeki sporcuların başarısını arttırmak ve uluslararası sportif başarı kazanmaktır. Geleneksel olarak, kitle sporuna katılım ve elit spor ve birbiriyle ilişkili ve karşılıklı etkileşimli olarak görülmektedir (De Bosscher, 2015). Kitlesele spor katılımı, daha sonra elit sporcular olarak üstün olabilen genç yeteneklerin sürekli temini nedeniyle elit spor için bir üreme alanı sağlar. Buna karşılık elit spor, elit sporcuların gençlere yönelik rol modelleri olarak ilham verici işlevi ve uluslararası spor başarısının spordaki artan kamu ilgisine etkileri nedeniyle küçük çocukları spora çekmek için araçlardan biri olarak kabul edilmektedir (De Bosscher ve Van Bottenburg, 2011). Çocukları elit spora kazandırmak, kötü alışkanlıklardan uzak tutmak ve onları günlük yaşamlarında fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimleri açısından sağlıklı tutabilmek için küçük yaşlardan itibaren spora yönelik olumlu tutumlar kazanmalarını sağlamak yüksek derecede önem taşımaktadır (Koçak, 2014).

Ülkelerin özellikle son yıllarda uluslararası spor organizasyonlarında başarı hedefi olmasıyla birlikte, ülkedeki spor yönetim yapısının, bütün insanları fiziksel ve ruhsal durumlarında olumlu yönde bir artış yaratmak için, fiziksel aktiviteye gerekli katılımı sağlayacak bir sorumluluğu da vardır. Bu noktada elit spora temel oluşturma ve toplumda fiziksel aktivite düzeyini arttırarak sağlıklı bir toplum yaratmak açısından kitle sporu büyük önem taşımaktadır. Eğer Olimpiyatlar gibi uluslararası sportif etkinliklerde başarı hedefleniyorsa, bu uzun vadeli planlanması gereken bir iştir. Bu noktada sporun tabana yayılması ve kitle sporuna yönelik politikalar geliştirip uygulamak bir ülkenin spor yönetim yapısında bulunmalıdır (Talismciler, 2017). Kitle sporunun yaygın olması, o ülkede daha fazla elit sporcunun yetişmesi için bir temel oluşturmaktadır. Aynı zamanda herkesin spor yapma olanağının sağlanması ülkedeki

refahı arttırmakta, sağlıklı ve sürdürülebilir toplumların oluşmasına da olanak sağlamaktadır (De Bosscher ve van Bottenburg, 2011).

1.8. Elit Sporcu Geliştirmeye Yönelik Türkiye Uygulamaları

Türkiye’de ilk olarak 1970’li yıllarda Türk Spor Vakfı tarafından “Sportif Yetenek Tarama Metodu” adı altında Türkiye’deki sportif yetenekleri ortaya çıkarmak amacıyla bir uygulama başlatılmıştır. Devam eden yıllarda aşamalı olarak yapılan bu uygulama ülkenin çeşitli yerlerinde uygulanmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda sporcuların antropometrik özelliklerinden yola çıkılarak somatotip belirlenmesi, kuvvet, sürat, dayanıklılık testleri uygulanmıştır (Ak, 2017)

Ülkemizde 2013 yılında çocuklarımızın olimpiik sporları küçük yaşta tanınması, ve bu spor branşlarına uygun yaşta doğru yönlendirmenin yapılması başarılı bir sporculuk için temelden fiziksel ve zihinsel olarak hazır hale gelmesi gerektiği, sporda yetenek düzeyi yüksek çocuk ve gençlerin tespit edilmesi ve seçilen bu kişilerin spor branşları itibarıyla başarılı sporcular olarak yetiştirilmeleri ve uluslararası yarışmalarda yarışabilecek sporcular yetiştirilmesi amacıyla politikalar belirlenmiştir (Gençlik ve Spor Bakanlığı. *TC Resmi Gazete*, 28541, 2013). Buna göre dört başlık altında belirlenen politika başlıkları şunlardır: Uzman ve nitelikli teknik eleman yetiştirilmesi, ülke genelinde genel sportif yetenek taraması yapılması ve sportif potansiyel haritasının hazırlanması, yüksek performanslı sporcu yetiştirilmesi, başarının ödüllendirilmesi ve teşvik programlarının geliştirilmesi.

1.8.1. Olimpiyat Hazırlık Merkezleri

Türkiye’de elit sporcu gelişiminden sorumlu olan kurumlardan biri Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezleri’dir. 2015 yılında hazırlanan bir yönetmelikle Olimpiyatlara katılacak ve potansiyel yeteneğe sahip sporcuların seçilmesi, bu yetenekli sporcuların geliştirilmesi performanslarının geliştirilmesi, eğitimlerinde ve

sosyal gelişimlerinde standart bir uygulamanın sağlanması için kurulmuştur. Merkezlerde geleceğin elit sporcularının sportif gelişiminin yanı sıra akademik, sosyal ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilmek amacıyla da çeşitli aktivitelere yer verilmektedir. Sporcuların beslenme düzeninin takibi ile gerekli performans ölçümü ve analizleri de uzmanlar tarafından takip edilmektedir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, akademik koordinatörler ve antrenörler eşliğinde bilimsel temellere dayanan sporcuların gelişimlerine yönelik antrenman düzeni oluşturulmaktadır (shgm.gsb.gov.tr).

22 ilde (Ankara, Diyarbakır, Konya, Afyon, Edirne, Mersin, Aksaray, Erzurum, Rize, Adana, Gaziantep, Sakarya, Antalya, İzmir, Samsun, Artvin, Kahramanmaraş, Trabzon, Bolu, Kayseri, Bursa, Kocaeli) kurulan bu merkezlerden, 22 olimpik branşta (atıcılık, güreş, taekwondo, atletizm, hal-ter, tenis, bisiklet, judo, triatlon, boks, kano, okçuluk, buz pateni, karate, yelken, cimnastik, kayak, yüzme, curling, kürek, eskrim, modern pentatlon) yatılı veya gündüzlü olmak üzere 1.133 sporcu yararlanmaktadır (GSB Faaliyet Raporu, 2019). Merkezlerde aynı zamanda spor psikoloğu, beslenme uzmanı, masör, fizyoterapistlerden oluşan bir destek ekibi de bulunmaktadır. Merkezdeki sporcuların sağlık taramaları, performans testleri SESAM (Sağlık İşleri Daire Başkanlığı Sporcu Eğitim Sağlık ve Araştırma Merkezi) tarafından yapılmaktadır (Ak, 2017). 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunları için oluşturulan olimpik sporcu havuzuna TOHM'dan 182 sporcu girmeye hak kazanmıştır. 2016 Olimpiyat Oyunlarına toplam 16 sporcumuz kota alarak katılmıştır. Ayrıca Aksaray'da Paralimpik Oyunlar Hazırlık Merkezi kurulmuş olup, bu merkezde Paralimpik branşların Milli Takım kampları yapılmaktadır. (GSB Faaliyet Raporu, 2019).

1.8.2. Sporcu Eğitim Merkezleri

Sporcu Eğitim Merkezleri Türk sporunun en önemli yetenek seçimi ve yönlendirme projelerinden birisidir (Ak, 2017). Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde branşlara göre yaşı spora başlamaya uygun çocukların eğitim-öğretim yaşamını engellemeden elit sporcu olarak yetiştirilmelerini sağlamak amacıyla kurulmuştur

(Karaç, 2017). Sporcu Eğitim Merkezlerinin, kurulması ve yönetilmesine ilişkin karar, Sporcu Eğitim Merkezleri Yönetmeliği 28 Ocak 2010 tarihli ve 27476 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan yönetmeliktir. 1986 yılında güreş eğitimi vermek ve güreşçileri uluslararası müsabakalara hazırlamak amacıyla kurulmuştur. İlk başlarda hedeflenen ilerleme sağlanamasa da daha sonra tekrar hükümet ve federasyon gündemine alınarak merkezlerin yapım süreci başlamıştır. 1987 yılında Bolu ve Tokat'ta başlamış, daha sonra çeşitli illerde artarak günümüze kadar gelmiştir (Ak, 2017).

39 Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde 42 merkezde atıcılık, atletizm, badminton, boks, cimnastik, eskrim, güreş, halter, judo, kano, kürek, kayak, yüzme ve tenis olmak üzere 14 branşta 1.175 gündüzlü ve 714 yatılı statüde toplam 1.615 sporcuya hizmet vermektedir. Sporcu öğrencilerin iâşe, ibate, giyim, sağlık ve eğitim ihtiyaçları karşılanarak, ilgili spor branşlarında antrenörler eşliğinde eğitimleri devam etmektedir. Bu merkezlerde yetişen sporcular aynı zamanda kendi kulüplerinde aktif sporculuk hayatına devam etmekte, üniversitelerin ilgili bölümlerini kazanma başarısı göstererek yükseköğretim hayatlarını sürdürmektedirler. Birçok uluslararası sportif başarı elde eden bu yetenekli sporcular, başarılarını sürdürmeye devam etmektedir. (GSB Faaliyet Raporu, 2019).

1.9. Voleybol

Voleybol, 1895 yılında William G. Morgan adında bir YMCA (Young Men's Christian Association/Genç Hristiyan Erkekler Birliği) eğitimci tarafından Holyoke, Massachusetts, ABD'de bulunmuştur. Morgan başlangıçta bu sporu “Mintonette” olarak adlandırmıştır. Bunun sebebi de keşfettiği bu yeni sporun bazı yönlerini olarak badminton sporundan almasıdır. Mintonette oyunu kısaca “topu yere düşürmeden karşı alana atmak” olarak tanımlanmıştır. (Brittanica, 2021). Daha sonra oyunun bir izleyicisi olan Profesör Albert T. Halstead “Volley ball” adını önermiş ve daha sonra bu iki sözcük birleştirilerek günümüzde “volleyball” olarak kullanılan şeklini almıştır (Reeser, 2003).

Beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapan Morgan, derslerinin giderek artması ve derste sürekli aynı hareketlerin yapılmasının insanları sıkacağını düşünmesinden dolayı programını çeşitlendirme ve eğlenceli hale getirme arayışına girmiştir. Yeni bir oyun düşünmüş ve tenis ağını yerden yükselterek 1.80-1.90 yüksekliğe çıkarmıştır. Filenin her iki tarafında bulunan katılımcılar topu kendi alanlarına düşürmemeye, filenin diğer tarafına düşürmeye gayret etmişlerdir. Top olarak basketbol topunun iç lastiği kullanılmış ancak bunun fazla kullanışlı olmamasından dolayı bir firmaya özel top yaptırılmıştır. Yapılan bu topun ölçüleri günümüzdeki voleybol topu ile oldukça benzerlik göstermektedir (FIVB, 2021).

Oyun, çarpışması ve itişmesi olmayan, tehlikesi az ve oyuncu sayısının fazlalığına göre yoruculuğu artan haliyle katılımcıların fazlasıyla ilgisini çekmiş ve Morgan eğlenceli bir oyun bulma amacına ulaşmıştır (Uluöz, 2019). Bunun bir düzen içerisinde olması amacıyla oyuna kurallar konulmaya başlanmış ve Dr. Frank Wood isimli bir doktor ve John Lynch isimli bir itfaiye şefi kuralların belirlenmesinde Morgan'a yardımcı olmuşlardır (Koçak, 2012). Voleybol kurallarının ilk resmi derlemesi 1897'de YMCA tarafından yayınlanmış ve oyunun nasıl oynanacağını sınırları çizilmiştir. Bu değişim sonrası ABD'nin 1922'de New York'ta ilk ulusal erkek şampiyonası düzenlenmiştir. Kadınların ilk ulusal şampiyonası ise 1949'da yapılmış ve o zamandan beri kadınlar arasında voleybolun popüleritesi artmıştır (Reeser, 2003).

Voleybol, gittikçe katılımın yaygınlaştığı ve kulüp sporlarına katılımın en yüksek oranlarından birine sahip olduğu bir spor dalıdır (Post ve ark., 2017). Genetik faktörler, yetenekli olma, motivasyonun yanı sıra güç, dayanıklılık, hız, çeviklik, esneklik gibi fiziksel beceriler voleybol branşında başarılı olmanın gereklilikleridir (Mansur ve ark., 2018). Fizyolojik açıdan voleybol, olarak yüksek güç gerektiren, ağırlıklı olarak anaerobik hem de aerobik bir interval spor olarak tanımlanmıştır. Teknik performans ve fiziksel uygunluğun yüksek beceri seviyesinde olmasının yanı sıra fiziksel özelliklerle ve hız ve dikey atlama gibi performans özelliklerini de içinde bulunduran bir spor dalıdır (Smith ve ark., 1991). Karmaşık hareketleri bir arada bulunduran bir spor olan voleybolun uygulanması sırasında gözler, eller ve ayaklar arasında iyi bir koordinasyon gereklidir (Mansur ve ark., 2018).

Uluslararası voleybolda en üst düzeyde rekabet etmek hem fizyolojik olarak zorlu hem de psikolojik olarak etkilidir. Uluslararası bir voleybol oyuncusu yıl boyunca yarışmakta ve yoğun bir müsabaka programı geçirmektedir. Elit voleybol sporcusu sürekli olarak optimum performans için çalışmakta ve bu nedenle fiziksel, zihinsel ve sosyal strese karşı savunmasızdır (Reeser ve Bahr, 2003). Bu nedenle bir voleybol sporcusu için destek ekibi gereklidir. Bu ekipler tıbbi muayene, fiziksel hazırlık (Trajković ve ark., 2012), psikolojik destek, diyet kontrolü (Valliant ark., 2012) ve teknik ve taktiksel bilgi (João ark., 2010) gibi desteklerin yanı sıra, uygun morfolojik özellikler, hız ve çeviklik ve sıçrama kabiliyeti, her iki cinsiyet için de voleybolda başarı için kilit unsurlardır (Sattler ve ark., 2012). Bununla birlikte yaşanan sosyal, kültürel çevre ve ülkenin belirlediği politikalar voleybol başarısında rol oynayan diğer etmenlerdir

1.9.1. Türkiye’de Voleybol

Voleybol Birinci Dünya Savaşı’nın sonraki günlerinde Türkiye’ye girmiştir. 1919 yılında YMCA (Genç Erkek Hristiyanlar Derneği) yöneticisi olarak İstanbul’a gelen Amerikalı Dr. Dealer, bu derneğin spor salonunda voleybola başlamış ve beden eğitimi öğretmenlerinin dikkatini bu spora çekmeyi başarmıştır. Dr. Dealer, İstanbul’da ilk voleybol takımını kurarak voleybolu tanıtmış ve oynatmıştır (Çelenk ve ark., 2018). Bu oyunu izleyen Türk beden eğitimi öğretmenleri voleybol ile ilgilenmeye başlamışlardır. Bu öğretmenlerden biri de ülkenin ilk beden eğitimi öğretmenlerini yetiştiren ve o dönem Erkek Muallim Mektebi’nin beden eğitimi öğretmeni olan Selim Sırrı Tarcan, görüp beğendiği bu oyunun altyapısını okullarda kurarak başlatan ilk isimdir. 1920 – 1923 yılları arasında yetiştirilen beden eğitimi öğretmenleri voleybol sporunu benimsemiş ve yurdun dört bir yanında yayılmasına katkıda bulunmuşlardır. (Koçak, 2012).

1958’de Voleybol-Eltopu Federasyonu olarak kurulan Türkiye Voleybol Federasyonu, Türkiye’de voleybol faaliyetlerini resmi olarak yürütmektedir. Türkiye Voleybol Federasyonu 28 Ekim 2004 tarihinde özerk olmuştur. Uluslararası Voleybol

Federasyonu (FIVB), Avrupa Voleybol Konfederasyonu (CEV) ve Balkan Voleybol Birliği (BVA) resmi üyesidir. Merkezi Ankara bulunmaktadır. (TVF, 2021).

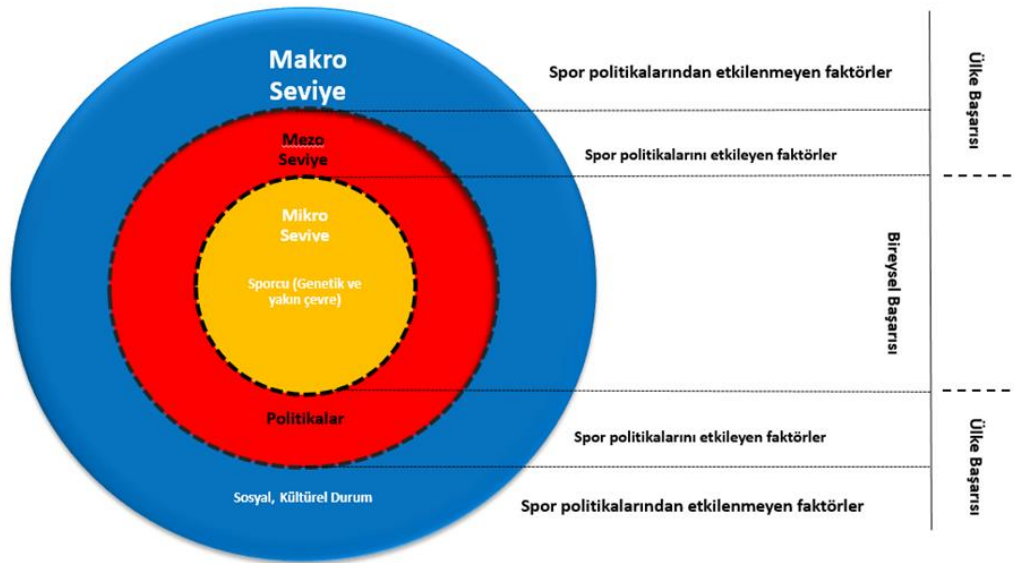
Türkiye Voleybol Federasyonu ülkedeki voleybolun gelişiminden ve teşvikinden sorumludur. İçerisinde bulunan kadar profesyonel kadrosu ve çeşitli komisyonları ile faaliyetlerini sürdürmektedir. En önemli görevlerinden biri de voleybolu ülke geneline yaymaktır. Bununla birlikte milli takımların ve kulüplerin kurulması ve organizasyonunun yapılması, antrenörler ve hakemler için eğitimler düzenlenmesi ve gerekli uluslararası ilişkileri kurmak gibi görevleri de bulunmaktadır. Türkiye Voleybol Federasyonu'na ait Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde spor salonları, plaj voleybolu sahaları, fitness salonları, lise, otel ve federasyon ofisleri bulunmaktadır (Çelenk ve ark., 2018).

Türkiye Voleybol Federasyonu'ndan edinilen bilgiye göre 2021 yılı itibariyle Türkiye'de 8.976 antrenör, 4494 hakem ve 118.595 lisanslı erkek, 213.728 lisanslı kadın olmak üzere toplam lisanslı sporcu sayısı 332.323'tür. Faal sporcu sayısı ise erkeklerde 5.018, kadınlarda 13.118 olmak üzere toplam 18.136'dır. Bu yönüyle voleybol 2021 yılı itibariyle halen Türkiye'de en çok tercih edilen spor branşlarından birisidir.

Türkiye her yıl Avrupa Şampiyonlar Ligi, CEV Kupası ve Avrupa Challenge Kupası'ndaki kulüp takımlarıyla temsil edilmektedir. Türkiye milli takımı, Federasyon Internationale de Volleyball (FIVB) tarafından belirlenen dünya sıralamasında kadınlarda 12. erkeklerde 27. sırada yer almaktadır. Avrupa Voleybol Konfederasyonu'na (CEV) göre Türkiye kadınlarda 2. erkeklerde ise 11. sırada bulunmaktadır. Türkiye'de voleybol özellikle kadın takımlarının elde ettiği uluslararası başarılar sayesinde en sevilen ilgi duyulan ve her ortamda tercih edilen bir spor dalı olmuştur (Uluöz, 2016). Başarılarının üzerine başarı eklemeye devam eden Türkiye Kadın Milli Voleybol Takımı 2021 yılında düzenlenecek olan Tokyo Olimpiyatlarına katılmaya hak kazanmıştır.

1.10. Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler

Uluslararası spor başarısını etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörleri sınıflandırmak ise karmaşık bir süreç olarak nitelendirilmektedir. Üst düzey sporlardaki performanslar, genetik özelliklerin ve insanların yaşadığı çevresel ve fiziksel koşulların bir kombinasyonudur (Seppänen, 1970; Akt. De Bosscher ve ark., 2006). Genetik özellikler, erkekler ve kadınlar, gençler ve yaşlılar, uzun boylu insanlar ve küçük insanlar ve hatta ırklar arasındaki farklılıkları açıklayabilmekte, ancak Norveçlilerin neden İtalyanlardan daha aktif kayakçı olduklarını ve Afrikalıların atletizmde Nijerya veya Mozambik'ten neden daha iyi performans gösterdiğini açıklayamamaktadır (De Bosscher ve ark., 2006). Dolayısıyla bireysel özelliklerin niteliğini belirleyen genetik özelliklerin yansısı sportif başarıyı belirleyen birçok çevresel etmen bulunmaktadır.

Şekil 1.2. Uluslararası Sportif Başarıyı Belirleyen Faktörler (De Bosscher ve ark., 2006).

De Bosscher ve arkadaşları (2006) uluslararası sportif başarıyı belirleyen faktörleri incelemek amacıyla kapsamlı bir literatür incelemesi yapmıştır. Bu literatür incelemesi, elit sporda başarıyı belirleyen bir dizi kabul gören faktörün olduğunu

göstermiştir. Bu faktörler üç seviyede sınıflandırılmıştır: Bireysel sporcular ve yakın çevreleri (mikro seviye), spor politikaları (mezo seviye) ve insanların yaşadığı sosyal ve kültürel çevresi (makro seviye).

1.10.1. Mikro Seviye

Mikro düzeyde, genetik niteliklerden ebeveynler, arkadaşlar ve antrenörler gibi yakın çevrelerine kadar bireysel faktörleri içermektedir. Bu düzeyde, bazı faktörler kontrol edilebilir (eğitim teknikleri, taktikler, psikolojik ve tıbbi destek), ancak genetik faktörler kontrol edilememektedir.

Yetenek, sporda, sanatta, bilimlerde veya diğer alanlarda, yalnızca belirli bir sosyal ortamda ve başkalarının desteğiyle tam olarak ifade edilebilen bireysel bir nitelik (Van Bottenburg, 2009). Başka bir deyişle, insanlar sporcu olarak doğmaz; bir dizi destek hizmeti sunan insanlarla çevrili olarak sporlarına büyük zaman, enerji, kaynak harcamasıyla birlikte bu işe tutkulu olmayı gerektirmektedir. Sporun ideolojik olarak üstünlük kurmada bir araç olarak görülmesi sonucunda yeteneğin profesyonel bir ekip tarafından desteklenmesi, araştırmacılar ve politika yapıcılar arasında uluslararası yarışmalardaki başarının ne ölçüde geliştirilebilir olduğu konusunda soruları gündeme getirmiştir (De Bosscher ve ark., 2008).

1.10.2. Mezo Seviye

Bu seviyedeki faktörler tamamen veya kısmen spor politikaları ile belirlenmektedir. Bu seviyede, politikanın etkinliğine ve elit spora yapılan yatırımlara bağlı olarak daha büyük bir uluslararası sportif başarı olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte bu seviyede, medya, spor gelenekleri ve kültür gibi başarıyı belirleyebilecek, ancak politikanın sadece uzun vadede dolaylı bir etkisi olduğu başka faktörler de vardır. Elit spor başarısını belirleyen çeşitli faktörleri göz önünde bulundurulduğunda, sadece mezo düzeyinde olan faktörler etkilenebilecek ve

değiştirilebilecek olanlardır. De Bosscher ve arkadaşları (2006), yaptıkları kapsamlı literatür araştırmasında mezo seviye faktörleri üç sınıflandırmada incelemiştir. Bu sınıflandırmanın ilkinde ülkelerin karşılaştırılmasına odaklanan çalışmalar ele alınmıştır. Bu çalışmalarda ülkelerin elit spor sistemleri arasındaki benzerlik ve farklılıklarla birlikte eski komünist devletlerde uygulama yöntemleri araştırılmıştır. Eski Doğu Bloğu ülkeleri, elit sporun günümüz halini almasında önemli bir rol oynamıştır. Houlihan (1997), Avustralya ve Kanada gibi ülkelerin her ikisi de bazı önemli faktörler açısından Sovyet modeline çok yakın elit spor politikası benimsediklerini belirtmiştir. Bu durumu destekleyen bir başka çalışma ise Oakley ve Green (2001) tarafından yapılmıştır. Beş ülkede (Avusturalya, Kanada, Fransa, Almanya İngiltere) elit spor geliştirme sistemleri analiz edilmiş ve bu ülkelerde ortak spor stratejileri geliştirmek için artan bir eğilim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Oakley ve Green'e (2001) göre bu eğilimin daha iyi anlaşılması için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

İkinci sınıflandırmada ise birkaç çalışma, uluslararası başarı için ön koşullara genel bir bakış sunulmuştur. Uluslararası spor başarısını elde etmek için gerekli anahtar faktörleri tanımlamak için önceki spor sistemleri araştırmasını kullanılmıştır. Larose ve Haggerty (1996) yaptıkları araştırmada başarıyı belirlediği düşünülen dokuz önemli faktör kategorisi bulmuştur. Clumpner (1994), Broom'un (1991) çalışmalarını temel almış ve uluslararası başarıdan sorumlu üç ana faktör önermiştir. Bu faktörler eğitim merkezleri ve personeli için mali destek, devamlı bir entegre Olimpik spor sistemi ve atletik yetenek olarak belirtilmiştir. Bu çalışmalar (Clumpner 1994, Larose ve Haggerty 1996, Oakley ve Green 2001), uluslararası spor başarısını açıklayan evrensel bir faktör modelinin oluşturulması için bir temel oluşturmaktadır (De Bosscher ve ark., 2006).

Üçüncü sınıflandırma mikro seviyesindedir. De Bosscher ve arkadaşları (2006), daha önce spor politikasının başarı üzerindeki etkilerini modellemek için yapılan tüm girişimlerde eksik olan önemli bir unsurun sporcuların ve antrenörlerin katılımı olduğunu tespit etmiştir. Bu noktada yapılan çalışmalarda kişisel genetik niteliklere odaklanılsa da bir sporcunun zirveye ulaşma yolunda spor politikalarının öneminden

bahsedilmiştir. Mikro düzeyde sporcular, sporcuların yakın çevresi ve antrenörler üzerine inceleme yapmak mezo düzeyde ülkeler arası kıyaslama yapmaktan daha kolay olarak nitelendirilmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda sporcuların bireysel başarılarını hem olumlu hem de olumsuz etkileyen faktörleri incelemeye odaklanılmıştır. SPLISS Modeli mezo faktörler başlığı altında bulunmaktadır, ancak model, araştırmanın temelini oluşturduğundan dolayı detaylı olarak ayrı bir başlıkta detaylı olarak irdelenecektir (Başlık 1.11. SPLISS Modeli)

1.10.3. Makro Seviye

Makro düzeyde yapılan çalışmaların altında yatan varsayım, spor yeteneğinin dünya çapında eşit bir dağılımının olduğudur. Buna göre her ülke uluslararası rekabet etmeye hazır elit sporcular üretme fırsatına sahiptir (Morton, 2002). Makro seviye, bireyin yaşadığı sosyal ve kültürel koşullar, ekonomik gelişme, nüfus, coğrafi ve iklimsel farklılıklar, kentleşme düzeyi, siyasal ve kültürel sistem faktörleridir. Bu faktörlerin ortak bir özelliği, büyük ölçüde politika belirleyicilerinin ve siyasi sistemlerin kontrolü dışında olmasıdır (De Bosscher ve ark., 2006).

Olimpiyat Oyunları üzerine yapılan birçok çalışmada uluslararası başarıyı belirleyen faktörler tartışılmıştır (Altun ve Koçak, 2015, Bernard ve Busse, 2000, Hogan ve Norton, 2000, Morton, 2002). Olimpiyat Oyunlarındaki performans tahminleri ve değerlendirmeleri büyük ölçüde makro düzey faktörlere dayanmaktadır. Yapılan bu çalışmalarda uluslararası sportif başarı için ekonomik bir açıklama bulmaya çalışılırken, diğer yandan bazı çalışmalar sosyolojik bir yaklaşımla bu durumu incelemişlerdir. Yapılan bu çalışmalar sportif başarıda yetenek faktöründen ziyade kişi başına düşen milli gelir ve nüfusun etkili olduğu belirtilmiştir (Bernard ve Busse, 2000). Stamm ve Lamprecht (2001), 1964 ve 1980 yılları arasında ülkelerin Olimpiyatlardaki başarısındaki değişimi nüfus büyüklüğü, uluslararası olimpiyat komitesi üyeliğinin süresi ve ekonomik gelişme düzeyi olmak üzere üç değişkenle açıklamaktadır. Fakat Bernard ve Busse (2002) ve Stamm ve Lamprecht'e (2001) göre, bu tür faktörlerin önemi son yirmi yılda azalmıştır.

Bu nedenle geçmiş yıllarda ekonomik büyüklük ve nüfus faktörlerinin uluslararası sportif başarı için yeterli olacağı düşünülmektedir. Ekonomik olarak gelişmiş ve nüfus olarak kalabalık olan bu ülkeler madalya tablolarında kendilerine sıklıkla yer bulmalarına rağmen, başarının sürdürülebilirliğini sağlamak için sürekli olarak başarıyı getiren yaklaşımları benimsenmesi gerekli bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyacı fark eden hükümetler, elit spor başarısının sürdürülmesi veya iyileştirilmesine önemli miktarda bütçe ayırarak önemli bir isteklilik göstermiştir (Green ve Houlihan, 2005). Buna örnek olarak Birleşik Krallık (İngiltere), elit sporda kurumlar arası bölgesel bir ağ kurmak için yaklaşık 120 milyon pound ve Sydney Olimpiyatları'ndan önce yaklaşık 600 sporcuya yaklaşık 100 milyon Pound harcaması gösterilebilir. Diğer ülkelerin de benzer yatırımlar yaptıkları görülmektedir. Hogan ve Norton (2000) yaptıkları araştırmada 1980 ve 1996 yılları arasında Avustralya hükümetinin 0,918 milyar Avusturalya doları harcadığını ve 25 altın madalya ve toplam 115 Olimpiyat Madalyası kazandığını, her bir altın madalya için ortalama 37 milyon Avusturalya doları ve her bir genel madalya için 8 milyon Avusturalya doları harcadığını hesaplamıştır. Özetle spora aktarılan para ile kazanılan toplam madalya arasında doğrusal bir ilişki bulmuşlardır.

Son yıllarda hükümetler, ulusal spor örgütlerinde profesyonel yönetim, yüksek kaliteli antrenörlük hizmeti ve yetenek tanımlama programları adına önemli değişiklikler yapmış, elit sporun gelişim sürecine doğrudan müdahale etmeye daha istekli hale gelmiştir. Stamm ve Lemprecht (2001) aynı şekilde uluslararası sportif başarı yakalamış ülkelerin sistematik, profesyonel ve bilime dayalı yaklaşımları benimseyerek göreceli avantajlarını sürdürmeye çalıştıklarını belirtmiştir.

1.10.3.1. Nüfus

Uluslararası sportif başarı için nüfus büyüklüğünün önemi mantıklı bir varsayımdır (Custonja ve Skoric, 2011). Bir ülkenin nüfusun büyük olması, o ülkede yetenekli sporculara sahip olma ihtimali daha yüksek olması anlamına gelmekte ve bu durum da sportif başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle nüfus, ülke

madalya toplamlarının belirlenmesinde rol oynayan bir faktör olarak düşünülmektedir. Büyük ülkeler daha derin yetenekli sporcu havuzuna sahiptir ve bu nedenle madalya kazananlarını kazanma şansı daha yüksektir (Yülek, 2017) Nüfusu yüksek olan ülkelerin, nüfusu düşük olan ülkelere göre uluslararası müsabakalara daha fazla sporcu ile katılabilmekte ve başarı şansları daha fazla olmaktadır. 2012 Londra Olimpiyatları'ndaki ülkelerin madalya başarısına bakıldığında en fazla nüfusa sahip olan Çin (1,344 milyon) ile en fazla nüfusa sahip ikinci ülke olan Amerika (312 milyon), katıldıkları branşların %25-%30'luk bölümünden madalya kazanmışlardır (Seiler, 2013).

Ancak nüfusun tek başına başarıyı belirlemede etkili olduğunu söylemek zordur (Bernard ve Busse, 2000). Bernard ve Busse (2000), yaptıkları bir çalışmada 1960-1996 yılları arasında düzenlenen olimpiyatlardaki madalya başarılarını analiz etmiş, daha büyük ülkelerin nüfus büyüklüklerine göre tahmin edilenden daha az madalya kazanırken, daha küçük ülkeler daha fazla kazandığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde 2016 Rio Olimpiyatları sonuçlarına bakıldığında da nüfus avantajına sahip olmanın her zaman yüksek madalya puanına dönüşmediği görülmektedir (Yülek, 2017). Bazı ülkelerin nüfus avantajlarını başarıya çeviremedikleri görülmüş bu da nüfus büyüklüğü ile sportif başarı arasındaki ilişkiyi zayıflatmıştır. Bu duruma örnek olarak nüfus avantajına sahip olan Hindistan, Pakistan, Endonezya gibi ülkelerin olimpiyatlarda önemli bir başarı gösteremezken, nüfusu 1 milyonun altında olan Fiji'nin Rio Olimpiyatları'nda bir altın madalya kazanması gösterilebilir (Çizelge 1.1.). Bu nedenle nüfus büyüklüğü açısından avantajlı bir konumda olunsu bile bir ülkede yetenekli sporcuların keşfi, geliştirilmesi ve uluslararası rekabette başarı yakalamasını sağlamak o ülkedeki spor kültürü ve yönetim tarzının bir sonucudur. Nüfus olarak küçük olan ülkeler ise bu dezavantajlarını iyi bir spor yönetim anlayışı ile kapatabilmektedir (Yülek, 2017).

Çizelge 1.1. 2016 Rio Olimpiyatlarında Yüksek Nüfuslu Bazı Ülkelerin Madalya Başarısı (Yülek, 2017)

Ülke	Nüfus	Madalya Sayısı
Hindistan	1.339 Milyar	2
Endonezya	264 Milyon	3
Bangladeş	164,7	0
Fiji	905 Bin	1

1.10.3.2. Ekonomik Gelişmişlik

Bir ülkedeki ekonomik gelişmişliğin, uluslararası sportif başarıya etki etmesi beklenir. Bunun nedeni ekonomik olarak gelişmiş bir ülkenin spora ve sporun gelişimine yönelik yaptığı yatırımların daha yüksek olmasıdır. Ayrıca bu tür ülkelerde spor farkındalığı fazladır ve bu nedenle spora ayrılan bütçeler de yüksek miktarlardadır. Bununla birlikte bu ülkelerde yetenek keşfi, altyapı yatırımları, eğitim kalitesi ve ekipman desteği gibi imkanlar bulunmaktadır. Bu imkanlar sportif başarı için fırsat yaratmaktadır (Yülek, 2017). Yapılan araştırmalar ekonomik büyüklük ile uluslararası sportif başarı arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak bu ekonomik büyüklüğün orta ve üzeri ekonomik büyüklüğe erişmiş ülkelerin sportif başarıyı yakaladığı görülmektedir. Bir ekonomik büyüklüğün tek başına sportif başarıyı belirlemede yeterli olduğu söylenemez. Shaw ve Pooley (1976) ekonomik faktörlerin gelişmekte olan ülkelerde sportif başarının %94'ünün Batı uluslarına (% 64) ve sosyalist ülkelere (% 32) göre daha önemli belirleyiciler olduğunu keşfetmiştir.

Finansal desteğin sportif başarıya dönüşmesi, aynı şekilde sportif başarının da finansal güce katkısını oluşturmaktadır. Sportif başarının finansal güce dönüşmesinde profesyonel yönetim anlayışı, ülkenin marka değerinin artırılması çalışmaları, etkin maliyet yönetimi, sportif başarıdan elde edilen kaynakların verimli kullanılması, sportif altyapılara (tesis) iyileştirilmesine önem verilmesi gibi faktörler önemli rol oynamaktadır (Saatçioğlu ve Karaca, 2012).

1.11. SPLISS Modeli

Ülkelerin elit spor politikalarının ortak amacı uluslararası yarışmalarda en iyi sporculara karşı başarılı bir performans sergilemek ve başarılı olmaktır. Birçok ülke tarafından artan rekabet ve elit spor sistemlerine yapılan yüksek yatırımlara rağmen, uluslararası başarı sağlamak için uygun bir stratejinin oluşması uzun süre belirsiz kalmış ve anlaşılması zor olmuştur. Bu durum da spor yöneticilerinin ve politika belirleyicilerinin elit spor politikasında neye öncelik vermeleri gerektiğini ve bu konuda doğru seçimleri yapmalarını zorlaştırmıştır (De Bosscher ve ark., 2006).

Elit spor başarısına götüren çeşitli yapı taşları karmaşık, çok yönlü ve çok katmanlıdır. Daha önce belirtildiği gibi uluslararası sportif başarıyı etkileyen faktörler üç düzeyde sınıflandırılmıştır. Makro, mezo ve mikro düzey (De Bosscher ve ark., 2006). SPLISS modeli bu sınıflandırmaya dayanmaktadır. Makro seviyedeki faktörler, ekonomi, demografi, coğrafya ve iklim, şehirleşme, politika ve ulusal kültür dahil olmak üzere insanların yaşadığı (dinamik) sosyal ve kültürel çevreleri etkilemektedir. Mezo seviye faktörler, antrenör geliştirme politikaları, yetenek belirleme ve seçme politikaları gibi ulusların politika ortamını etkilemektedir. Mikro düzeyde, kalıtsal genlerin etkisinden ebeveynlerin, arkadaşların ve antrenörlerin sosyal etkisine kadar bireysel sporcuların başarısını etkileyen faktörler vardır. SPLISS çerçevesinin amacı, elit spor politikası politikaları ile uluslararası başarı arasındaki ilişkiyi modellemektir, bu nedenle araştırmanın odak noktası, mezo düzey faktörlere yöneliktir.

Uluslararası spor başarısını belirleyen faktörler üzerine ampirik temelli, tutarlı bir teorinin olmaması sonucu De Bosscher ve arkadaşları (2002) kapsamlı bir model geliştirmeyi amaçlamıştır ve SPLISS (Uluslararası Sportif Başarıya Yönlendiren Spor Politikaları) modelini geliştirmişlerdir. Bu modelin uzun vadede hedefi, uluslararası başarı sağlamak için uygun strateji geliştirmek, sporda mükemmeliyetin etkili bir yönetim anlayışıyla mümkün olabileceğini göstermek ve bu temel performans göstergeleri hakkındaki bilgileri arttırmak, politika belirleyiciler ve spor yöneticileri tarafından elit spordaki ülkeleri karşılaştırmak ve kıyaslamak için kullanılabilecek bir

model geliştirmek, örgütlerin performanslarını ölçmek ve ulusal elit spor politikalarının etkinliğini değerlendirmektir (De Bosscher ve ark., 2006).

Model, elit spor politikasının ulusal düzeyindeki değerlendirmeyi ele alırken, diğer düzeylerde de nasıl uygulanabileceği de araştırılmıştır; örneğin, ulusal yönetim organları (belirli sporlarda), bölgesel elit spor gelişimi için, şehirlerde veya belirli politika alanları (sütunlar) daha ayrıntılı incelenmiştir. Bu modelin temel fikri, araştırmacıların bir ülkeyi rakiplerinden daha başarılı kılan şeyin ne olduğunu belirlemeye çalışmaktır (De Bosscher ve ark., 2010).

SPLISS modelinin temelinde üç araştırma konusu bulunmaktadır; bu konular teorik, metodolojik ve politik konulardır. Uluslararası spor başarısını belirleyen faktörlere dair ampirik olarak temellendirilmiş, tutarlı bir teorinin olmaması nedeniyle teorik bir sorun ortaya çıkmıştır. Özellikle mezo düzeyinde (spor politikaları), istatistiksel ilişkilerin belirlenmesi zordur. Çünkü elit spor tanımı gereği uluslararasıdır. Bu nedenle ülkeler arasındaki uluslararası karşılaştırmalı araştırma, uluslararası başarıyı açıklayan değişkenleri saptayabilmenin tek yolu olarak görülebilir. Yapılmış çalışmalarda Chalip, Johnson ve Stachura (1996), Henry, Amara, Al-Tauqi ve Lee (2005) ve Houlihan (1997) sporda nispeten az sayıda karşılaştırmalı çalışma olduğunu ve çalışmaların genellikle tanımlayıcı bir seviyeyle sınırlı olduğu belirtmiştir. Bir diğer önemli faktör ise politik boyutta karar belirleyicilerdir.

Son yıllarda çok sayıda çalışma (Andersen ve Ronglan, 2012, Bergsgard ve ark., 2007, Digel, Burk ve Fahrner, 2006, Green ve Houlihan, 2005, Houlihan ve Green, 2008, Oakley ve Green, 2001) farklı ülkelerdeki elit spor gelişimi hakkındaki bilgiler vermiş ve elit spor sistemlerinin ve politikaları şekillendiren faktörlerin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuştur. SPLISS modeli, politika girdileri (kaynaklar/finansal girdiler), ve çıktılar (elde edilen başarı) arasındaki etkileşimi inceleyerek bu çalışmaları tamamlamaya çalışmıştır. Bu nedenle, ilk aşamada bir model geliştirilmiş ve bu model önce altı ülkede (2004-2008, SPLISS 1.0) ve daha

sonra on beş ülkede (2010-2014, SPLISS 2.0) karşılaştırarak ampirik bir ortamda test edilmiştir.

SPLISS modeli, spor politikası içinde belirlenen dokuz politika boyutunda başarıya (çıktılara) katkıda bulunabilecek tüm faktörleri girdiler (Sütun 1) ve çıktılardan (Sütunlar 2-9) oluşmaktadır (De Bosscher ve ark., 2006). Girdiler, 1. ayağa spor ve elit spor için finansal destek olarak yansıtılmaktadır. Elit spora daha fazla yatırım yapan ülkeler, sporcuların yeteneklerini geliştirmek için ideal koşullar altında antrenman yapmaları için daha fazla fırsat yaratabilir. Çıktılar, uluslararası spor müsabakalarında başarıya yol açabilecek elit spor politikalarında yapılan yatırım ve uygulama süreçlerini belirten politika eylemleridir, yani, gerekli çıktıları üretmek için girdilerin en iyi şekilde yönetilebilmesidir (De Bosscher ve ark., 2006).

Uluslararası Spor Başarısına Yönelik Spor Politikası Faktörlerinin Kavramsal Bir Modeli geliştirilmesi amaçlanmıştır. Makro, mezo ve mikro seviyelerde kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. 114 sporcu, 99 antrenör, 26 performans direktörü ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Uzman görüşü için ise tenis uzmanları ile görüşülmüştür. Verilerin analizinde tümevarımsal içerik analizi ve tematik analiz yapılmıştır. Sonuç olarak Elit spor politikalarının girdi-çıktı düzeyinde etkinliğini değerlendirmek için Dokuz Sütun modeli belirlenmiştir (De Bosscher ve ark., 2006).

Belirlenen dokuz sütun modelinin test edilmesi amaçlanmıştır. Bu aşamadaki çalışma altı ülkenin katılımıyla (Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere, Almanya, İtalya) gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın başlıca diğer amaçları spor yapıları, elit spor politikası, elit spor iklimi ve örnek ulusların uluslararası spor performansı ile ilgili verileri karşılaştırmak ve analiz etmek, uluslararası spor başarısına yol açan spor politikası faktörlerinin ön karşılaştırmasını yapmak, bu temel politika faktörlerinin tanımlanmasına ilişkin teorik anlayışı ve metodolojik yaklaşımı geliştirmek, gelecekte bu uluslararası karşılaştırmalı araştırma projesine katılan ulusların sayısını genişletmek için diğer ülkelerden politika yapımcıları ve araştırmacıları SPLISS projesi hakkında bilgilendirmektir.

Araştırmada karma yöntem tercih edilmiş nitel aşamada kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Bu literatür incelemesine ek olarak ve teori gelişiminin içeriğini artırmak ve geçerliliğini sağlamak için, iki deneysel çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu belirli bir spor dalında önemli başarı sürücülerine uzman bir bakış açısıyla yaklaşmak için 22 ülkeden uluslararası tenis antrenörleri ve 114 Flamanlı (Belçika'nın kuzeyi, Hollandaca konuşan kısmı) elit sporcular ve 99 antrenör oluşturmuştur. Çalışma grubu anahtar başarı faktörlerine tüketici (sporcular, antrenörler) gözünden bakılması amacıyla seçilmiştir. Nicel aşamada 1090 elit sporcu, 273 antrenör ve 71 performans direktörüne elit spor iklim anketi uygulanmıştır. Anket 5'li likert tipinde olup, 1 puan, çok az gelişme veya hiç gelişme olmadığı anlamına gelirken, 5 puan yüksek düzeyde gelişme anlamına gelmektedir. Her bir dokuz sütuna ait birden fazla 103 kritik başarı faktörü puanlanmıştır. Puanların ölçülmesinde tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır. Sonuçlar bazı sütunların etkili bir sistemin olası itici güçleri olarak kabul edilebileceğini göstermiştir, bu sütunlar finansal kaynaklar (sütun 1), atletik ve kariyer sonrası destek (sütun 5), eğitim tesisleri (sütun 6) ve teknik direktör gelişimidir (kısmen sütun 7).

SPLISS 1.0 çalışması teori, metodoloji ve politikalar hakkındaki bilgiyi açıklamasına rağmen, beraberinde birçok yeni yanıtlanması gereken soruları da getirmiştir. Politikalar ve elit spor başarısı arasındaki ilişki hakkında var olan kanıtlar ne olursa olsun, SPLISS 1.0 çalışması politikalar ve başarı arasındaki ilişki hakkında çok kesin bir kanıt sunmamıştır. De Bosscher ve arkadaşları (2015) özellikle politika araştırmalarında bir takım zorluklarla karşılaşıldığını, işleyen bir politika sistemini değerlendirmenin zor olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte ülkelerdeki tarihsel ve kültürel farklılıklardan dolayı spor sistemini geliştirmek ve uygulamak çok sayıda seçenek oluşturmaktadır.

Ortaya çıkan bu sorunları ele almak için araştırmacılar daha fazla ülkeyi ele almak ve farklı kritik başarı faktörlerini incelemek ve bunların SPLISS 2.0 ile ilişkilerine daha derinlemesine araştırma yapmak için daha büyük ölçekli bir çalışma gerçekleştirmiş ve bu çalışmaya 15 ülke dahil edilmiştir (Belçika, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, Kuzey İrlanda, Portekiz, İspanya, İsviçre,

Kanada, Brezilya, Avusturalya, Güney Kore, Japonya). Daha önce 750 tane belirlenen kritik başarı faktörlerinin sayısı 96'ya indirilmiştir. SPLISS 1.0 çalışmasına benzer şekilde elit sporcular, elit antrenörler ve performans direktörlerine üç elit spor iklimi anketi uygulanmıştır. Bu anketler on iki dile çevrilmiştir: İngilizce, Felemenkçe, Danca, Estonca, Fince, Fransızca, Portekizce, İspanyolca, Japonca, İtalyanca, Almanca ve Korece. SPLISS 2.0 çalışmasının araştırmacılar grubunu bireysel araştırmacılar veya araştırma enstitülerindeki takımlar, toplam 58 araştırmacı ve 33 politika belirleyisi oluşturmaktadır. Katılımcı grubunu ise 3142 elit sporcu, 1376 antrenör ve 241 performans direktörü oluşturmaktadır.

SPLISS 2.0 çalışmasının amacı dokuz sütun modeli ve kritik başarı faktörleri üzerinde uluslararası sportif başarıyı belirleyen spor politikalarını daha iyi kavramaktır.

İlk olarak spor politikası faktörlerinin uluslararası spor başarısına nasıl yol açtığını açıklamaya yardımcı olan teorik modeli geliştirilmesi ve düzenlenmesi, geçerli ülkeler arası karşılaştırmalar yapmak için metodolojik bir yaklaşım geliştirilmesi amaçlanmıştır. İkinci olarak ise elde edilen verileri politika belirleyicileri ve araştırmacılar ile paylaşarak uluslararası politika gelişmeleri hakkında bilgilendirmek amaçlanmıştır. Buradaki düşünce, projeye dâhil olan ülkelerin kendilerini diğer ülkelere karşı daha iyi kıyaslamalarını sağlamak ve bunun daha anlaşılabilir olmasını sağlamaktır. Sonuç olarak ülkeler arasında performans gelişimine yol açan politika faktörlerinin hangileri olduğunu ve hangilerinin ülkeye özgü rekabet avantajı için kapsam sağlayabilecek olanları belirlenmesi, elit spor politikalarının etkinliğini değerlendirmek için belirleyicileri tarafından kullanılacak bilgileri geliştirmek amaçlanmıştır (De Bosscher, 2015).

SPLISS 2.0 projesi, SPLISS 1.0'da geliştirilen model ve metodolojilere dayanmaktadır. Bu projeyi, belirli Sütunlar hakkında daha fazla bilgi toplayarak ve daha fazla ulus ve daha fazla katılımcı araştırmaya dahil edilerek SPLISS 1.0'ın ötesine geçilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma sonucunda daha kapsamlı bir puanlama

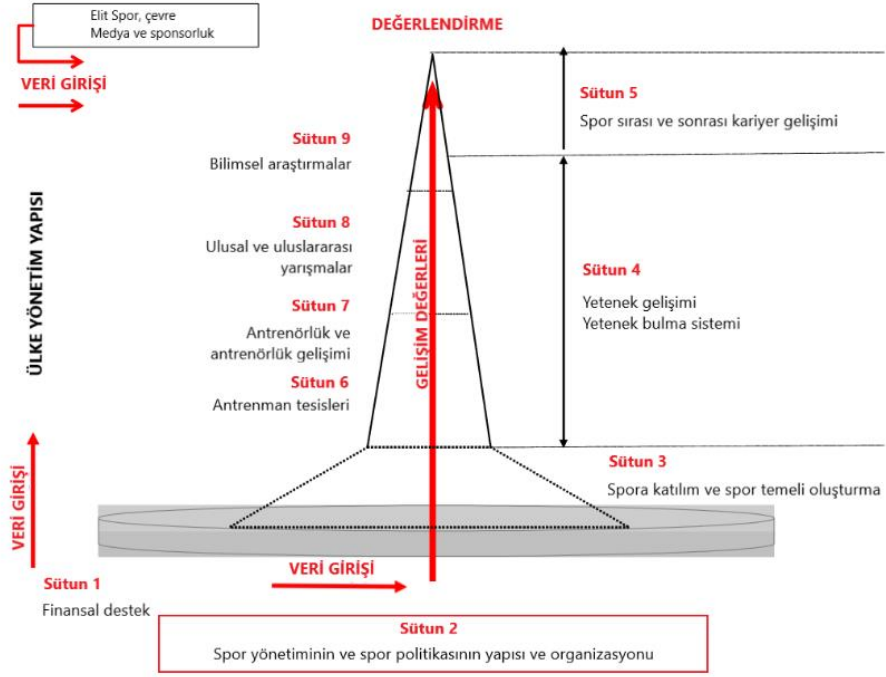
metodolojisi geliştirilmiş ve elit spor politikaları ile ulusların spor başarısı arasındaki ilişkiye dair daha derin kavrayışlar elde edilmiştir. SPLISS 2.0 çalışmasının sonucunda dokuz sütun ve 96 kritik başarı faktöründen oluşan uluslararası spor başarısına katkıda bulunan bir spor politikası faktörleri modeli, sporda başarılı ülkelerin özelliklerinin ve elit spor politikalarında yakınsama ve ıraksama unsurlarının tanımlanması, sütunlar ve başarı arasında bir ilişki, kritik başarı faktörleri ve başarı arasında bir ilişki, her bir sütundaki kritik başarı faktörlerinin tanımlanması, elit spor politikalarını objektif olarak ölçmek için ve başarılı bir sonuç elde edebilmek için, elit sporun ana paydaşlarının (Elit sporcular, elit antrenörler, performans direktörleri) araştırma sürecine dâhil edilmesi sonuçlarına ulaşılmıştır.

1.11.1. Dokuz Sütun

Elit sporcular uzun vadeli bir stratejik planlama sürecinin ürünüdür (De Bosscher ve ark., 2006). Model genellikle madalya kazanma kabiliyetine (sonuç) sahip daha fazla sporcunun gelişiminin elit spora bütünsel bir yaklaşım gerektirdiğini göstermektedir. Birçok ülkenin rakip ülkelere daha iyi performans göstermeye giderek büyük ilgi duymasına rağmen, literatürde özellikle elit spor politikaları ile ilgili bir model oluşturulmasının az olması dikkat çekmiştir (De Bosscher ve ark., 2015). Bununla birlikte uluslararası sportif başarıyı yakalamış ülkelerde elit spor sistemleri üzerinde çok fazla araştırma yapılmasına karşın sistemler ve başarı arasındaki ilişki hakkında henüz net bir bilgiye ulaşılamamıştır (De Bosscher ve ark., 2006).

Model çerçevesi, uluslararası başarı için önemli olan ana spor politika alanlarına genel bir bakış sunmayı amaçlamakla birlikte elit spor sistemlerinin karşılaştırmalı bir analizinin yapılmasını, önemli noktaları tanımlamayı ve sorular üretmeyi amaçlamaktadır. Ancak giderek daha da artan rekabetçi bir ortamda, ülkelerin yenilikçi stratejiler geliştirebileceği ve bu nedenle bu modelin zaman içinde değişime uğrayabileceği tahmin edilmektedir (De Bosscher ve ark., 2006). Belirtilen dokuz sütun temel bir çerçeve olarak kullanılmaktadır. Çalışma, uluslararası başarı için

önemli olan spor politikası belirleyicileri hakkındaki bilgileri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Şekil 1.3. SPLISS (Sport Policy Leading International Sport Success) (De Bosscher ve ark.,2006).

1.11.1.1. Sütun 1: Finansal Destek

Elit spora daha fazla yatırım yapan ülkelerin, sporcuların ideal koşullar altında antrenman yapmaları ve böylece başarı şanslarını artırmaları tartışılmaz bir gerçektir. Elit spora yatırımlarını artırdıktan sonra daha iyi performans gösteren birçok ülke örneği bulunmaktadır (Hogan ve Norton, 2000; De Bosscher ve ark., 2015). De Bosscher ve arkadaşları (2008), elit spora en fazla yatırım yapan ülkelerin (İtalya, İngiltere ve Hollanda) başarılı performansı gösterdiklerini bulmuşlardır. Amerika Birleşik Devletleri dışındaki çoğu başarılı ülkede, elit spor doğrudan hükümet

tarafından finansal olarak desteklenmektedir ve elit spor politikaları üzerinde önemli bir siyasi kontrol bulunmaktadır (De Bosscher ve ark., 2008).

1.11.1.2. Sütun 2: Spor Yönetiminin ve Spor Politikasının Yapısı ve Organizasyonu

Elit spora ayrılan finansal kaynak miktarı önemlidir, ancak ülkenin spor yönetim yapısı ve bu yapının toplumla olan ilişkisi kullanılan kaynağın etkinliğini belirlemektedir. Uluslararası katılımın artışının bir sonucu olarak, başarılı ülkelerin elit spor sistemleri neredeyse tüm dünyada benzerlik göstermekte ve başarıya giden en iyi yol arayışında elit spor sistemleri ve politikaları tek tip modellerle açıklanabilmektedir (De Bosscher ve ark., 2013). Bu sütundaki bir diğer önemli unsur, paydaşların yönetim varsayımlarını, süreçlerini, yapılarını ve sonuçlarını değerlendirmek için mekanizmalar olarak katılımıdır, böylece üyelerin bir organizasyonun stratejisinde bazı söz hakkı bulunmaktadır (Hoye ve Cuskelly, 2007). Bu nedenle SPLISS modeli, elit sporcuların, antrenörlerin, performans direktörlerinin ve diğerlerinin resmi olarak yönetime katılmaya davet edilmesi gerektiği görüşündedir ve bu grupların da ulusal spor örgütlerinde temsilci bulundurması ve oy hakkı olmalıdır (Thibault ve ark., 2010). Politika planlama ve uygulama öncesinde, sırasında ve sonrasında bu şekilde yer almalıdırlar (Dooms, 2010).

1.11.1.3. Sütun 3: Spora Katılım ve Spor Temeli Oluşturma

Elit spor seviyesinden önce herkes için spor aşamasıdır. SPLISS çalışmasının bakış açısı, en iyi sporcuların çoğunun kökünde herkes için spora katılım göstermiş olduğudur. Bu sebeple diğer spor politikası literatürüyle kıyaslandığında SPLISS modeli, herkes için spor katılımının başarının anahtarı olduğunu düşünmekte ve bunu sağlayan ülkelerin uluslararası rekabette diğerlerinden daha fazla şansa sahip olacağını belirtmektedir (De Bosscher ve ark., 2008). Bu sütunda çocukların okul zamanı

boyunca spora katılma fırsatları, okul saatleri dışında spora katılım fırsatları (organize ve organize olmayan) ve spor kulüpleri tarafından sunulan spor olmak üzere üç farklı başarı faktörü belirlenmiştir. De Bosscher ve arkadaşları (2008), beden eğitimi derslerine ayrılan süre ile ilgili bir araştırma yapmış, incelediği ülkelerin ders saatlerinin çoğunun yaklaşık olarak benzer olduğunu bulmuşlar (haftada 2 saat), ancak okul sporunun organizasyon yapılarında küçük farklılıklar bulmuşlardır.

1.11.1.4. Sütun 4: Yetenek Gelişimi ve Yetenek Bulma Sistemi

Bir genç sporcu, bir spora düzenli olarak katılmayı seçtikten sonra, yetenekli genç sporcuların daha da tanımlanabilmesini ve geliştirilmesini sağlamak ulusal spor örgütlerinin planlama süreçlerinin önemli bir parçasıdır. Bu aşamada performans daha önemli hale gelir ve mükemmellik yolunda ilerlemek amacıyla resmi, rekabetçi sporlara katılmayı gerektirir. Bu sütun yetenek keşfetme ve yetenek gelişimi başlıkları altında incelenebilir.

Yetenek Keşfetme: Bu aşama SPLISS modelinde dört unsur içermektedir. Bu unsurlar yetenek tanıma (izleme sistemleri ve genç sporcuları yetenekli olarak tanımak için gerekli kriterler), yetenek tespiti, yetenek keşif (genç yetenekleri tanımlamak için üstlenilen süreçler) ve seçim süreçleridir (yarışmalar ve eğitim faaliyetleri gibi belirli amaçlar için genç yetenekleri seçme süreci). Buradaki önemli bir nokta yetenek tanımlamanın spora özgü bir temelde incelenmesi gerekliliğidir. Bazı ülkeler bu konuda gelişmiş bir yapıya sahiptir (De Bosscher ve ark., 2015).

Yetenek Gelişimi: Yetenek geliştirme aşamasında, sporcular sporlarına büyük önem verir, daha fazla antrenman yapar ve daha uzmanlaşırlar. Sporcular bu aşamada, akademik düzeyde, atletik düzeyde ve psikososyal ve psikolojik seviyelerde bir dizi geçişle karşı karşıyadırlar (Wylleman ve Lavallee, 2003). Bu noktada antrenörler ve ulusal spor örgütlerine çok önemli roller düşmekte ve yetenek tanımlama, yetenek gelişimini planlamada en uygun yaklaşımı oluşturmak için bilgi, rehberlik ve finansal destek alabilmeleri önemlidir. Sporcuların ise yaşlarına ve seviyelerine uygun çok

boyutlu hizmetler alması önemlidir. Öğrenci ve sporcu olmanın ikili sorumlulukları, ulusal ve koordineli bir sistem tarafından yasal bir çerçevede ele alınmalıdır (Aquilina ve Henri, 2010).

1.11.1.5. Sütun 5: Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi

Bu sütun mükemmeliyet, sporcuların kamuoyunda tanınan mükemmelliğe ulaşma ve kulüplerini veya ülkelerini ulusal veya uluslararası düzeyde temsil etme aşamasıdır. Sporcunun spor yaşantısı ve sonrasındaki düzenlemeleri içermektedir. Sporcuya sadece maddi destek sağlamak değil kariyer koçluğu, medya eğitimi, antrenör desteği (uzman antrenörler), eğitim ve rekabet desteği (eğitim tesisleri, eğitim kampları), spor bilimi desteği (güçlendirme, beslenme, zihinsel antrenörlük) ve tıbbi destek (tıp uzmanları, fizyoterapistler, vb.) gibi desteklerin de sağlanmasıdır. Bu açıdan sporculuk sırasında birçok destek hizmeti sağlanacak ve sporcunun kariyeri sonunda kişisel performansı/mesleki yaşantısının sürekliliği arasında pürüzsüz bir geçiş sağlayacak bütüncül bir yaklaşım önemlidir (De Bosscher, 2015).

1.11.1.6. Sütun 6: Antrenman Tesisleri

Elit spor tesisleri ve altyapısı ile ilgilidir. Sporcuların yüksek kaliteli bir ortamda antrenman yapmalarını sağlamak önemli bir başarı faktörüdür. Tesis olanağı ayrıca katılım ve mükemmellik arasında bir bağlantı sağlamaktadır. Çoğu ülkede antrenman tesislerinin kalitesi büyük önem taşımaktadır. Bu tesislerde her birinin kendi idareleri, konaklama, restoran, eğitim yerleri, spor bilimi ve tıbbi olanakların bulunduğu donanımların olması önemlidir. De Bosscher ve De Knop (2002) yaptıkları bir araştırmada, tenis kortlarının sayısının, ülkelerin tenisteki uluslararası başarısı ile ilişkili olduğunu göstermiştir.

1.11.1.7. Sütun 7: Antrenör ve Antrenör Gelişimi

Antrenörlerin kalitesi ve çokluğu sporun her gelişiminde önemlidir. Sütun, eğitim sertifikasyon sistemlerinin kalitesi ve organizasyonu, antrenörlerine kendi alanlarında birinci sınıf uzman olma fırsatları ve ülkelerin en iyi antrenörleri nasıl geliştirileceği üzerinde durur. Bununla birlikte antrenör olmaya bağlı statü seviyesi, aldıkları ücret, sosyal güvenlik hizmetleri ve antrenörlüğün bir meslek olarak ne kadar çekici olduğunu belirleyen diğer girişimler de dahil olmak üzere elit antrenörlerin bireysel yaşam koşulları ile ilgilidir. Elit antrenörleri eğitme ve destekleme sistemi çoğu ülkede nispeten olgunlaşmamış görünmektedir (De Bosscher ve ark., 2008).

1.11.1.8. Sütun 8: Ulusal ve Uluslararası Müsabakalar

Ulusal ve uluslararası yarışmaların irdelendiği sütundur. Yarışma ile antrenman bir bütünlük içerisinde geliştirilmelidir. Ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet, sporcuların gelişiminde önemli bir faktördür (Green ve Houlihan, 2005). Sporcuların kendilerini tek tek veya takım olarak rakiplerine karşı ölçmelerini sağlamaktadır. Olimpiyat oyunları ile ilgili yapılmış çoğu çalışmada belirtildiği gibi kendi ülkelerinde büyük spor etkinlikleri düzenlendiğinde, sporcular için uluslararası yarışma fırsatları artırılabilir (Bernard ve Busse, 2004). Bu sütun büyük uluslararası spor etkinliklerinin düzenlenmesi için ulusal bir politika ve destek sisteminin ne ölçüde olduğu, sporcuların uluslararası yarışmalara katılma fırsatları ve sporcuların katıldığı ulusal yarışmaların standardı olarak üç ana alanda sınıflandırılmıştır.

1.11.1.9. Sütun 9: Bilimsel Araştırmalar

Bu sütun, yüksek performans sporuna bilimsel katkı ve bilimsel bilginin yayılımı, yetenek tanımlama ve geliştirme, tıp, beslenme, psikoloji, fizyoloji ve biyomekanik gibi alanlarda bilimsel bilgilerin sistematik olarak toplanması ve yayılması ile ilgilidir. Sporun bilimsel araştırmalarla desteklenmesi yarışmalarda

destek ve avantaj sağlayabilmektedir. Spor bilimlerinin kullanımı uluslararası sportif başarıda belirleyici olabilmektedir. Digel ve arkadaşları (2006), yaptıkları bir araştırmada yüksek performanslı spor sistemlerinin, karşılaştırdıkları sekiz ülkede bilimsel uzmanlık tarafından desteklendiğini bulmuşlardır. Yenilikçilik ve yüksek performanslı sporun geliştirilmesinde uygulamalı bilimsel araştırmaların kullanılması, ülkelerin stratejik olarak elit sporu geliştirdiğini gösteren anahtar göstergelerden biridir (De Bosscher ve ark., 2008).

1.11.1.10. Gelecekteki Olası Sütun 10: Elit Spor Çevresi

SPLISS modelinin temelini oluşturan mantık, uluslararası spor başarısının spor politikalarından etkilenebileceğidir. Elit spor gelişiminde giderek daha önemli hale gelen ancak SPLISS' e dahil edilmeyen bir dizi başka faktör vardır çünkü bunlar kontrol edilemez, etkilenemez ve bu nedenle elit spor başarısının geliştirilmesine veya yönetilmesine katkıda bulunamazlar. Bu, Digel (2000) tarafından sporda birinci sınıf bir performans kaynağı olarak "Elit Sporun Çevresi" olarak tanımlanmıştır. Bu ortam, örneğin, bir ulusal eğitim sisteminin oynayabileceği rolü, sporun bir ortağı olarak özel sektörün etkisini, sporun çıkarlarının destekleyicisi olarak kitle iletişim araçlarının rolünü ve daha geniş nüfusun tutumlarını içerir. Bu faktörler SPLISS modelinin 10. Sütunu olarak tanımlanabilir. Ancak bu sütun spora özgü bir düzeyde bu tür konularda ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir çünkü bu faktörler kontrol edilemeyen ve kolayca etkilenmeyen makro seviye faktörlerdir (De Bosscher ve ark., 2015).

Elit sporun çıktıları hem elit sporcuların üretimi hem de uluslararası spor yarışmasında elde ettikleri başarı açısından gerçek performans açısından net bir şekilde tanımlanabilir. Herhangi bir ulusal düzeyde elit spor geliştirme sisteminde, yukarıda belirtilen dokuz sütunun tamamı veya tamamına yakın bir kısmı yer almalıdır (Shibli ve ark., 2012).

1.11.2. Kritik Başarı Faktörleri

Kritik başarı faktörleri (KBF) SPLISS'in dokuz sütunun alt boyutlarını ifade etmektedir (De Bosscher ve ark., 2015). SPLISS modelinin en önemli özelliklerinden birisi, her bir sütunun ölçülebilir alt boyutlara dönüştürülmesidir. Bunlar, başarılı elit spor politikalarını neyin karakterize ettiğini ve ayrıca bu farklı boyutların (sütunların) nasıl geliştirilebileceğini belirleyen kritik başarı faktörleridir. Bu modelin benzersiz özelliği, girdi ve çıktılar gibi kolayca ölçülebilen değişkenlerin ölçülmesine ek olarak, aynı zamanda çıktıların kara kutusunu anlamayı da başarmasıdır (De Bosscher ve ark., 2008). SPLISS modelindeki dokuz sütun, ulusal spor politikaları veya ulusal spor organizasyonları tarafından yönetilebilen ve sporcuların uluslararası düzeyde performans gösterme potansiyelini etkileyebilecek tüm faktörleri yakalamaya çalışmaktadır. Her bir sütun içindeki başarı faktörü, sütunu ileriye doğru hareket ettirebilen unsurlardır. Bu faktörler stratejik ilerlemeyi ve performansı ölçmek için yönetim hedeflerini ölçen ölçümler olan anahtar performans göstergeleri ile karıştırılmamalıdır. SPLISS modelinde, ilk olarak dokuz Sütunda toplam 144 kritik başarı faktörü belirlenmiş ve daha sonra bu sayı 96'ya indirilmiştir.

1.12. Konuyla İlgili Yapılmış Çalışmalar

Bu kısımda konuyla ilgili yapılmış ulusal ve uluslararası çalışmalara yer verilmiştir.

1.12.1. Konuyla İlgili Yapılmış Yurtiçi Çalışmalar

Altun ve Koçak (2015), Bakü'de düzenlenen 1. Avrupa Oyunları'nda Türkiye'nin sportif performansını literatürde açıklanan bazı faktörler (makro – mezo düzey) ve ülkenin spor sistemine göre değerlendirmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli tercih edilmiştir. Makro ve mezo düzey faktörlerin değerlendirilebilmesi için ulusal ve uluslararası literatür taranmıştır. Sonuçlar nüfus avantajına rağmen kitle

sporuna katılımın oldukça az olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte Türkiye'nin uluslararası sportif başarıyı yakalayabilmesi için tüm bireylerin spora katılımını sağlayan, bilimsel desteğe ve kültürel farklılıkları dikkate alarak uygulanabilir spor politikaları oluşturulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yülek (2017), ülkelerin uluslararası sportif başarılarının karşılaştırmalı olarak bir analizini Rio Olimpiyatları'nı temel alarak yapmıştır. Çeşitli faktörler açısından (Makro–mezo düzey) ülkelerin sonuçları değerlendirilmiştir. Makro faktörler olan nüfus ve ekonomik gelişmişlik her ne kadar ülkeler için bir avantaj olsa da yapılan araştırma bunun yetersiz olduğunu ve uluslararası sportif başarı için o ülkede bir spor kültürünün olması gerektiği ve iyi bir spor yönetimi olması gerektiği belirtilmiştir. Türkiye'nin de nüfus ve ekonomik gelişmişlik avantajına rağmen henüz uluslararası sportif başarıda istenilen seviyeye ulaşamadığı yorumu yapılmıştır. Bu doğrultuda okullarda spor eğitime önem verilmesi, spor yönetici yetiştirilmesine önem verilmesi, gerekli spor altyapı sistemlerinin kurulması ve okçuluk güreş gibi ülkede milli değer taşıyan sporların geliştirilmesi ve teşvik edilmesi önerilerinde bulunulmuştur.

Saatçioğlu ve Karaca (2012), ekonomik gelişmişliğin uluslararası sportif başarı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Sportif başarıda karşılaştırma ölçütü olarak olimpiyat oyunlarında kazanılan madalya sayıları kullanılmıştır. Literatür taraması yapılarak ilgili formül kullanılmış ve araştırma bu yöntemle gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar ekonomik olarak gelişmiş bir ülkenin uluslararası sportif başarıyı yakalamada avantajlı olduğunu göstermiştir. Kişi başına düşen milli gelirdeki %1'lik artışın olimpiyat oyunlarında kazanılan madalya sayısını %0.27-0.63 artırdığını göstermiştir.

1.12.2. Konuyla İlgili Yapılmış Yurtdışı Çalışmalar

Brouwers ve arkadaşlarının (2015) yaptığı bir çalışmada, tenis alanındaki uzmanların görüşlerine göre teniste uluslararası başarıyı etkileyen politikaların belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada karma yöntem tercih edilmiş, nicel ve nitel aşama olmak üzere iki aşamada yürütülmüştür. Nicel aşamada SPLISS sütunları 31 maddeye dönüştürülmüş ve 5'li Likert tipinde bir anket oluşturulmuştur. Nitel aşamada ise açık uçlu üç soru sorulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu tenis uzmanları (Yönetici, antrenör, sporcu) oluşturmuştur. Yapılan analiz sonucu SPLISS modelinin dokuz sütununa ek olarak kültür ve tenisin ticari çevresi temaları ortaya çıkarılmıştır. Bununla birlikte özel sektörler ve medya, tenis başarısında önemli bir faktör olarak görülmüştür.

Sotiriadou ve arkadaşları (2013), politikalar arasındaki dinamik bağlantıları ve performansı nasıl etkileyebileceklerini açıklamak için sprint kanoda seçkin spor politikası ilişkilerini araştırmıştır. Araştırmada 16 yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşülen kişiler arasında dört yüksek performans yöneticisi, beş antrenör, kulüp yöneticisi, iki spor bilimci ve dört sporcu bulunmaktadır. Bu katılımcılar spora katılan tüm uzmanlardan spor politikaları hakkında tam bir çerçeve elde etmek için seçilmiştir. Sonuç olarak araştırmacılar spor kültürünün politika, politika bağlantıları ve ilişkilerin şekillenmesinde kilit rol oynadığını tespit etmişlerdir.

Green ve Houlihan (2005) Kanada, İngiltere, Avusturalya'daki elit sporda politika gelişimlerini üç branşta (Yüzme, atletizm, yatıcılık) tesis yeterliliği, elit sporculara verilen destek, antrenörlük ve sağlık desteği ve sporcuya rekabet ortamı yaratma açısından incelemiş ve karşılaştırmalı analizini yapmıştır. Araştırmada görüşme ve doküman incelemesi yöntemleri tercih edilmiştir. Sonuç olarak bu ülkeler arasındaki oluşturulan politikalarda benzerlikler bulmuşlardır.

Valenti ve arkadaşları (2019) kadınların milli futbol takımlarının uluslararası başarısı üzerindeki uzunlamasına etkisini SPLISS modelinin dört aşaması (finansal destek, insan kaynakları, antrenör desteği, kuruluş aşaması faaliyeti) çerçevesinde incelemiştir. Yedi yıllık bir süre boyunca (2011-2017) 55 Avrupa Futbol Federasyonu Birliği (UEFA) üyesinden veriler toplanmıştır. Ekonomik, yetenek havuzu, siyasi, sosyo-kültürel, iklim ve erkeklerin futbol mirası değişkenleri için kontroller dahildir. antrenör desteğinin kadın futbolunda uluslararası başarı üzerinde önemli ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu gösterirken finansal destek, insan kaynakları ve kuruluş aşaması faaliyetleri aşamalarının kadınların milli takımlarının başarısı için kayda değer bir açıklayıcı gücü olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Toomer (2019), gelişmekte olan bir ülke olan Jamaika'da elit spor ulusal spor politikasının gelişimini, elit sporun gelişmesi üzerindeki hükümet etkisini elit spor başarısına katkıda bulunan diğer faktörleri SPLISS modelini kullanarak incelemiştir. Araştırmada nitel yöntem tercih edilmiştir. Üç aşamalı yapılan çalışmanın ilk aşamasında doküman analizi, ikinci ve üçüncü aşamasında ise hem doküman analizi hem de yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bulgular Jamaika hükümetinin okul ve topluluk spor sistemleri, atletizm geliştirme ve eğitime yerel bir yaklaşım benimsediğini göstermiştir. Rol modellerin ve antrenörlerin, hükümet dışı faktörler olan kültürün yansıtılması ve sporda birlik, kardeşlik duygusunu yaratmaya etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Truyens ve arkadaşları (2013) atletizmde rekabet avantajına yol açan ve SPLISS modelinin dokuz sütunu altında sınıflandırılan örgütsel kaynakları (örneğin, elit antrenör gelişiminin koordinasyonu ve organizasyonu için bir organizasyonun varlığı) ve bazı yeterlilik seviyelerini (ulusal antrenör yeterlilik düzeyi) incelemiştir. Araştırmada SPLISS modelini temel almıştır. Araştırma iki aşamadan oluşmuştur, birinci aşamada elit sporcuların gelişimini araştıran bir literatür taraması, ikinci aşamada ise uluslararası bir atletizm yarışması sırasında elit atletler ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak elit atletizmdeki ülkelerin temel yeteneklerini, rekabetçi yapılarını araştırmak ve değerlendirmek için daha fazla deneysel araştırmaya ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Nandakumar ve Sandhu (2014) Hindistan'daki elit spor sistemini SPLISS modelinde bulunan dokuz sütun çerçevesinde analiz etmiştir. Araştırmada karma yöntem tercih edilmiş, nicel ve nitel veriler eş zamanlı olarak toplanmıştır. Modeldeki her bir sütuna ilişkin veriler, politika belgelerinin analizi yapılmıştır. Araştırmaya sporcular, antrenörler ve federasyonlarda görev yapmakta olan yetkililer katılmıştır. Sonuçlar spora ayrılan bütçenin yetersiz olması nedeniyle politikaların etkili bir biçimde uygulanmasının zorlaştığı, sporun teşvik edilmesiyle görevli kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliğinin bulunduğu ve yetenek tarama üzerine kapsamlı bir organizasyon bulunmadığı sonucuna ulaşıldığını göstermiştir.

Tsonev (2017) Bulgaristan'ın elit sporda performans eksikliğinin SPLISS modeli çerçevesinde mevcut analizini yapmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Bulgaristan'da ülkedeki sporun gelişimine doğrudan katılan ve takımların ve sporcuların karşılaştığı sorunların farkında olan 8 yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya beden eğitimi öğretmenleri, altyapı antrenörleri ve altyapı sporcuları katılmıştır. Katılımcılara ayrıca SPLISS modelinin içeriği ile ilgili çeşitli sorular sorulmuştur. Spora aktarılan finansal desteğin yetersiz olması nedeniyle genç yeteneklerin ve takımların ilerleme kaydedemediği, spor politikalarının yetersiz olması nedeniyle spor alanındaki gelişmelerde geride kalındığı sonucuna ulaşmıştır.

Haan (2017) binicilik branşını mezo ve mikro düzeyde incelemiş, mezo düzeyde SPLISS modelinden sadece 4. Sütundan (yetenek tanımlama ve yetenek geliştirme) faydalanmıştır. Ancak binicilik branşının bu model ile uyumlu olmadığını, binicilik branşına özel bir model geliştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Böhlke ve Robinson (2009) elit spor sistemlerinin yönetimi anlayışını iletirmek için bir araştırma aracı olarak kıyaslama kavramının uygulanabilirliğini değerlendirmek amacıyla iki ülkede (İsveç, Norveç), iki branşı (Atletizm, kayaklı koşu) incelemiştir. Literatür taramasından yola çıkılarak sporcu gelişimi, antrenörlük ve antrenörlük eğitimi, spor bilimleri desteği ve kariyer desteği olmak üzere dört

kıyaslama aracı belirlenmiştir. Belirlenen alanlarla ilgili paydaşlarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, uygulamanın ayrıntılarını oluşturmak için gerekli esnekliği sağladığı için, bunun en uygun veri toplama yöntemi olduğu düşünüldüğü için tercih edilmiştir. Daha sonra bu iki başarılı İskandinav sporunun geçmişte yakaladığı başarılar ile ilgili doküman analizi yapılmıştır. Sonuçlar bu kıyaslamanın elit spor sistemlerini daha iyi anlamak için bir araç olarak uygun olduğunu göstermiştir.

Mazzei ve arkadaşları (2017), judo branşında uluslararası etkileyen başarıyı etkileyen faktörleri araştırmıştır. Araştırmada karma araştırma yöntemlerinden keşfedici sıralı desen kullanılmıştır. Araştırmanın birinci aşamasında 11 ülkeden sporcular, antrenörler, ulusal performans direktörleri ve uzmanlarla yapılan 33 yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. İkinci aşamada araştırmacılar tarafından bir anket geliştirilmiştir. Üçüncü aşamada ise elde edilen veriler istatistiksel olarak incelenmiştir. Sonuç olarak rekabet ortamı, spor sistemleri ve organizasyon yapısı, kültür, yetenek tarama sisteminin judo başarısında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Wu ve arkadaşları (2017), kültür faktörünün spora özgü spor politikasını ve uluslararası spor başarısını olumsuz etkileyip etkilemeyeceğini araştırmıştır. Araştırmada SPLISS modeli temel alınmış ve Japon Judosunun geriye dönük 17 yıllık analizi yapılmıştır (2000–2016). Bu analiz sırasında sporcuların uluslararası maçlardaki performansları ve madalya sayısı verileri dikkate alınmıştır. Bununla birlikte Japonya Judo Federasyonu'ndan (AJJF) 2 kıdemli üye ve bir akademik uzmanla yarı yapılandırılmış bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar kültür faktörünün uzun vadede elit judoya bir etkisini olup olmadığını açıklamak için yetersiz kalmıştır.

Nova (2017), Çekya ulusal elit spor politikasını 2015 ve 2016 yıllarında, SPLISS modeli çerçevesinde incelemiştir. Araştırma SPLISS modelinin 9. Sütununa (Bilimsel Araştırmalar) dayanarak yapılmıştır. Bu çalışmada, elit sporda uygulanabilir araştırmaların yaygınlaştırılması için uygulanabilir faktörlerin tanımlanması ve bu

araştırma çıktılarının Çekya'daki elit spora bilimsel girdi olarak ne ölçüde hizmet ettiğine ilişkin durumu analiz edilmiştir. Çalışmada iki tane ölçme aracı kullanılmıştır. Elit spor sisteminde spor biliminin koşulları ve kullanımı için 9 kritik başarı faktöründen oluşan bir envanter ve bu alandaki genel spor politikası ile ilgili bilgileri toplamak için nitel bir yaklaşım, masa araştırması yapılmış ve bu verilerin analizinde içerik analizi uygulanmıştır. Sonuç olarak bu sütuna göre, elit sporun gelişiminde yenilik arayışı ve uygulamalı bilimsel araştırmaların kullanımı, elit sporda performansın stratejik gelişiminde önemli bir konu olarak görülmüştür.

Andersen ve Ronglan (2012), dört İskandinav ülkesindeki (Norveç (kadınlar hentbol), Finlandiya (erkekler buz hokeyi), İsveç (tenis ve golf), Danimarka (pist bisikleti) spora özel politikaları incelemişlerdir. İlgili ülkelerin bu branşlarda başarılı olmalarından dolayı bu branşlar tercih edilmiştir. Araştırma nitel yöntemle gerçekleştirilmiş ve kendi ulusal sistemlerinde uzman olan bir grup araştırmacı tarafından yürütülen araştırmalara dayandırılmıştır. Her bir ülkenin tanımları ve analizi, kapsamlı literatür taraması yapıldıktan sonra uzmanlarla görüşmeler yapılmış ve bu ikisi birleştirilip analiz edilmiştir. Sonuçlar, dört İskandinav ülkesindeki elit spor sistemlerinin birbirinden farklı olduğunu göstermektedir. Norveç, elit spora en çok değer veren ve merkezi sistemiyle öne çıkan bir ülke olmuştur. Farklılıklar olsa da Danimarka da benzer şekilde öne çıkmıştır. Finlandiya ise merkezi bir yapıya sahip olmayan ve parçalanmış bir sistemi bulunan bir ülke olarak belirlenmiştir. İsveç ise var olan durumunu koruyan bir ülke olarak belirlenmiştir.

1.13. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, voleybol alanındaki uzmanların görüşlerine göre voleybolda uluslararası başarıyı etkileyen politikaların belirlenmesidir. Bunun için SPLISS modeli ve maddelerinin voleybola özgü spor politikalarını ve uluslararası sportif başarıyı belirlemede etkili olup olmadığının araştırılması hedeflenmektedir. Ayrıca bu araştırmada ülkelerin uluslararası spor başarısında yardımcı olabilecek

önemli belirleyiciler voleybol örneği kapsamında incelenerek genel bir bakış sunulması hedeflenmektedir.

2. GEREÇ ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma karma araştırma modelinde tasarlanmıştır. Karma yaklaşımlar spor yönetimi alanı da dâhil olmak üzere birçok alanda yıllardır benimsenmektedir ancak her iki veri formunu farklı bir araştırma tasarımı olarak bir araya getirmek yeni sayılabilecek bir yaklaşımdır. Karma yöntemler, yalnızca nitel veya nicel yaklaşımlarla açıklanamayan sorunları aydınlatılabilir ve bir problemi incelemek için daha kapsamlı kanıtlar sağlayabilmektedir (Creswell ve Clark 2007). Johnson ve arkadaşlarına (2007) göre karma yöntem araştırmaları, araştırmacıların anlama ve doğrulamanın derinlemesine incelenmesi için nitel ve nicel yaklaşımları birleştirerek kullandıkları bir araştırma türüdür. Karma yöntem kullanan araştırmacı, araştırma sorularını oluşturduktan sonra nitel ve nicel verileri dikkatli ve özenli bir biçimde toplayıp analiz etmektedir. Ayrı ayrı toplanan nicel ve nitel veriler birleştirilerek yeni bir sonuç elde etme fırsatı sağlamaktadır. Hangi verinin önce kullanılacağı araştırmanın kurgusuna göre değişkenlik göstermektedir. Araştırmacı bu aşamaları kuramsal bakış açıları çerçevesinde ele alma ve uygun araştırma deseni ile birleştirerek çalışmayı yürütme şansına sahiptir (Creswell ve Clark., 2014).

Araştırmada karma yöntem yaklaşımlarından yakınsayan paralel karma yöntem tercih edilmiştir. Bu yaklaşımda araştırmacı nitel ve nicel verileri birlikte toplamakta, ancak verileri ayrı ayrı analiz edip, bulguların birbirini doğrulayıp doğrulamadığını belirlemek için bulguları karşılaştırmaktadır. Bu yaklaşımdaki temel varsayım, nitel ve nicel verilerin farklı türde bilgi sağlamasıdır (Creswell, 2017). Edwards ve Skinner (2009) spor yönetim bilimleri alanında hem nicel hem de nitel yaklaşımları birleştiren karma araştırma yaklaşımları kavramını güçlü bir şekilde desteklediklerini belirtmişlerdir.

Yakınsayan paralel karma yöntemin kullanılması çalışmada, SPLISS sütunlarının ve maddelerinin voleybolda önemi, açık soruların cevaplarının SPLISS

politikaları ile ne ölçüde örtüştüğünü ve yansıttığını, yeni yönlerin, politikaların veya voleybola özgü faktörlerin olup olmadığını ortaya çıkarması açısından oldukça kullanışlı bir yöntem olarak düşünülmektedir. Araştırmada SPLISS modeli (De Bosscher ve ark., 2006) voleyboldaki önemli kaynakları tanımlamak için bir başlangıç noktası olarak kullanılmıştır. Model elit spor gelişiminde belirli faktörlerin geliştirilmesine kapsamlı bir yaklaşım sunmaktadır. Araştırma nitel aşama ve nicel aşama olmak üzere iki aşamada ele alınmıştır.

2.2. Birinci Bölüm: Nicel Aşama

2.2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama yöntemi sosyal bilimler alanında en çok yararlanılan tekniktir. Veri toplama araçları, posta anketleri, kişisel görüşmeler, telefon görüşmeleri, yapılandırılmış gözlemlerdir. Bu yöntemde en sık kullanılan veri toplama aracı ankettir. Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket tercih edilmiştir. Anket ile veri toplanmasının maliyet düşüklüğü, katılımcıların gizliliğinin korunması, soruya verilecek yanıt süresinin uzun olması ve düşünmeye fırsat vermesi, kısa sürede çok fazla sayıda kişiye ulaşılması ve analizlerinin yapılmasının kolay olması gibi avantajları bulunmaktadır (Ekiz, 2017).

2.2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini voleybol alanındaki katılımcılar (antrenör, yönetici, sporcu, kulüp başkanı, hakem vb.) oluşturmaktadır, örneklemini ise bu evrenden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş 176'sı Kadın ve 240'ı Erkek olmak üzere toplam 416 katılımcı oluşturmaktadır. Türkiye Voleybol Federasyonu'ndan edinilen bilgiye göre 2021 yılı itibariyle Türkiye'de 8.976 antrenör, 4494 hakem ve 118.595 lisanslı erkek, 213.728 lisanslı kadın olmak üzere toplam lisanslı sporcu sayısı 332.323'tür. Faal sporcu sayısı ise erkeklerde 5.018, kadınlarda 13.118 olmak üzere toplam 18.136'dır.

Çizelge 2.1. Araştırmaya katılan bireylere ait demografik bilgiler

Değişken	Düzy	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yaş	18-25	142	34.1
	26-40	143	34.4
	40+	131	31.5
Cinsiyet	Kadın	177	42.5
	Erkek	239	57.5
Eğitim durumu	İlkokul	10	2.4
	Ortaokul	16	3.8
	Lise	89	21.4
	Üniversite	252	60.6
	Lisansüstü	49	11.8
İlgilenme durumu	Sporcu	129	31
	Antrenör	95	22.8
	Hakem	129	31
	Kulüp Yöneticisi	23	5.5
	Kulüp Çalışanı	5	1.2
	Federasyon Çalışanı	8	1.9
	Diğer	27	6.5
İlgilenme süresi	1-10 yıl	147	35.3
	11-20 yıl	143	34.3
	21 yıl ve üzeri	126	30.3
Görev alınan en yüksek düzey	Ulusal	262	63
	Uluslararası	154	37
Görev alınan en yüksek ulusal düzey	Sultanlar/Efeler	191	45.9
	Ligi		
	1. Lig	67	16.1
	2. Lig	43	10.3
	Bölgesel Lig	55	13.2
	Diğer	44	10.6
Görev alınan en yüksek uluslararası düzey	Olimpiyatlar	13	3.1
	Dünya Şampiyonası	48	11.5
	Avrupa	52	12.5
	Şampiyonası		
	Balkan Kupası	17	4.1
	Diğer	88	21.2
Toplam		416	100

Tablo 2.1'e göre araştırmaya katılan bireylerin 177'si (%42.5) kadın, 239'u (%57.5) erkektir. Bireylerin 142'si 18-25 (%34.1), 143'ü 26-40 (%34.4), 131'i ise (%31.5) 40 yaş ve üzeridir. Bireylerin 10'u (%2.4) ilkokul mezunu, 16'sı (%3.8) ortaokul mezunu, 89'u (%21.4) lise, 252'si (%60.6) üniversite ve 49'u (%11.8) lisansüstü mezunudur. Katılımcıların 129'u (%31) sporcu, 95'i (%22.8) antrenör, 129'u hakem (%31), 5'i (%1.2), 8'i (%1.9) federasyon çalışanıdır. Katılımcıların 27'si ise (%6.5) ilgilenme durumunu "Diğer" olarak belirtmiştir. Katılımcıların 147'si

(%35.3) 1-10 yıl, 143'ü (%34.3) 11-20 yıl, 126'sı (%30.3) 21 ve üzeri yıldır voleybolla ilgilendiklerini belirtmiştir. Katılımcıların 191'i (%45.9) Sultanlar/Efeler Ligi, 67'si (%16.1) 1. Lig, 43'ü (%10.3) 2. Lig, 55'i (%13.2) Bölgesel Lig'de görev aldıklarını belirtmiştir. Katılımcıların 44'ü (%10.6) görev alınan ulusal lig düzeyini “Diğer” olarak belirtmiştir. Katılımcıların 13'ü (%3.1) Olimpiyatlar, 48'i (%11.5) Dünya Şampiyonası, 52'si (%12.5) Avrupa Şampiyonası, 17'si (%4.1) Balkan Kupası ve 88'i (%21.2) diğer uluslararası turnuvalarda yer almıştır.

2.2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın nicel kısmında SPLISS modelinin dokuz sütunu ve maddelerinin uluslararası voleybol başarısı için önemi değerlendirilmiştir. Araştırmada 31 maddeden oluşan 5'li Likert tipinde bir anket kullanılmıştır. Bu maddeler araştırmacılar tarafından Türkçe diline çevrilmiştir. Araştırmada ayrıca 9 maddelik kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ankette “*Yetenekli genç voleybolcular için antrenman ve müsabaka desteği*”, “*Voleybolun tüm kurumları arasında güçlü bir koordinasyon*”, “*İyi eğitim almış ve tecrübeli elit voleybol antrenörleri*” gibi maddeler yer almaktadır. Ankette voleybol uzmanları 5'li Likert ölçeğinde dokuz SPLISS sütununun ve uluslararası voleybol başarısı için 31 SPLISS maddesinin önemini voleybolda uluslararası sportif başarıyı etkileyen faktörleri ortaya çıkarmak için değerlendirmişlerdir. Anket soruları oluşturulurken Brouwers ve arkadaşlarının (2015) SPLISS modelinin sütunları ve maddeleri, tenis branşına özgü uyarladığı çalışmadan yararlanılmıştır. Bu sorular için, SPLISS modelinin sütunları ve maddeleri, voleybol branşını yansıtacak şekilde uyarlanmıştır. Örneğin, 3. Sütun olan “spor katılımı”, “voleybol katılımı” na dönüştürülmüştür. Bu araştırmanın yazarlarından biri olan ve SPLISS modelinin oluşmasında büyük katkı sağlayan Veerle De Bosscher ile e-mail aracılığıyla görüşülerek ve kendisinin de onaylamasıyla (Ek-3) 31 maddenin tamamından oluşan 5'li Likert tipinde bir anket oluşturulmuştur.

2.2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmacılar tarafından oluşturulan 31 maddelik SPLISS anketi katılımcılara online olarak uygulanmıştır. Katılımcılara anket uygulanmadan önce Türkiye Voleybol Federasyonundan gerekli izin yazılı olarak alınmıştır (Ek-2). Katılımcılardan gönüllü katılım ilkesi esas alınarak aydınlatılmış onam formunu onaylamaları istenmiştir.

2.2.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 18 programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen nicel veriler, bir (önemsiz) ile beş (çok önemli) arasında değişen derecelendirme ortalamaları kullanılarak analiz edilmiştir. Standart sapma, voleybolda SPLISS sütunlarının ve maddelerinin önem sıralamasına bakılması için hesaplanmıştır.

2.3. İkinci Bölüm: Nitel Aşama

2.3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Araştırmanın ikinci bölümünde nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir. Durum çalışması, nasıl ve niçin sorularını soran, araştırmacının kontrolü dışında olan bir olgu veya olayı derinlemesine incelemeye olanak sağlayan (Yıldırım ve Şimşek, 2018) ve birçok alandaki nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Durum çalışmaları istatistiksel analizlerle bulguların elde edildiği deneysel çalışmalar yerine bir kişi, olay veya kurumu derinlemesine ve boylamsal inceleyen çalışmalardır. Durum çalışmalarındaki temel amaç incelenecek olan olguyu kendi ortamında keşfetmek ve ayrıntılı olarak irdeleyip yorumlamak, sonuca ulaşmaktır (Paker, 2017). Durum çalışmaları sekiz aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar “araştırma probleminin geliştirilmesi, araştırmaya ilişkin alt problemlerin belirlenmesi, analiz biriminin tespit edilmesi, araştırılacak durumun

saptanması, araştırmaya girecek katılımcıların seçimi, araştırma verilerinin toplanması ve alt problemlerle ilişkilendirilmesi, verilerin analizi ve yorumlanması, durum çalışmasının raporlaştırılması” dır.

2.3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu Türkiye Voleybol Federasyonu’nda görev yapmakta olan voleybol uzmanları, yöneticiler ve aktif olarak görevine devam eden antrenörler, hakemler ve sporculardan amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle oluşturulmuştur. Araştırmacı, çoğunluk hakkındaki genel bir doğruya ulaşmak yerine, dikkatli ve titiz bir yaklaşımla belirli ya da özgün olanı derinlemesine anlamak istemekte ve bu nedenle amaçlı örneklem seçmektedir (Merriam, 2015). Bu yöntemde araştırmacılar örneklem grubuna kimlerin dahil edileceği konusunda kendi kararlarını verir ve çalışmanın amacına en uygun gördüğü kişileri örneklem grubuna dahil eder (Balcı, 2018). Bu araştırmada da voleybol sporuna özgü politikalar ve uluslararası başarıyı etkileyen faktörlerin belirlenmesi konusunda bilgi sahibi olan kişiler seçilmiştir. Bilgi sahibi olan kişilerin çeşitliliğini yansıtmak için araştırmanın katılımcıları yöneticiler, hakemler, antrenörler ve sporcular, kısaca voleybolun içindeki her kademedeki uzman 13 kişiden oluşmaktadır. Buradaki amaç maksimum bir genelleme yapmak amacıyla çeşitliliği sağlamak değil, çeşitlilikler arasında herhangi ortak olguların olup olmadığını tespit etmek ve problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Veri doygunluğuna ulaşana kadar veri toplamaya devam edilmiştir. Aydınlatılmış Onam Formu ile görüşmeler öncesinde katılımcıların izinleri alınmıştır. Katılımcıların izni ile görüşmeler sesli ve yazılı kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler öncesi katılımcılardan randevu alınmış ve kararlaştırılan uygun bir mekanda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 45 dakika sürmüştür. Katılımcıların demografik bilgilerine ait veriler Tablo 2.2. de gösterilmiştir.

Çizelge 2.2. Katılımcılara ait demografik bilgiler

	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Görev Unvanı	Görev Süresi
Katılımcı 1	40	Erkek	Doktora	Antrenör	7 yıl
Katılımcı 2	32	Kadın	Doktora	Sporcu	6 yıl
Katılımcı 3	43	Kadın	Doktora	Yönetici	4 yıl
Katılımcı 4	32	Erkek	Lisans	Antrenör	5 yıl
Katılımcı 5	23	Kadın	Lisans	Sporcu	13 yıl
Katılımcı 6	28	Erkek	Lisans	Antrenör	5 yıl
Katılımcı 7	52	Erkek	Lisans	Antrenör	30 Yıl
Katılımcı 8	45	Erkek	Yüksek Lisans	Hakem	12 yıl
Katılımcı 9	70	Erkek	Lisans	Yönetici	40 yıl
Katılımcı 10	56	Erkek	Lisans	Antrenör	16 yıl
Katılımcı 11	60	Erkek	Lise	Antrenör	1 yıl
Katılımcı 12	39	Erkek	Doktora	Sporcu	7 yıl
Katılımcı 13	28	Erkek	Yüksek Lisans	Antrenör	8 yıl

Katılımcıların 3'ü kadın, 10'u erkektir. Katılımcıların 7'si antrenör, 3'ü sporcu, 2'si yönetici ve 1'i hakemdir. Katılımcıların yaşları 23 ile 70 arasındadır ve görev süreleri 1 yıl ile 40 yıl arasındadır.

2.3.3. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında ilgili literatür taranarak ve alan uzmanlarının görüşleri alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme öncesinde katılımcılardan kişisel bilgi formunu doldurmaları istenmiştir. Görüşme soruları oluşturulurken Brouwers ve arkadaşlarının (2015) SPLISS modelinde yer alan ifadelerden faydalanılmıştır. İlgili çalışmada yer alan ifadeler öncelikle türkçeye çevrilmiş ve çeviri aşamasında ifadeler voleybol branşını yansıtacak şekilde düzenlenmiştir. Örneğin anketin üçüncü sorusundaki “Spora katılım” ifadesi “Voleybola katılım” ifadesinde dönüştürülmüştür.

2.3.4. Verilerin Analizi

Yapılan görüşmelerin elektronik ortamda ses kaydı yapıldıktan sonra kayıtlar bilgisayar ortamında yazıya dökülerek incelenmiştir. Nitel aşama sırasında katılımcılara uluslararası voleybol başarısına etki eden faktörleri içeren açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Daha sonra ana temalar altındaki yanıtları kodlamak için içerik analizi yapılmıştır. Kodlama sürecinde SPLISS modelinde bulunan dokuz başlıktan faydalanılmıştır.

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla tercih edilen bir analiz yöntemidir (Erçetin, 2020). İçerik analizi, uzun metinlerin çalışılmasına imkan verdiğinden dolayı paradan ve zamandan tasarruf gibi etkili yönleri bulunmaktadır (Seggie ve Bayyurt, 2017). İçerik analizi bir metinde bulunan bir takım sözcüklerin önceden belirlenen kurallar çerçevesinde tema ve kategorilere ayrılarak belirlenmesidir (Erçetin, 2020). İçerik analizi “verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve verilerin düzenlenmesi, bulguların yorumlanması” olarak dört aşamadan oluşmaktadır.

Verilerin kodlanması aşamasında temaları ortaya çıkarmak amacıyla metin parçalanır ve ayrılır. Araştırma sorularına ve kuramsal çerçeveye bağlı kalınarak kodlamalar yapılır. Bu sayede anlamlı bir bütün oluşturulur. Temaların bulunması aşamasında kodlama işleminden sonra temalar ortaya çıkarılır. Bu aşamada metin içerisinde bulunan dikkat çekici, ilginç ve farklı bakış açılarını yansıtan cümleler özellikle not edilmelidir (Erçetin, 2020). Kodların ve verilerin düzenlenmesi aşamasında elde edilen veriler anlaşılabilir bir dil ile okuyucuya aktarılır. Elde edilmiş olan kavram ve temaların birbirleriyle ile örtüşmesi önemlidir. Bu aşamada araştırmacı toplanan bilgileri okuyucuya aktarır, kendi düşüncelerine yer vermez. Bulguların yorumlanması aşamasında araştırmacı elde ettiği verilere anlam kazandırır, bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi kurarak sonuca ulaşır.

2.3.5. İnandırıcılık

Araştırma paradigmalarının farklı olması nitel ve nicel araştırmaların güvenilirliğinin sağlanmasında da farklılaşmalara sebep olmaktadır. Nicel araştırmalarda kullanılan geçerlik ve güvenirlikle ilgili istatistiksel yöntemlerin yerine nitel araştırmacılar elde edilen bulguların inandırıcılığını sağlamaya yönelik stratejiler kullanılmaktadır (Noble ve Smith, 2015). İnandırıcılığı sağlamak için kuramsal/yöntemsel/epistemolojik uyum, kodlayıcılar arası güvenirlik, üye kontrol, araştırmacı özdüşünümselliği, araştırmacı arka planı, uzman kontrolü, eleştirel arkadaşlar, ver üçlemesi gibi teknikler kullanılmaktadır. Araştırmacılar nitel araştırmanın inandırıcılık yeteneğinin bulunması için yoğun özen gösterilmesini zorunluluk olarak belirtmektedir. Tracy (2010) tarafından nitel araştırmalarda inandırıcılığı sağlamak için gerekli olan sekiz özellik; çalışmaya değer konu, yoğun özen, samimiyet/dürüstlük, inandırıcılık, önemli katkı, etik ve anlamlı bütünlük, karşılıklılık olarak sıralanabilir. Bu ölçütlerden inandırıcılığı sağlayabilmek için, yoğun betimleme, kristalleştirme ve çeşitleme, çok seslilik ve birey yansımaları araştırmada kullanılacak inandırıcılık stratejileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmada fazla sayıda ve uzun alıntılara yer verilmesi, katılımcılar hakkında ayrıntılı bilgi verme ve betimleme yapma, alanda zaman geçirme, bulguları farklı düşüncelerle çok sesli olarak verme, araştırmacı özdüşünümselliğini yansıtmaya ve araştırmanın etik boyutları hakkında bilgi verme inandırıcılığın sağlanması için önem taşımaktadır. Bu çalışmada da bu stratejilerin kullanılması sağlanmıştır.

Araştırmada iç geçerlik; üçgenleme, veri toplama sürecinde yeterli ve uygun katılım, araştırmacının duruşu ve uzman incelemesi gibi stratejiler ile sağlanmaya çalışılmıştır (Merriam, 2015). Veri üçgenlemesi; gözlemler, bireysel görüşmeler ve alan notları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (Denzin, 1978). Voleybol alanında uzman kulüp başkanı, yönetici, hakem, antrenör ve sporcular ile araştırmada maksimum çeşitlilik sağlanmıştır (Merriam, 2015). Araştırma sürecinde etik kurallar konusundaki hassasiyet korunarak ve katılımcıların güvenini kazanarak dürüst yanıtlara ulaşmak hedeflenmiştir (Lincoln, 1995). Uzman incelemesi ise, danışmanın araştırmacıyla verilerin kalite ve tutarlılığını düzenli olarak yapılan toplantılarla kontrolüyle

gerçekleştirilmiştir. Dış geçerlik bir araştırmada elde edilen sonuçların farklı durumlara ne derece uygulanabilirliği ile ilgilidir. Bu durum da araştırmanın genellenebilirliği ile alakalıdır. Ancak nitel araştırmalarda genellenebilirlik değil, belirli ve özgün bir durumun derinlemesine anlaşılması önemli görülmektedir (Merriam, 2015). Dış geçerliğin sağlanabilmesi için araştırmamızda amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme seçilmiştir.

Nitel araştırmalarda güvenirlik; ulaşılan sonuçların toplanan verilerle tutarlılığı ile değerlendirilebilmektedir (Merriam, 2015). Araştırmanın nasıl gerçekleştirildiği ve verilerin nasıl analiz edildiğinin detaylı anlatımıyla gerçekleştirilen denetleme tekniği ile ve üçgenleme, uzman incelemesi, araştırmacının konumu gibi stratejiler ile iç geçerlik sağlanabildiği gibi güvenirlik de sağlanmaktadır. Nitel araştırmalarda inandırıcılık stratejileri yoluyla araştırmanın geçerlik ve güvenirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR

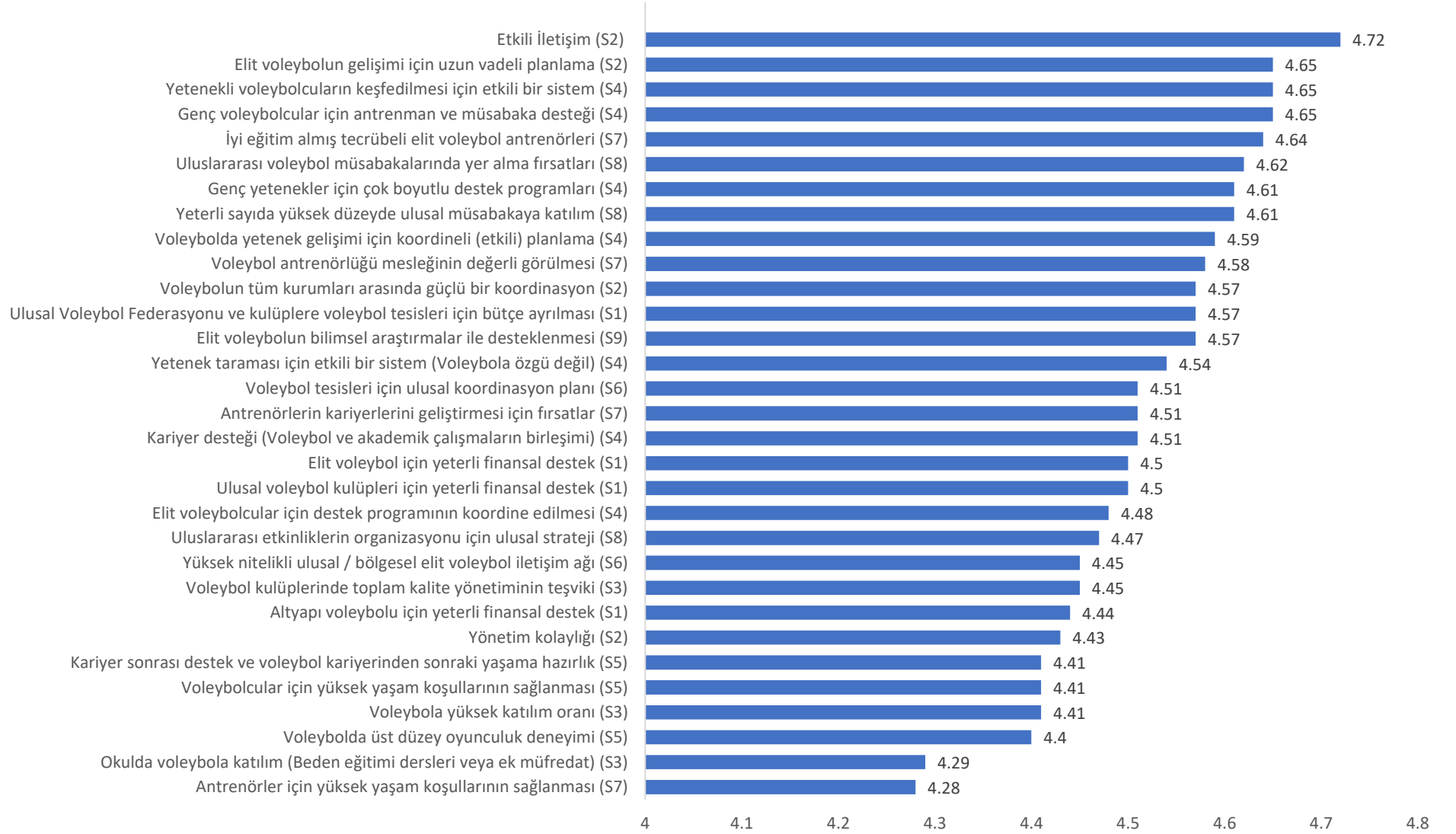
3.1. Birinci Bölüm: Nicel Aşama

Birinci aşamada katılımcılara 31 maddeden oluşan SPLISS maddelerini içeren voleybola özgü bir anket uygulanmıştır. Katılımcıların yanıtlarına göre en önemli ifadeler “Etkili İletişim”, “Elit Voleybolun Gelişimi İçin Uzun Vadeli Planlama”, “Yetenekli Voleybolcuların Keşfedilmesi İçin Etkili Bir Sistem” ve “Genç Voleybolcular İçin Antrenman ve Müsabaka Desteği” olarak belirlenmiştir (Şekil 3.2). Buna göre en önemli olarak görülen sütunlar “Yetenek Gelişimi ve Yetenek Bulma Sistemi” ve “Spor Yönetiminin Yapısı ve Organizasyonu” sütunlarıdır. Sonuçlara ilişkin veriler aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 3.1. 31 SPLISS Maddelerinin Dokuz Sütuna Dağılımı

MADDELER	
1. Altyapı voleybolu için yeterli finansal destek 2. Elit voleybol için yeterli finansal destek 3. Ulusal voleybol kulüpleri için yeterli finansal destek	SÜTUN 1 FİNANSAL DESTEK
4. Voleybolun tüm kurumları arasında güçlü bir koordinasyon 5. Etkili iletişim 6. Elit voleybolun gelişimi için uzun vadeli planlama 7. Yönetim kolaylığı	SÜTUN 2 SPOR YÖNETİMİNİN YAPISI VE ORGANİZASYONU
8. Okulda voleybola katılım (Beden eğitimi dersleri veya ek müfredat) 9. Voleybol kulüplerinde toplam kalite yönetiminin teşviki 10. Voleybola yüksek katılım oranı	SÜTUN 3 SPORA KATILIM VE SPOR TEMELİ OLUŞTURMA
11. Yetenekli genç voleybolcular için antrenman ve müsabaka desteği 12. Genç yetenekler için çok boyutlu destek programları 13. Yetenekli ve genç voleybolcuların keşfedilmesi için etkili bir sistem 14. Kariyer desteği (Voleybol ve akademik çalışmaların birleşimi) 15. Voleybolda yetenek gelişimi için koordineli (etkili) planlama 16. Yetenek taraması için etkili bir sistem (Spora özgü değil)	SÜTUN 4 YETENEK TARAMA SİSTEMİ
17. Elit voleybolcular için destek programının koordine edilmesi 18. Kariyer sonrası destek ve voleybol kariyerinden sonraki yaşama hazırlık 19. Voleybolcular için yaşam koşullarının yüksek olması	SÜTUN 5 SPOR SIRASI VE SONRASI KARIYER GELİŞİMİ
20. Uluslararası Voleybol Federasyonu ve kulüpler voleybol tesislerinden bütçe alması 21. Voleybol tesisleri için ulusal koordinasyon planı 22. Yüksek nitelikli ulusal / bölgesel elit voleybol iletişim ağı	SÜTUN 6 ANTRENMAN TESİSLERİ
23. Antrenörler için yaşam koşullarının yüksek olması (yükseltilmesi) 24. Antrenörlerin kariyerlerini geliştirmesi için fırsatlar 25. Üst düzey bir voleybolcu olarak kendi deneyimi 26. Voleybol antrenörlüğü mesleğinin değerli görülmesi 27. İyi eğitim almış ve tecrübeli elit voleybol antrenörleri	SÜTUN 7 ANTRENÖR VE ANTRENÖRLÜK GELİŞİMİ
28. Uluslararası etkinliklerin organizasyonu için ulusal strateji 29. Uluslararası voleybol müsabakalarında yer alma fırsatları 30. Yeterli düzeyde ulusal voleybol müsabaka yapısı	SÜTUN 8 ULUSAL VE ULUSLARARASI YARIŞMALAR
31. Elit voleybol her seviyedeki bilimsel araştırmalar ile desteklenmelidir.	SÜTUN 9 BİLİMLERİ ARAŞTIRMALAR

Çizelge 3.2. Voleybol katılımcılarına göre 31 SPLISS maddesinin önem sıralaması

Çizelge 3.3. 31 SPLISS Maddesine ait ortalama ve standart sapma değerleri

MADDELER	ORT	SS	SH
Etkili İletişim	4,72	0,62	0,03
Genç voleybolcular için antrenman ve müsabaka desteği	4,65	0,77	0,03
Yetenekli voleybolcuların keşfedilmesi için etkili bir sistem	4,65	0,82	0,04
Elit voleybolun gelişimi için uzun vadeli planlama	4,65	0,76	0,03
İyi eğitim almış tecrübeli elit voleybol antrenörleri	4,64	0,77	0,03
Uluslararası voleybol müsabakalarında yer alma fırsatları	4,62	0,8	0,04
Yeterli sayıda yüksek düzeyde ulusal müsabakaya katılım	4,61	0,74	0,03
Genç yetenekler için çok boyutlu destek programları	4,61	0,82	0,04
Voleybolda yetenek gelişimi için koordineli (etkili) planlama	4,59	0,78	0,03
Voleybol antrenörlüğü mesleğinin değerli görülmesi	4,58	0,82	0,04
Elit voleybolun bilimsel araştırmalar ile desteklenmesi	4,57	0,81	0,04
Ulusal Voleybol Federasyonu ve kulüplere voleybol tesisleri için bütçe ayrılması	4,57	0,86	0,04
Voleybolun tüm kurumları arasında güçlü bir koordinasyon	4,57	0,77	0,03
Yetenek taraması için etkili bir sistem (Voleybola özgü değil)	4,54	0,87	0,04
Kariyer desteği (Voleybol ve akademik çalışmaların birleşimi)	4,51	0,85	0,04
Antrenörlerin kariyerlerini geliştirmesi için fırsatlar	4,51	0,86	0,04
Voleybol tesisleri için ulusal koordinasyon planı	4,51	0,87	0,04
Ulusal voleybol kulüpleri için yeterli finansal destek	4,5	0,86	0,04
Elit voleybol için yeterli finansal destek	4,5	0,85	0,04
Elit voleybolcular için destek programının koordine edilmesi	4,48	0,82	0,04
Uluslararası etkinliklerin organizasyonu için ulusal strateji	4,47	0,86	0,04
Voleybol kulüplerinde toplam kalite yönetiminin teşviki	4,45	0,89	0,04
Yüksek nitelikli ulusal / bölgesel elit voleybol iletişim ağı	4,45	0,89	0,04
Altyapı voleybolu için yeterli finansal destek	4,44	1,01	0,05
Yönetim kolaylığı	4,43	0,84	0,04
Voleybola yüksek katılım oranı	4,41	0,89	0,04
Voleybolcular için yüksek yaşam koşullarının sağlanması	4,41	0,82	0,04
Kariyer sonrası destek ve voleybol kariyerinden sonraki yaşama hazırlık	4,41	0,88	0,04
Voleybolda üst düzey oynunculuk deneyimi	4,4	0,84	0,04
Okulda voleybola katılım (Beden eğitimi dersleri veya ek müfredat)	4,29	1,07	0,05
Antrenörler için yüksek yaşam koşullarının sağlanması	4,28	0,99	0,04

Çizelge 3.4. Katılımcıların voleybolda uluslararası sportif başarıyı etkileyen sütunlara ilişkin görüşlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri

Sütunlar	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata	Önem Sırası
Finansal Destek	4.47	0.77	0.03	7
Spor Yönetiminin Yapısı ve Organizasyonu	4.59	0.63	0.03	1
Spora Katılım ve Spor Temeli Oluşturma	4.38	0.80	0.03	9
Yetenek Tarama Sistemi	4.59	0.72	0.03	2
Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi	4.43	0.73	0.03	8
Antrenman Tesisleri	4.50	0.80	0.03	5
Antrenör ve Antrenör Gelişimi	4.48	0.71	0.03	6
Ulusal ve Uluslararası Müsabakalar	4.56	0.72	0.03	3
Bilimsel Araştırmalar	4.56	0.81	0.03	4

3.2. İkinci Bölüm: Nitel Aşama

Araştırmada voleybol başarısını etkileyen politika faktörleri konusunda voleybol katılımcıları çeşitli görüşler belirtmişlerdir. SPLISS Modelinde bulunan dokuz sütun çerçevesinde oluşturulan 9 ana tema ile 25 alt tema ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan alt temalar detaylı olarak çizelge 3.5’te gösterilmiştir.

Çizelge 3.5. SPLISS temaları ve uluslararası voleybol başarısını etkileyen faktörlerin alt temaları

Tema	Alt Tema	Kod
Finansal Destek	Devlet desteği	Bakanlık desteği Yerel yönetim desteği
	Finans çevresi	Sponsorluk ücretleri Vakıf ve derneklerden gelen destekler Şans oyunlarından aktarılan bütçe İsim hakkı ve reklam ücretleri
	Paydaş kurumlar arası koordinasyon	İletişim İnsan kaynakları Kulüplerle iş birliği
Spor Yönetiminin Yapısı ve Organizasyonu	Voleybol federasyonunun yapısı	Voleybol federasyonunun örgütlenmesi Yönetimin sürdürülebilirliği Yönetimin şeffaflığı Taşra yapılanması
	Liyakat sistemi	Uzmanlaşmaya yeterli önemin verilmemesi Bürokrasi
	Arzu edilen başarı	Büyüyen ve gelişen branş Voleybola artan ilgi Uluslararası başarılar
Spora Katılım ve Spor Temeli Oluşturma	Voleybola kolay erişim	Voleybolun tanıtımı Düşük maliyetli katılım Tabana yayma programı Okul voleybol programı
	Kadın voleybolu	Kadınların ilgisi Kadın takımlarının başarısı Ailelerin kız çocukları için uygun bulması
	Diğer branşların gerisinde kalmak	Basketbolu tercih Voleybolun medyadaki yeri

		Futbol haberlerine öncelik verilmesi
	Yetenek tanımlama	Etkili yetenek tarama sistemi Fabrika voleybol Beden eğitimi dersleri Beden eğitimi öğretmeni Okul takımları (Branşlaşma)
Yetenek Gelişimi ve Yetenek Bulma Sistemi	Yetenek geliştirme	Uzun vadeli sporcu gelişimi Nitelikli antrenör etkisi Keşfedilen sporcularla uluslararası başarı Sporcunun gelişiminin gözlenmesi Destekler -Sporcunun finansal olarak desteklenmesi -Sporcunun yeterince müsabaka oynaması -Antrenman desteği -Okul sistemi
	Sporcu desteği	Düzenli antrenman desteği Antrenör desteği Milli sporcu destekleri Tesis/Malzeme desteği
Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi	Bireysel sorumluluk	Beslenme şekli Antrenmana katılım Düzenli yaşam Bilgi düzeyi
	Kariyer fırsatları yaratma	Menajerlik Antrenörlük Yorumculuk Yöneticilik
Antrenman Tesisleri	Erişim	TVF'nin sahip olduğu Volley Hoteller Düşük maliyetli tesisler
	Kullanım	Sürdürülebilir kullanım fırsatları (Salon/Tesis) Nitelikli antrenör eğitimi

**Antrenör
ve Antrenörlük
Gelişimi**

Antrenörler
yetiştirmek için
önlemler

Yükseköğretim görmüş ya da
antrenörlük belgesine sahip
olmak

Antrenörlük kursu
içeriklerinin niteliği
Eski nitelikli sporcuların
antrenörlüğe adapte edilmesi
Antrenörler arasındaki
koordinasyon
Altyapı antrenörlerinin
niteliğinin geliştirilmesi
Antrenör gelişim
seminerlerinin niteliği ve
niceliği
Antrenörlük kademelerindeki
geçişlerdeki sınavların
etkinliği

Antrenör deneyimi

Yaşanmışlık
Bilgi birikimi

Ulusal ligler

İller arası dengesizlik
-Kulüp sayısı
-Sporcu sayısı
-Antrenör sayısı
-Takımlar arasındaki nitelik
farklarının yüksek olması

Kulüplerin küçülme veya
kapanmaya gitmesi
-Yönetmelik yetersizlik
-Maddi yetersizlik
Altyapı düzeyinde yeterli
müsabaka oynama fırsatına
sahip olmama

**Ulusal ve Uluslararası
Müsabakalar**

Uluslararası
müsabakalar

Maddi yetersizlik

Özellikle erkek takımlarında
deneyim eksikliği

Yabancı antrenörlere
yönelme eğilimi

Sporculardaki motivasyon
eksikliği/deneyimsizlik

		Oynanan müsabaka sayısının az olması
		Altyapı düzeyinde yeterli uluslararası müsabaka oynama fırsatına sahip olmama
Bilimsel Araştırmalar	Koordinasyon Eksikliği	Kulüpler-Federasyon ile üniversiteler arası iletişim eksikliği Akademik danışman bulunmaması
	Bilimsel araştırmaların önemini fark edememe	Bilimsel araştırmaların takip edilememesi Bilimsel araştırmaların önemsenmemesi Antrenörlerin bilimsel araştırmaları takip edebilecek nitelikte olmaması Bilimsel çalışmaların antrenörlerin ihtiyacını karşılayacak nitelikte olduğunun düşünülmemesi
	Bilimsel araştırmaların niteliği ve niceliği	Voleybola özgü bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulması
Eğitim Sistemi	Okul sporları faaliyetleri	Spor Liseleri MEB-TVF İş birliği
	Akademik engel	Örgün eğitime devam edememe Eğitim sisteminin esnek olmaması

3.2.1. Finansal Destek

İlk sütunda voleybol alanındaki finansal destekler incelenmiştir. Voleybol katılımcılarına göre voleybola finansal destek sağlayanlar Bakanlık, Belediyeler,

Sponsorlar ve özel şirketlerdir. Buradan hareketle voleybol katılımcılarının verdikleri yanıtlar sonucu “Devlet Desteği” ve “Finans Çevresi” alt temaları ortaya çıkmıştır.

3.2.1.1. Devlet Desteği

Gençlik ve Spor Bakanlığı ve yerel yönetimler, voleybolun en önemli dış paydaşları olarak görülmektedir. Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre voleybol büyük oranda devlet tarafından yeterli seviyede finanse edilmektedir. Katılımcılar voleybola yapılan finansal destekleri genellikle yeterli bularak şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Bizim gibi diğer federasyonların da en önemli gelir kaynağı bakanlık katkısıdır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın federasyonlara yıllık olarak tahsis ettiği bütçedir. Bu bütçe federasyonun başarıları oranında değişebilir veya faaliyet organizasyon sayınız seviyesinde liglerinizin durumu ile ilgili değişebilir” (K9, Yönetici)

“Özellikle federasyonumuz açısından yeterli buluyorum. Milli takımlar adına kulüpler adına yeterli destek yapılıyor. Yine burada kadın voleybolu için kulüplerden de önemli bir destek olduğunu düşünüyorum” (K10, Antrenör)

Özellikle voleybol branşında erkek takımlarına yerel yönetimlerin ve kamu kuruluşlarının katkısı oldukça yoğundur. Kamunun finansal katkısına katılımcılar dikkat çekmişlerdir. Bu durum katılımcılar tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

“Erkek voleybolu da birazcık daha devlet desteğiyle gidiyor. Ülkemizde yani ve özellikle belediyeler kamu kuruluşları tarafından finanse ediliyor.” (K10, Antrenör)

“Belediyelerin, devlet kurumlarının özellikle çok büyük finansal destekleri var. Bir sürü belediye var. Belediyelerin finansal destekleri bu konuda çok iyi.” (K13, Antrenör)

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde voleybol kulüplerine kamusal desteğin oldukça yoğun olduğu ve devlet desteğinin voleybol sporunun uluslararası başarısında önemli bir katkısının olduğu görülmektedir.

3.2.1.2. Finans Çevresi

Özel şirketler, vakıf ve dernekler, şans oyunları ve diğer sponsorlar voleybolun finansal çevresini oluşturmakta ve voleybola önemli seviyede finansal destek sağlamaktadır. Son yıllarda bir çok marka ile voleybol kulüplerinin iş birliği içerisinde olduğu görülmektedir. Bu markaların giderek daha fazla voleybolun içinde yer alması yeni bir finans çevresi oluşturmaktadır. Katılımcılar sponsorların finansal katkı açısından önemini ifade etmişlerdir. Bununla ilgili katılımcıların yorumları şu şekildedir:

“Voleybolda şu anda çok ciddi sponsor desteği var çünkü baktığımız zaman birçok kurum takımı bile özel firmalardan, sigorta şirketlerinden yada enerji şirketlerinden sponsor desteği almaktadır” (K12, Sporcu)

“Bir federasyonun sponsorlarının olması ve bu sponsorların finansal katkılarının malzeme katkısından farklı olarak finansal katkılarının olması, o spor dalı için oldukça önemli. Özerk yapılarda özerkleşen federasyonlarda zaten ulaşılmak istenen durum buydu. Federasyonların özerkleşmesi ile birlikte mali açıdan yapılanmalarının özerkleşip kendi içlerinde faaliyetlerini sürdüren bir yapı olması arzulanıyordu.” (K3, Yönetici)

“Voleybolda zaten sponsor çok büyük sponsorlar var. Yani bunlar gerçekten Acıbadem olsun Vitra olsun Opet olsun, Vakıfbank, PTT. Bunlar çok güzel gerçekten çok güzel paralar aktarıyorlar voleybola yani çok yetersiz olduğunu düşünmüyorum.” (K8, Hakem)

“Şans oyunlarından da oldukça fazla para geliyor. Kulüplerin kendi vakıflarından ya da derneklerinden gelen paralar var. Yani voleybol için yapılan fiannsal destekleri yeterli görüyorum.” (K4, Antrenör)

K2 voleybola finansal desteklerin sağlanması için öncelikle başarıların gelmesi gerektiği şartını vurgulayarak şu ifadeleri kullanmıştır:

“Son zamanlarda özellikle milli takımlar bazında çok güzel sponsorlukları aldık. Federasyon bunları çok güzel yönetti. Kurumlar buna çok güzel destek oldu. Ancak bunların gelmesi için önce bir başarı gelmesi gerekti” (K2, Sporcu)

3.2.2. Spor Yönetiminin ve Spor Politikasının Yapısı ve Organizasyonu

Araştırmanın ikinci teması voleybolun yönetimi ile ilgilidir. Katılımcılara yöneltilen ilgili sorular sonucunda paydaşlar arası kurumlarda iyi bir koordinasyon olduğu, ancak zaman zaman kişisel çıkarların devreye girdiği ve bunun da yönetim düzeyinde bazı zorluklara yol açtığı belirtilmiştir. Özellikle son on yıldaki federasyon politikalarının gelişmeyi ve sürdürülebilirliği hedeflediği böylece de uluslararası başarının geldiği vurgulanmıştır. Katılımcılardan alınan yanıtlar sonucu uluslararası başarının sağlanmasında “Paydaş Kurumlar Arası Koordinasyon”, “Voleybol Federasyonunun Yapısı”, “Liyakat Sistemi” ve “Arzu Edilen Başarı” alt temaları ortaya çıkmıştır.

3.2.2.1. Paydaş Kurumlar Arası Koordinasyon

Katılımcılar, kurumlar arası etkili iletişimin başarı için çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcı 9, paydaş kurumlar arası koordinasyon konusunda diğer branşlarla bir kıyaslamada bulunarak en iyi performans gösteren federasyonun ülkemizde Türkiye Voleybol Federasyonu olduğunu belirtmiştir:

“Türkiye’deki branşlar içindeki paydaş kurumlarla en kuvvetli diyaloga sahip federasyonun Voleybol Federasyonu olduğunu düşünüyorum. Üst kurumlarla ilişkilerimiz çok sıcak bir seviyede devam ediyor. Bakanlık olsun devlet protokolü olsun seviliyoruz ve takip ediliyoruz. Dolayısıyla bu paydaşlarla olan ilişkilerimiz uluslararası sportif başarıyı etkiliyor.” (K9, Yönetici)

K1 gerektiğinde koordinasyonun iyi olduğunu ancak zaman zaman kurumsallıktan uzaklaşılarak kişisel ilişkilerin devreye girdiğini belirtmiştir. Benzer şekilde K3 yönetim kademesindeki ilişkilerin kişisel çıkarlarla yürüdüğünü ve bunun da bir takım olumsuzluklara yol açtığını belirtmiş ve şu ifadeleri kullanmıştır:

“Gerektiği zaman koordinasyonu iyi sağlıyorlar ancak zaman zaman kompleksler galip gelebiliyor sanırım. Kişisel mi bilemiyoruz ama kimse birbirini duymuyor görmüyor. İletişim kopuklukları olsa da genel olarak koordinasyonun sağlanabildiğini söyleyebilirim. Çünkü iletişim kanallarını yöneten kurum federasyon ve onun üzerinde de bakanlık var. Geriye kalanlar da kulüpler olduğu için bir koordinasyonun olduğunu söyleyebiliriz.” (K1, Antrenör)

“İlişkiler tamamen siyasi. Paydaş kurumlar dediğimizde bizim çalışma sisteminde en önemli paydaşımız kimler? Antrenörler, hakemler ve sporcular. Tabi bunların yapılandığı yerde kulüpler... Kulüplerde yöneticiler ve bakanlıkta da bağlı bulunduğumuz bir idare var. Bu nedenle aslında idari özerkliğimiz yok. Dolayısıyla bu yapılar yeterli kurumsallığı sağlayamadığı ve ahbap tanıdık ilişkilerine yönelik olarak işler ağırlıkla yürütüldüğü için bence voleybolun gelişimi istenen durumda

değil. Paydaşlar arasında yönetsel açıdan çok ciddi koordinasyon bozuklukları oluyor.” (K3, Yönetici)

Bazı katılımcılar voleybolda uluslararası sportif başarı için paydaş kurumlar arasındaki iletişimin önemine dikkat çekmişler ancak bazı durumlarda bu iletişimin yetersiz olduğunu belirterek şu ifadeleri kullanmıştır:

“Çok başarılı bulduğumu söyleyemem, iletişimsizlik olduğunu kesinlikle düşünüyorum ve voleybolun biraz daha vitrinde olması lazım. Spor yani her sporunun kendisi açısından yukarıda olması için paydaşlar ile alakalı iyi iletişim kurması lazım. Bunla beraberde bunu yukarı çekmesi lazım. Daha görünür olmaları lazım. Voleybolda da paydaşlar arası daha iyi koordinasyon olabilir.” (K4, Antrenör)

“Yani tabii ki bunlar çok önemli. Her iki belki üç belki daha fazla paydaşın da amaçlarının kesişmesi, onların bekledikleri maksimum faydayı sağlayabilmesi çok önemli. Zaman zaman bunların mükemmel şekilde olduğunu görüyorum ama zaman zaman da çok yerine ulaşmıyor, ne yazık ki.” (K10, Antrenör)

3.2.2.2. Liyakat Sistemi

Katılımcıların çoğu uluslararası sportif başarı için liyakat sisteminin önemine dikkat çekmişlerdir. Yönetsel düzeydeki en büyük sorunlardan birisi olarak Türk voleybolunun liyakate uygun yönetilmediği ve voleybol konusunda nitelikli kişilerin yüksek düzeyde yetki alamadığı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu noktada spor yönetimine gereken değerin verilmediği düşünülmektedir. Bununla ilgili katılımcılar görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Ben spor yöneticilerimizin gerçekten eğitimli olanların bu işin içinde olmasını istiyorum. Sadece parası olanlar ya da sadece sporu sevdikleri için bu işin içerisine giriyorlar. Ama bir yere kadar yetebiliyorlar. Böyle olduğu durumlarda yöneticiler

sporcuların ve antrenörlerin politikalarını bazen anlayamayabiliyorlar. Pek çok antrenörün ve sporcunun emeğine yazık olabiliyor. O yüzden yönetim bazında biraz daha eğitimli spor yöneticilerinin voleybolda yer alması gerektiğini düşünüyorum.” (K13, Antrenör)

“Yönetmelik kademelerdeki kişilerin liyakata göre daha düzgün seçilmesi lazım. Türkiye'deki belki en büyük eksiklerden biri, sporu bilen, bilgili kişilerin ya kenara köşeye itilmiş olması ya da yetiştirilmemiş olmasıdır. Branşın gereksinimleri çok iyi bilinmiyor. Doğru seçimler olmuyor.” (K4, Antrenör)

Katılımcılar özellikle kulüplerde görülen liyakat sorununun voleybolun başarısına gölge düşürdüğünü belirtmektedirler. Özellikle voleybol kulüplerinde eğitimli spor yöneticileri yerine finansal desteği sağlayan yatırımcıların yönetmelik görevlerde bulunmasının dezavantajlarına dikkat çekilmiştir. Katılımcılar görüşlerini şu şekilde açıklamışlardır:

“Kulüp spor yöneticilerinden de gördüğümüz kadarıyla voleybola çok yakın olmayan kişilerin voleybolu yönettiğini görüyoruz. Birçok kulüpte yöneticilerin voleybol oyun kurallarından bilmediği yönünde gözlemlerim bulunmakta. Bunu bilmek zorundalar mı? Evet zamanla da öğrenebilirler. Sıfırdan kimse hemen çat diye voleybolcu olmak zorunda değil ama kulüp yöneticileri bazında yönettiği yapıyı bilmesi gerekir. Yani sanki yatırımı yapan yöneticinin bu işin başında olması gerekiyormuş gibi bir algı var.” (K12, Sporcu)

“Yönetmelik kademelerinde liyakate uygun olmayan birçok yönetici bulunmakta. Mevcut sorunlarımız daha üst kademelere bu insanlar tarafından yansıtılıyor eya yansıtılmıyor ya da ne kadar doğrulukta ya da oranda yansıtılıyor... Bunlar tabii ki soru işareti ve hepsi yönetimin içinde olan şeyler” (K2, Sporcu)

3.2.2.3. Arzu Edilen Başarı

Katılımcılar voleybolun yönetiminde düzenli planlamalar yapıldığında iyi işler ortaya koyulduğunu, bunun da uluslararası sportif başarının elde edilmesinde çok etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bununla ilgili katılımcılar görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Voleybol son yıllarda çok hızlı büyüyen ve gelişen bir branş oldu. Çok eski zamanlardan beri voleybolun içerisindeyim ama bu büyüklüğe erişebileceğimizi ben bile hayal edememiştim. Birden çok büyümek tabii ki yönetimle ilgili zorluklar da yaratabilir. Ama şu anda voleybol federasyonunu yönetim yapısı bu işin altından kalkabilecek kapasitede de örgütlenmiş vaziyette. Aşağı yukarı yüz kişinin üstünde çalışana sahip ve bir ana merkezi bulunmakta. Dolayısıyla bu zorlukların altından kalkılıyor.” (K9, Yönetici)

“Bildiğiniz gibi Avrupa Voleybol Konfederasyonu'na üye bir federasyonumuz var ve ülke genelinde de takım sporları açısından en başarılı federasyon olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda oldukça başarılı işler yapıldığını görüyoruz. Yine ülkemizdeki liglerin aynı şekilde iyi bir yönetimle yönetildiğine inanıyorum” (K10, Antrenör)

Katılımcılar voleybolda federasyon yönetiminin başarılı yönetsel uygulamalarda bulunduklarını, zamanla değişen yönetim kadrolarının tutarlı davranışlar sergileyerek Türkiye Voleybol Federasyonu'nun sürdürülebilirliğini arttırdığını ve uluslararası başarı için çabaladıklarını belirtmişlerdir. Voleybolun günümüzde elde ettiği konumunda ve uluslararası başarısında bu yönetim anlayışının etkili olduğu düşünülmektedir. Bazı katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Türk voleybolu yönetiminde yani bence son üç dört yönetimdir hep daha iyisini yapmaya çalışan bir yönetim anlayışı var. Her gelen yani çaba sarf ediyor, bir şeyler yapıyor ve boş geçen yıllar pek olmadığını düşünüyorum yani özellikle bazı

branşlarda, farklı branşlarda görüyorum iki yönetim değişiyor her şey değişiyor mesela ama voleybolda bence daha tutarlı.” (K4, Antrenör)

“Şu anda Türk voleybolu doğru yönetiliyor. Doğru yönetilmesi zaten bulunduğu pozisyon itibarıyla görülüyor” (K11, Antrenör)

3.2.2.4. Voleybol Federasyonunun Yapısı

Türkiye Voleybol Federasyonu, Türkiye’de voleybolun gelişiminden sorumlu en büyük kurumdur. Federasyonun yapılanması, merkez ve taşra teşkilatlanması, yönetimin sürdürülebilirliği ve yönetimin şeffaflığı konusunda katılımcılara bazı sorular yöneltilmiştir. Katılımcılar Federasyon içerisinde iyi bir örgütlenmenin olduğunu ve karmaşık işlerin etkili görev dağılımı sayesinde rahatlıkla üstesinden geldiğini belirtmişlerdir:

“Voleybol branşı dediğimizde sadece lig maçlarını kastetmiyoruz. Aynı zamanda milli takımlarımız var. Voleybol Federasyonu'nda o dönemde voleybol okullarımız bütün büyük illerde faaliyetliydi ve bu faaliyet sayısının hakemlerini, televizyon yayınlarını, antrenörlerini, sporcularını da bunların ulaşımını düşündüğünüzde mutlak ve mutlak her şeyin takibinizde olması gerekiyordu. Bu nedenle oldukça dinamik bir süreci oldukça pratik bir şekilde yönetmek lazım. Tabii ki bu bir ekip işi idi. O dönemde çok ciddi anlamda ekipte yapılanmalar söz konusuydu. Bu yapılanmalar sayesinde bir kısım rahatladık ama çok ciddi bir süreç.” (K3, Yönetici)

“Türkiye Voleybol Federasyonunun yapmış olduğu çeşitli organizasyonların özellikle çok iyi olduğunu düşünüyorum. Yani hem ülkemizde birçok maçların oynatılıyor olması olsun hem bu anlamda yapılan organizasyonlar olsun Türkiye Voleybol Federasyonu bu anlamda başarılı olduğunu düşünüyorum” (K5, Sporcu)

Katılımcılar Federasyonun çok iyi yönetildiğini ve Voleybol Federasyonu’nun diğer federasyonlardan daha başarılı bir yönetim gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Bazı eksikliklerin bulunduğunu ifade etse de bunun her yönetimde olabilecek normal durumlar olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen sportif başarılar ise yönetimin etkili bir şekilde olduğuna örnek olarak gösterilmiştir:

“Voleybol Federasyonunun yönetimde yönetim kurulu alt kurullar bu 61 federasyon arasında sıyrılmış ön sıralarda. Yönetim anlayışı bence çok iyi. Yani yeterli tabii ufak tefek eksikler var ama onlar her alanda her kurumda her federasyonda olabilecek olan şeylerdir. Burada Türkiye’ye bu başarıyı tattıran bir federasyon diyelim” (K8, Hakem)

“Türk voleybolu doğru yönetiliyor. Doğru yönetilmesi zaten bulunduğu pozisyon itibariyle görülüyor. Zaten federasyonumuzun başında voleybol içinden gelen bir başkanımız var. Hem antrenör olarak hem sporcu olarak oda tabii bütün şartları, olumsuzlukları olumlu taraflarını iyi bildiği için ona göre önlemler alarak devam ediyor. Bana göre doğru işler yapılıyor.” (K11, Antrenör)

3.2.3. Spora Katılım ve Spor Temeli Oluşturma

Bu temada katılımcılara Türkiye’de voleybola katılım düzeyleri sorusu yöneltilmiştir. Kadın voleybolunda ciddi oranda bir katılımın söz konusu olduğu ancak erkek voleybolunda yeterli katılımın olmadığı belirtilmiştir. Özellikle erkek voleybolunda benzer fiziksel özelliklere sahip olunmasından dolayı erkeklerin voleyboldan ziyade basketbol branşına yöneldikleri voleybol katılımcıları tarafından belirtilmiştir. Bu doğrultuda alınan yanıtlar sonucu “Kadın Voleybolu” ve “Diğer Branşların Gerisinde Kalmak” alt temaları ortaya çıkmıştır.

3.2.3.1. Kadın Voleybolu

Katılımcılar kadın voleyboluna giderek artan oranda bir ilgi olduğunu ve bunun da sporcu havuzunun artarak yetenekli sporcu potansiyelini arttırdığını belirtmişlerdir. Kadın voleyboluna olan ilgi ve yüksek düzeyde katılım ülkemizin voleybolda en güçlü yanlarından biri olarak görülmektedir. Özellikle voleybolun temas içermeyen bir branş olması kızların tercihinde önemli bir rol oynamaktadır. Buna ek olarak katılımcılar Türkiye Kadın Milli Takımı'nın elde ettiği başarılar sonucu voleybola katılımda bir artış olduğunu belirtmişlerdir. Bununla ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir.

“Türkiye’de yapılan araştırmalarda kız çocuklarının birinci branş olarak tercihlerinin voleybol olduğunu biliyoruz. Bu tercih sıralamasına bakıldığında spor yapmaya uygun veya spor yapma imkanına erişmiş kız çocuklarının voleybolu birinci sırada tercih etmesi sebebiyle yeteneği yüksek olan kız çocuklarımızın voleybolun sistemi içerisine girdiğini tahmin edebiliriz. Bunun nedenlerini farklı boyutlarda düşünebiliriz. Mesela voleybolun temas içermeyen bir spor branşı olması kız çocuklarının voleybola daha çok ilgisi olmasını getirebilir” (K3, Yönetici)

“Voleybol’da katılım son zamanlarda Milli Takımın da elde etmiş olduğu özellikle Türk Kadın Voleybolu’nun elde ettiği başarılardan ötürü hem seyirci oranının arttığını hem de özellikle küçük kız çocuklarının voleybola daha çok katılım sağladığını düşünüyorum.” (K5, Sporcu)

“Kadın tarafında büyük bir katılım her geçen gün dahada artarak devam ediyor. Kulüplerimizin almış olduğu başarılar, milli takımlarımızın almış olduğu uluslararası başarılar, en son kadın milli takımının olimpiyatlara katılması, altyapı takımımızın Avrupa Şampiyonlarında final oynaması, şampiyon olması tabii bunu olumlu yönde çok büyük şekilde etkiliyor ve katılım gittikçe artarak devam ediyor” (K11, Antrenör)

“Voleybola katılım oranı kızlarda yani kadınlarda yeteri seviyede diyebiliriz. Özellikle altyapıdan tabii ki bu daha artırılması daha nitelikli sporcu yada yeteneklerin keşfedilmesi açısından önemli” (K1, Antrenör)

Katılımcılar kadınların voleybola katılım sayısının ülke voleybolunun güçlü yanlarından birini oluşturduğunu ve federasyonun uluslararası organizasyonlara katılım sağlayarak buna önderlik ettiğini şu şekilde ifade etmiştir:

“Özellikle kadın voleybolunda ülkemizin güçlü yanı katılımcı sayıdır. Bildiğiniz gibi genç nüfusu çok yüksek olan bir ülkeyiz ve kadınlarda da voleybol sporu birinci spor katılım açısından değerlendirildiğinde bu yüzden önemli bir avantaj sağlıyor.” (K10, Antrenör)

“Ülkemizin güçlü yanları, kadın voleybolu, özellikle altyapılarda ve A takımlarda olsun güzel başarılar elde ediyoruz ve federasyonun uluslararası organizasyonlara katılımı ve önderlik etmesi bunun güçlü olduğunun göstergesi.” (K13, Antrenör)

3.2.3.2. Diğer Branşların Gerisinde Kalmak

Katılımcılar özellikle erkeklerde diğer branşların gerisinde kalındığı görüşünü belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar basketbol ile benzer özelliklere sahip olması nedeniyle voleybola göre ilk tercihin erkekler açısından basketbol olduğunu belirtmektedir. Ayrıca medyada sık yer alması ve daha fazla örnek alınabilecek ikon olması nedeniyle voleybol, futbol ve basketbolun gerisinde kalmaktadır. Bir başka neden ise özellikle erkek çocuklarının mücadele içeren branşları sevmesi nedeniyle futbol ve basketbola yönelmesidir. Bununla ilgili katılımcılar şu ifadelere yer vermiştir:

“Çocukların model olarak aldığı kişilerin medyada yer alması, yani çocukların o spor branşına izlemesi ya da farkına varmasını sağlayacak birtakım durumlar da söz konusu. Mesela kadın voleybolumuz başarılı, gazetelerde yer alıyor, televizyonlarda yer alıyor, gündeme geliyor ve kız çocuklarımız kendilerine model alabiliyorlar. Ama erkek takımlarımız da herhangi bir böyle bir başarı olmadığı için erkek çocuklarımız daha çok medyada yer alan futbola ya da basketbola yönlenebiliyor.” (K3, Yönetici)

“Erkek sporcu sayımıza baktığımızda ya da erkek çocuklarının voleybolu tercih etme sırasına baktığımızda voleybolun üçüncü sırada yer aldığını görüyoruz. Birinci sırada erkeklerde futbol ikinci sırada basketbol üçüncü sırada da voleybola yer almakta. Sosyolojik açıdan incelediğimizde ya da erkek çocuklarını daha çok mücadeleleri sevmesi işte futbolu basketbolu tercih ediyor olmalarını getirebilir.” (K3, Yönetici)

“Erkek voleybolunda katılım istenilen seviyede değil. Çünkü yetenek seçimi ile ilgili doğru çalışmaların yapılmadığını biliyoruz. Olan mevcut sistem içerisinde de voleybol oynayabilecek fiziksel özelliklerdeki çocukların basketbola kaptırıldığını biliyoruz. Çünkü basketbolun popüler kısmı var doğru yetenek seçimi ile ilgili süreçleri takip edebiliyorlar ya da aileler doğrudan götürüp işte basketbola kaydedebiliyor bu nasıl uzun kızlar için voleybol kızlar için öncelikli tercihse erkekler için de basketbol bir tercih.” (K1, Antrenör)

Katılımcılar voleybolun daha da kaliteli hale gelmesi için erkeklerin de voleybola katılmasının gerekliliğine dikkat çekmiş ve erkeklerde ilginin artması konusunda yapılan çalışmaların devam ettiğini şu cümlelerle belirtmiştir:

“Özellikle kadın voleybolunda katılım oranı çok yüksek. Erkek voleybolunda da biraz daha düşük bence. Ne yapılabilir onu bilmem ama bence organizasyon kalitesini artırmak lazım. Erkek voleybolunda da biraz basketbolun yani önde olması erkek

voleybolunu birazcık geride bırakıyor ama işte yani erkek sayısını artırmak, kulüp sayısını artırmak bence voleybolu biraz daha kaliteli hale getirecek.” (K7, Antrenör)

“Türkiye'deki kadın sporcu adaylarının büyük bölümü fizikleri ölçüsünde tabii voleybola katılım sağlıyorlar kadın voleybolunda ama erkeklerde maalesef erkekler branşında bu kadar katılım yok son yıllar da geliyor çalışıyoruz. Bununla ilgili bir sıkıntılı dönem yaşadık daha yeni yüzde yüz çözümlenmiş değil yani. Araştırmalarına göre aslında basketbol fiziği çok voleybolda yıldız oyuncu yaratabilecek potansiyele sahip değil diye düşünülüyor.” (K9, Yönetici)

3.2.3.3. Voleybola Kolay Erişim

Voleybolun ulusal çapta tanıtımı için tabana yayma ve çeşitli okul voleybol programlarını içeren projeler geliştirilmiş ve bu projeler başarıya ulaşmıştır. Katılımcı 3 bu projelerin hem geliştirilme hem de uygulanması aşamasında yer almıştır ve yaşadığı deneyimleri aktarmıştır. K4 voleybolun görünür bir şekilde olması gerektiğini ve bunun voleybolun daha fazla tanıtımı anlamına geldiğini belirtmiştir. Bununla birlikte katılımcılar voleybolun tanıtımı için gerekli çalışmaların yapıldığını ifade etmiş, özellikle pandemi gibi süreçlerin bu durumu olumsuz etkileyebileceğinden bahsederek şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Bunun artması için belki daha fazla başarı lazım. Daha fazla başarının ya da voleybolun daha görünür olması lazım. Bu da genç çocukların önünü açması lazım. Pandeminin olmaması lazım. Çünkü sporcular, altyapı çocukları ya da genç yetenekler sahaya gelip salona gelip bizleri göremiyor. Kızları izleyemiyor şu an çok fazla. Yani şu durumda daha görünür olmak lazım” (K4, Antrenör)

“Çok güzel şenlikler yapıldı. Federasyon okullara yani İstanbul'dan Kars'a kadar okullara mini voleybol setleri dağıttık. Çok güzel çalışmalar yaptık çok güzel geri dönüşleri oldu. Fabrika voleybol diye bir proje başlatıldı, arkadaşlarım da orada yer aldı. Kaliteli antrenörlerle güzel bir projeydi. Bu projeler sonucunda yarışmacı

sporcu olanlar oldu. Proje olarak voleybolun tanıtılması oynanması olarak çok güzel bir projeydi. Bunlar devam ettirilebilir” (K3, Yönetici)

“Voleybola katılım oranı son yıllarda arttı. Bu yeterli mi daha iyi olabilir ancak gelişme var. Bunun artması için de voleybol federasyonu çalışmalar taramalar tanıtımlar yapıyor ve bunda başarılı oluyor” (K6, Yönetici)

K1 spora katılımında en önemli faktörlerden birinin kişinin bulunduğu sosyal çevre ve sosyoekonomik yapıya bağlı olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

“Ailesi ve sosyal çevresi ile başlamak lazım. Ailelerin sosyo-ekonomik yapıları buna müsait değilse çocuklar sporla spora ulaşamıyorlar. Tabii bunun ne bulunduğu muhit ve şehirle de ilişkisi var. Taşrada özellikle bu konuda büyük sıkıntılar var ya da spor dalı çeşitliliği yok. Dolayısıyla oradan başlarsak daha sağlıklı gideriz diye düşünüyorum” (K1, Antrenör)

3.2.4. Yetenek Gelişimi, Yetenek Bulma Sistemi

Bu sütunda voleybol katılımcılarına bir yeteneğin nasıl tanımlanması gerektiği, Türkiye’de yetenek tarama ve yetenek seçimi konusundaki girişimlerin neler olduğu ve bu girişimlerin ne tür sonuçlar verdiği soruları yöneltilmiştir. Türkiye’deki voleybolun en güçlü yanlarından birisi altyapı olarak görülmekte ve bunun temelinde de etkili bir yetenek bulma sistemi yatmaktadır. Voleybol katılımcılarının hemen hemen hepsi voleybolda yetenek tanımlamak için uygulanan aynı projeden bahsetmişlerdir. Bu noktada bu temanın alt temaları “Yetenek Tanımlama” ve “Yetenek Geliştirme” olarak belirlenmiştir.

3.2.4.1. Yetenek Tanımlama

Beden eğitimi dersleri bir çocuğun sporla tanıştığı ilk yerlerden biridir. Bu noktada beden eğitimi öğretmenin tutum ve davranışları yeteneğin tanımlanmasında çok etkilidir. Katılımcılar beden eğitimi derslerinin öneminden bahsetmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenlerinin bu konuda en öncelikli paydaşlar olduğu belirtilmiştir. Bu konuda katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

“Bence bir sporcu keşfedilmesi için yapılması gereken ilk şey ilkokulda beden eğitimi gibi çeşitli aktivitelerin bulunduğu derslerin arttırılması. Çünkü birçok yerde görüyorum bu şekilde ilkokulda beden eğitimi derslerinde ufak tefek voleybol oynamalarla olsun beden eğitimi öğretmenleri tarafından keşfedilen çok çocuk var.” (K5, Sporcu)

“Tabii ki yetenek seçimi çok önemli bir konu. Sporda her branş için önce bu kadar geniş bir genç nüfusa sahip ülkemizde bununla ilgili iyi bir araştırma yapılması gerektiğine inanıyorum. Bunun öncesi önceliğini buradaki en öncelikli paydaşımızın okuldaki beden eğitimi öğretmenleri olduğuna inanıyorum ve tabii ki özel projeler federasyonların projeleri burada yeterli araştırmalar yapılırsa çok yetenekli çocuklara sporun içine voleybolun içine çekebiliriz diye düşünüyorum.” (K10, Antrenör)

“Bir defa bilimsel temelli ilk önce beceri öğrenmeleri gerekli yani milli eğitim düzeyinde bir yapılanmaya gitmemiz gerekiyor ve beden eğitimi ve spor derslerinin ilk önce sağlıklı bir bireyin yetişme konusunda sonrasında ise branşlaşma konusunda bizlere ciddi fikirler vermesi ve bu anlamda daha sonrasında sporcunun yetiştirilmesi konusunda aslında bizlere fikir vermesi gerekiyor.” (K12, Sporcu)

Fabrika Voleybol, Türkiye Voleybol Federasyonu’nun 2013 yılında hayata geçirmiş olduğu etkili bir yetenek tarama projesidir. Türkiye’nin çeşitli illerinde ve çeşitli yaş gruplarına yönelik ayrı ayrı gerçekleştirilen yetenek taramaları sonucunda

birçok yetenekli sporcu Türk Voleyboluna kazandırılmıştır. Katılımcılar burada TVF'nin özellikle kız çocuklarına verdiği değeri vurgulamıştır. Katılımcılar bu projenin önemini şu şekilde belirtmiştir:

“Fabrika voleybol okulları kuruldu mesela küçük yaşta çocuklar keşfedebilmek için bu anlamda Türkiye Voleybol Federasyonun yetenek taraması anlamında yetenek seçimi konusunda özellikle kız çocuklarına çok değer verdiğini düşünüyorum.” (K5, Sporcu)

“Voleybol Federasyonu'nun bazı illerde hatta yanlış hatırlıyorsam 50-60 ilde kurduğu fabrika voleybol okulları var. Bu fabrika voleybol okullarında duyuru yapılıyor, voleybola sıfırdan başlanıyor. Oradan yetenekli çocukları da gerçekten milli takım seviyesine getiriyorlar. Milli takım antrenmanları yapıyorlar. Hatta bunun bir alt organizasyonunu TVF Spor Lisesi oluşturuyor. TVF Spor Lisesine yetenek seçiminde bu çocukları alıp değerlendiriyor ve ülkenin her yerinde gayet güzel imkanları var. Yurdu var orada konaklıyorlar orada derslerini yapıyorlar. Antreman okul ve yemek yurt konaklama şeylerin arasındaki 10 dakika 10 dakika yürüme mesafesiyle halledebiliyorlar” (K13, Antrenör)

“Sporcuların keşfedilmesi için yapılması gereken şey işte Fabrika Voleybol kuruldu. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bütün illerde yetenek taramasıyla ilgili projeleri var.” (K8, Hakem)

“Fabrika Voleybol ve Mini Voleybol bu yetenek taraması olarak çok büyük katkı sağladı. Sporcuda geri dönüşü oldu.” (K10, Antrenör)

Voleybol katılımcılarına yöneltilen yetenek tarama sistemleriyle ilgili sorulardan alınan yanıtlar neticesinde ulusal düzeyde çok etkili bir yetenek tarama ve yetenek seçimi girişimleri olduğu görülmektedir. Bu girişimlerin ise olumlu sonuçlar verdiği ve keşfedilen yeteneklerin elit seviyeye ulaşabildikleri belirtilmiştir. Bununla ilgili Katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır:

“İl karması projelerimiz vardı bu proje şunu içeriyordu: Bir norm değer oluşturmuştuk ve bu norm değeri her ilde bulunan il temsilcimize iletliyorduk. Bu il temsilcimiz kendi ilinde çok temel bazı testler ve gözlemlerle il karmasına seçilebilecek çocukları bizlere bildiriyordu ve biz bu çocukları daha sonrasında merkezde yaklaşık 4-5 gün sürecek bir kampa alıyorduk. Bu kamp sırasında performans laboratuvarımız da çocuklarımızın performanslarına dair birtakım test ve ölçümler yapıliyordu ve aynı zamanda milli takım antrenörlerimiz kocaman bir ekiple bu çocuklarla antreman yapıyorlar. Bu antrenmanların sonrasında amacımız o anın en iyisi olan çocuğu değil, eğitim aldıktan antreman gördükten sonra 8 yıl sonra mesela olimpiyatlarda oynayacak yer alacak takım da ki çocuğu aramaya çalışıyorduk. Dolayısıyla bu performans testleri buna göre değerlendiriliyor. O anın en iyisi zaten belli takımlar antrenörler tarafından seçiliyordu bizler için potansiyeli yüksek çocukları seçmek daha doğrudu. Daha sonrasında seçilen çocuklar belirleniyordu hem voleybol yeteneği hem de sportif yeteneği açısından ve bu belirlenen çocuklar yine federasyonumuzun oluşturduğu kurduğu Voleybol Lisesi'ne yönlendiriliyordu. Yani Türkiye'nin her yerindeki yeteneğin aranıp taranıp daha detaylı bir seçmeye tabii tutulup, daha sonrasında ileri derecede de yeteneklerini geliştirmek için yatılı eğitiminin ve beslenmesinin federasyon tarafından karşılandığı bir sistemde eğitime alınıyordu. Bu bir yetenek seçimi projesiyle il karması adıydı.” (K3, Yönetici)

“O zamanlar mesela yetenek taramalarına giren çocukları falan görüyorum o zamanki seçilen çocuklar seçtiğimiz çocuklar şimdi ise A milli takımı oluşturuyor ligdeki hepsi ilk 4 takımlarda mesela o zamanki projelerin sonucunda hepsinin iyi yerlerde olduğunu görüyorum çocukların bu da o zamandan yapılan işlerin ne kadar verimli olduğunu gösteriyor” (K4, Antrenör)

Katılımcılar yetenek taramanın gerçekleştirilebilmesi için gerekli organizasyon yapısına sahip olduğunu ve bunun için gerekli altyapının bulunduğunu yapılan girişimlerin olumlu sonuçlar verdiğini ve bunun da sportif sonuçlara yansıdığını belirtmişlerdir:

“Biz bunu çok iyi yaptığımızı düşünüyorum. Çünkü Voleybol federasyonu il temsilcilikleri örgütüne sahip. Yani her ilde bir voleybol il temsilcimiz var voleybol Federasyonuna bağlı olarak çalışan ve oradan il spor müdürlüğüne koordineli çalışan bir temsilcimiz var ve oradan her ilgili aşağı yukarı kulüplerimiz var ve bu il temsilcilerimiz okul sporlarını takip eden, sorumluluk alan insanlardan oluşuyor. Dolayısıyla ortaya çıkan bir oyuncuyu hemen tespit edebilme şansına sahibiz. Spor Bakanlığı’nın bu anlamda yapılan bir çalışması var. Federasyonumuz da bununla ilgili çalışmaları yapıyor. Şehirlerde hatta ülkenin en küçük yerinde bile bununla ilgili bağlantılarımız var. Dönem dönem gidip buralarda araştırmalar yapıyoruz.” (K9, Yönetici)

“Biz her jenerasyonu ayrı olarak değerlendiriyoruz. Mesela 2023 senesinde Avrupa şampiyonasına katılacak olan 2006-2007 jenerasyonunu 2019 senesinde taramaya başlamıştık. 2021’ de katılacak olan Avrupa şampiyonasındaki oyuncuları da 2 yıl öncesinden taramaya başladık. Yaklaşık 900 öğrenci sporcu üzerinden yolumuza devam ettik ama voleybol oynayan sporcu üzerinden devam ettik. 900 sayısından en son indirdiğimiz kadromuz işte bugün itibarıyla 20 kişilik kadro. Çok detaylı bir bir taramadan geçiriyoruz. 3-4 tane gelişim kampı yapıyoruz. Sonrasında bir geniş havuz oluşturuyoruz. Bu geniş havuz o yaş grubunun U-20 Dünya Şampiyonası’na kadar sürecek olan milli takım macerasını başlatmış oluyor.” (K11, Antrenör)

“Oldukça yeterli. Özellikle kız voleybolunda oldukça yeterli ve bunun da zaten son dönemdeki altyapılardan milli takım düzeyinde alınan başarı zaten belli.” (K7, Antrenör)

3.2.4.2. Yetenek Geliştirme

Katılımcılar yetenek seçiminde en önemli etkenlerden birinin antrenör olduğunu belirtmiştir. Bu noktada antrenörün niteliği ve antrenöre verilen yetki yetenek tanımlamasında önemli bir rol oynamaktadır. Katılımcılar yetenek seçimi yapacak olan antrenörlerin nitelikli olması ve yüksek kademe antrenörlük belgelerine sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Bence buradaki en önemli detaylardan bir tanesi altyapıda çalışan antrenörlerin sürdürülebilir iş devamlılığı. Bizde altyapıyla ilgili antrenörlerin uzun süre oradaki tecrübelerini kullandıklarını çok düşünmüyorum. Bu gelirle alakalı bir şey biraz kulüpler, özellikle büyük kulüpler altyapıdaki antrenörlerine biraz daha bu anlamda onure eder desteklerse ülke biraz daha fazla tecrübeli altyapı antrenörleri ile daha fazla oyuncunun keşfi daha kolay olacak diye düşünüyorum.” (K7, Antrenör)

“Bir sporcunun keşfedilmesinde sporcunun fiziği genetik yapısı tabi ki önemli ancak onu keşfedecek antrenör de çok önemli.” (K6, Antrenör)

“Keşfedecek kişi, yeteneği bulacak kişi bence en genç kişi olmamalı en deneyimsiz kişi de olmamalı, örneğin deneyimsiz kişinin seçecek kişi olmaması lazım okullara gidip aramaması lazım mesela. Bence en yetkili kişinin altyapılarda bir a takım antrenörü gibi altyapının da çok tecrübeli, belki 5. kademe 4. veya 3. kademe antrenörlere sahip olması lazım.” (K4, Antrenör)

3.2.5. Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi

Bu temada sporculara sağlanan olanaklar, gelişimine katkıda bulunmak için neler yapılabileceği, aktif voleybolcuların yaşam koşullarının ne düzeyde olduğu ve kariyerleri sonrası voleybolcuların hangi imkânlarla sahip olduğu soruları katılımcılara yöneltilmiştir. Genel anlamda elit seviyedeki aktif voleybolcuların yaşam koşulları

yeterli görülmüş ve yükseltilmesinin gerekli olmadığı belirtilmiştir. Buradan hareketle her seviyedeki sporculara tesis, malzeme ve diğer desteklerin etkili bir şekilde sağlandığı görülmektedir. Zaman zaman eğitim sisteminin spora katılıma engel oluşturduğu ve bununla ilgili bir düzenlemeye gidilmesi gerektiği de katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Kariyerleri sonrası ise voleybolcuların sporculuk sonrası kariyer yaratmaları için fırsatlara sahip olduğu belirtilmiştir. Bu noktada alt temalar “Bireysel Sorumluluk”, “Sporcu Desteği” ve “Kariyer Yaratma Fırsatları” olarak belirlenmiştir.

3.2.5.1. Bireysel Sorumluluk

Bir sporcunun, sporculuk yaşamı sırasında bazı sorumluluklara sahip olması onun sporculuk başarısına etki eden en önemli faktördür. Bu sorumluluklar antrenman kaçırmama, beslenme şekli vb. sorumluluklardır. Sporculuk yaşamının yanı sıra bir sporcu kariyeri sonrasını da düşünerek planlama yapması gerekmektedir. Bununla ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Bu biraz kişisel oluyor bence. Aktif voleybolcular kendine bakıyorlarsa uzun süre spor yapıyorlar bakmayan sporcular biraz evvel söylediğim gibi bu farkındalık ne iş yaptığının farkına varan sporcular önce uzun süre kalıyorlar. Bu biraz da insanlardan başkalarından değil de, kendinden alması gereken sorumluluklar.” (K7, Antrenör)

“Kendine dikkat eden sporcu grubu var. Bilinçli sporcu grubu var aslında. Bunun eğitimi de alt yapıdayken sporculara verilmesi gereken bir eğitim. Bu, yani bu eğitimi de çok erken yaşta çocuklara vermek lazım başka türlü alışkanlık kazanamıyorlar iyi bir oyuncu olabilmek için bir kere iyi insan olmak lazım. Kendine bakan insan olmak lazım. Mesleğini seven bir insan olmak lazım. bu. Bu tip önerileri özellikle milli takım ve gelişim kampı çalışmalarımızda, altyapı toplantılarının içinde oyuncularımıza neredeyse bir ders süresinden fazla kadar bir süre de aşlamaya çalışıyoruz.” (K9, Yönetici)

“Kendine çok iyi bakan sporcular da var. Beslenmesi uykusu tatili gezmesi dinlenmesi ama iki antreman arası alışveriş merkezi gezip saçma saçma beslenip kendine iyi bakmayan sporcular da var Yani eğer koşullarda bir yükseltilmeye gidilecekse ilk grubun yükseltilmesini tercih ederim çünkü o kişinin spora saygısı var.” (K2, Sporcu)

Bir sporcunun kariyeri sonrasındaki yaşamını da düşünmesi ve gerekli adımları önceden atması gereklidir. Katılımcılar sporculuk yaşamında belli sorumluluklara sahip olan ve olmayan sporcuların olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

“Aktif voleybolcularda şöyle yine üst lig olarak değerlendirdiğimde biraz böyle amatör ruhlu olanlar var bir de çok profesyonel olanlar da var. Çok profesyonel olanların yaşam koşullarının bence olması gerektiği gibi. Zaten beslenmesine, gelişmesine, uykusuna antreman vücuduna dikkat ediyor ama biraz da böyle çok yetenekli olup mesela gençliğinden daha tecrübe yaşamamış sporcular var. Ne gezmesine ve uykusuna veya yemeğine kilosuna performansına dikkat etmiyor ama çok yetenekli. Bunların da zamanla kendilerini toparlamaları lazım.” (K4, Antrenör)

“Yükseltmeleri aslında kendileriyle alakalı kendi çizdikleri yol ile alakalı. Yorumculuk yapan var menajerlik yapan var antrenörlük yapan var. Kişinin kendi bilgi becerisi ve çizdiği yol ile alakalı.” (K6, Antrenör)

3.2.5.2. Sporcu Desteği

Sporcunun aktif sporculuk yaşamı sırasında kendisine bazı destekler verilmektedir. Bu destekler düzenli antrenman desteği, antrenör desteği olarak sıralanabilir. K1 bu desteklerin öncelikle aile ve yaşanan sosyal çevre ile başlayacağını belirterek daha sonra da doğru bir yönlendirmenin yapılması gerekliliğinden bahsetmiştir:

“Öncelikle şehir imkanları, ailenin sosyoekonomik imkanları bunda belirleyici. Türkiye’nin imkanları çoğu ülkeye göre de iyi. Aslında baktığınızda hem maddi hem manevi anlamda büyük olanaklara sahipsiniz. Tabii bunların doğru yönlendirilmesi doğru kanalize edilmesi gerekiyor” (K1, Antrenör)

K2 kendisinin sporculuk zamanlarını örnek göstererek özellikle altyapı takımlarında malzeme temini anlamında sorunlar bulunduğunu ancak günümüzde bu sorunların ortadan kalktığını ve altyapı seviyesi de dahil sporcuya gerekli desteğin verildiğini şu şekilde ifade etmiştir:

“Benim zamanımda ben oynarken altyapıya çok fazla olanak sağlanmazdı biz küçük takımda yıldız takımda genç takımdakilerin formalarını giyerdik. Şu an her takımın kendi forması, kendi bir şeyleri var. Üst kısımlar tabii ki daha iyi olabilir ama şu an iyi bence. Yani hele hele Federasyonun özellikle büyük şehirlerde bu yaptığı volley oteller konaklama olarak çok büyük kolaylık sağladığını düşünüyorum” (K2, Sporcu)

Katılımcılar sporculara sağlanan desteklerin etkin ve yeterli olduğunu belirtmiş ve bu durumu diğer ülkelerle kıyaslayarak ülkemizdeki durumun daha iyi olduğunu vurgulamışlardır:

“Oldukça iyi olduğunu biliyorum. Daha önceki zamanlarda işte konaklama, ulaşım, malzeme, antrenörün, kaliteli olması, ekibin doğru kişilerden seçiliyor olması, takım içerisindeki taleplerin belli bir merci tarafından değerlendirilip uygun görülmesi halinde karşılanabiliyor olması gibi tüm bu yapılanmalarıyla bence sporculara sağlanan milli takım düzeyindeki sporculara sağlanan federasyon açısından söylüyorum oldukça iyi durumda çünkü bu federasyon'u da aynı zaman da imkanları var” (K3, Yönetici)

“En üst seviyeye düşünersek ülkemizde profesyonel olarak en üst seviyede spor yapan sporcuların Avrupa'daki dünyadaki emsalleriyle karşılaştığımızda gayet iyi

bir şey görüyoruz. Performans görüyoruz. Yani ekonomik olarak aynı e seviyedeler. bunun ötesinde sağlanan tesis olarak malzeme olarak ulaşım olarak konaklama olarak diğer imkanlarında oldukça iyi olduğunu söyleyebilirim. Hatta birçok ülkeden daha iyi durumda olduğunu da düşünüyoruz” (K10, Antrenör)

3.2.5.3. Kariyer Yaratma Fırsatları

Voleybol kariyerleri sonrası voleybolcular menajerlik, yorumculuk veya antrenörlük ve yöneticilik gibi çeşitli kariyerlere sahip olabilmektedir. Bununla birlikte katılımcılar, sporculuk sırasında kazanan paraların geleceğe yönelik iyi bir yatırım olarak değerlendirebileceği görüşünü de belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar aktif voleybol yaşamından sonra çeşitli görevlerin üstlenilebileceğini ve bu konuda gerekli desteğin verildiğini şu şekilde ifade etmiştir:

“Akıllı olan sporcular zaten bu güzel para kazanırken yatırım yapıyorlar, kimi gayrimenkule yatırım yapıyor, kimi bir iş kuruyor, kimi okula devam ediyor. Yani yatırım yapanlar kariyer kısmında da kariyer sonrasında da yaşamlarını idame ettirebiliyorlar ama bunu anlamaları hele hele yeni nesilde biraz geç olabiliyor.” (K2, Sporcu)

“Yani voleybolda sporculuğunu elit seviyede yapmış ve saygınlığını kaybetmemiş bir sporcu aktif sporculuk yaşamından sonra işte menajerlik, antrenörlük, yöneticilik, basın gibi görevlerle bu yaşamdaki kazandığı tecrübelerini değerlendirip yaşamını da bu şekilde devam ettirebilir. Bunun için yeterli derecede destek oluyoruz.” (K9, Yönetici)

Voleybol kariyeri sonrası voleybol alanında kendilerine yeni kariyer fırsatları yaratmış sporcularla ilgili örnekler bulunmaktadır. Bununla ilgili bir K3 şöyle açıklamalarda bulunmuştur:

“Oyunculuklarının yanında işte iletişim konusunda iyi olabilirler ve yöneticilik ya da menajerlik gibi birtakım görevler alabilirler. Zaten yapılıyor şu anda bu. Bunun dışında bazıları akademik anlamda sistemin içerisinde yer alabilir. Kurullarda antrenör olarak devam eden sporcuların da çok olduğunu biliyoruz.” (K3, Yönetici)

K1 sporcuların aktif sporculuk yaşamı sona erdiğinde psikolojik olarak boşluk yaşandığını ve bu hissi yaşamamaları için önceden gerekli planlamaların yapılması gerektiğinin önemini şu şekilde vurgulamıştır:

“Kariyerleri biten voleybolcular genelde birikimlerini değerlendirme yoluna gidiyorlar. Yani ekonomik anlamda başka bir gelirleri olmuyor. çünkü birikim yapabilmişlerse onlarla idare ediyorlar ya da eğitimlerini devam ettirip bir meslek sahibi olmuşlarsa o şekilde oluyor. Çoğunluğunun aktif spor yaşamından sonra bir işsizlik süreci oluyor maalesef. Bu anlamda yaşam koşullarının ekonomik olarak çok kötü olmasa da psikososyal anlamda kötü olduğunu söyleyebiliriz. Yani eski popülariteleri kalmıyor. Herşeyden önce kariyer sonrası hazırlıkları önceden farkındalık oluşturmak belki herkesin aklına geliyor ancak ciddiyetinin farkında olmuyorlar ve zaman çabuk geçtiği için de bu kaçınılmaz sonla birden yüzleşiyorlar ancak iş işten geçmiş oluyor. Kariyer planlamaların içerisinde mutlaka önceden kariyer sonrasının konuşulması, planlanması gerekiyor.” (K1, Antrenör)

3.2.6. Antrenman Tesisleri

Bu temada ülkede bulunan antrenman tesislerinin niteliği ve niceliği bakımından katılımcıların görüşleri alınmıştır. Büyük şehirlerde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) kurulan tesislerin oldukça iyi bir altyapıya sahip olduğu belirtilmiştir. Bu tesisler bina içerisinden ayrılmadan konaklama ve antrenmanın aynı anda yapılabildiği tesislerdir. Ancak katılımcılar bu kadar nitelikli tesislerin küçük şehirlerde bulunmamasından da bahsetmişlerdir. Bu noktada oluşan alt tema “Erişim” ve “Kullanım” temasıdır.

3.2.6.1. Erişim

Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre voleybol tesislerine erişim kolaylığı bulunmaktadır. Volley Hotel Türkiye'nin büyük şehirlerinde kurulmuş olan ve Türk Voleybolunun tesis ihtiyacını büyük oranda gideren yüksek nitelikli spor tesisleridir. Katılımcıların neredeyse tamamı bu tesislerin verimliliğinden bahsetmiş, ancak bir kısım katılımcı benzer tesislerin çeşitli Anadolu illerine de uygulanması gerektiğini belirtmiştir. Ancak bu yüksek oranda maliyet gerektirmektedir. Tesislerin nitelikli olmasıyla ilgili K3 şu açıklamalarda bulunmuştur:

“Gururla söylüyorum bunu. Vakti zamanında Avrupa'da herkesin imrenerek baktığı, tesisleşme yatırımlarının içinde bulunduğum bir ekipteydim bu anlamda Türk voleybolunun tesis sorunu yaşadığını düşünmüyorum. Nitelik açısından baktığımızda da bu niteliği arttırmanın sonu yok, böyle bir rehabilitasyon merkezi de kurulabilir. Bunun içerisinde küçük çaplı bir tedavi merkeze de kurulabilir nitelik değiştirilebilir geliştirilebilir ama ben Türkiye'de böyle bir sorun olduğunu düşünmüyorum. Büyük kentlerde diğer daha küçük nüfuslu illerimizde de il müdürlüklerine bağlı spor salonları zaten devletin yaptığı ciddi bir yatırım var. Türk sporunda tesisleşme binalaşma anlamında olanlar zaten spora hizmet vermekte voleybola hizmet veriliyor.” (K3, Yönetici)

“Volley Hotel üzerinden gideceğim bence çok güzel tesisler yapıldı. Sahaların büyüklükleri hesaplanarak bir olimpiyatların oynanabileceği saha yapıldı. Bu sahalardaki tribünler katlandığında aynı sahadan 4 tane saha çıkabiliyor. Bu altyapılardaki turnuvalar için önemli, tabii ki ses sıkıntısı falan oluyor. Yani saha perdeyle bölünüyor sonuçta ama buu şenlik voleybolu gibi şeyler yapıldığında gayet 4 tam saha çıkacak ölçüde şeyler yapıldı. Bunlar çok iyi de federasyon başkanı direk sahayı görebiliyor. Yani öyle bir güzel tesis yapıldı ki basın federasyon başkanı, konaklama kısmının koridorların hepsini sahayı gördüğü tesisler var. Bu Ankara'da bir İstanbul'da, bir Bursa'da, bir İzmir'de bir gibi. Bunlar arttırılabilir ama işte yine

maddiyata geliyor. Yani bir tesisi öyle sıfırdan yapmak kolay bir şey değil.” (K2, Sporcu)

K9 tesisleşme anlamında diğer federasyonlara kıyasla Türkiye Voleybol Federasyonu’nun birinci sırada olduğunu belirtmiş, başka branşlara tesis konusunda yardımcı olunduğunu söyleyerek şu ifadelerle yer vermiştir:

“Bugün tesisleşme açısından voleybol federasyonu Türkiye’deki birinci federasyonuz yani Ankara, İstanbul İzmir’de, Bursa’da bunlar bizim pilot voleybol illerimizdir kendinize ait salonlarımız hatta otellerimiz var. Evet kompleksin içinde güç çalışma merkezlerimiz var. Dolayısı ile tesis konusunda bizim şu anda hiçbir noksanımız yok. Hiçbir noksanımız yok hatta başka branşlara bile bu tesis konusunda destek oluyoruz.” (K9, Yönetici)

Türkiye’nin büyük şehirlerinde her ne kadar yüksek nitelikli ve yeterli tesisler olsa da katılımcılar bazı küçük şehirlerde benzer nitelikte tesislerin olmamasından bahsetmişlerdir. Katılımcılar büyük şehirlerdeki yeterliliği, küçük şehirlerdeki yetersizliği vurgulamış ve bu bölgelere tesislerin inşa edilmesi gerekliliğini şu şekilde belirtmişlerdir:

“Ülkemizde çok üst düzeyde ve voleybol tesisleri var. Bunlar kimlere ait? İlgili federasyonlara üst düzey kulüplere ve bazı okulların tesisleri gerçekten çok güzel tesisler var ancak bunlar yüzdesel anlamda ve Türkiye geneline yayıldığında yetersiz.” (K1, Antrenör)

“Bence gayet güzel ama büyük şehirlerdeki yani 4-5 şehirdeki spor salonları gayet yeterli. Bütün içindikiler yardımcı ekipmanları otellerine kadar var içlerinde. Yani federasyon binalarına kadar hepsi var. Hepsi çok güzel ama yavaşta böyle diğer küçük şehirlere doğru gittiğimizde takım çok profesyonel de olsa salonlarına baktığımda tesislere baktığımda eski tip olduğu yeterli olmadığı için de ki iş imkanları olsun, salonun kendi durumu olsun, yeterli olmadığı yerler var.” (K4, Antrenör)

“Yani Anadolu illerinde nitelik ve nicelik açısından yeterli değil. Mesela İstanbul’da Bursa’da Ankara’da çok büyük voleybol salonları var. Voleybola özgü salon var yani çoklu salonlar değil. Evet, tabi Anadolu illerinde böyle voleybola özgü küçük illerde belki sadece voleybolun oynandığı salonları yapmak hatta böyle çevreye duyarlı, sürdürülebilir etkili salonları yapmak gerekiyor.” (K8, Hakem)

3.2.6.2. Kullanım

Ülkemizdeki tesislerin kullanım açısından birçok kolaylığı ve tesislerin kullanılabilirliği açısından pek çok avantajı bulunmaktadır. Katılımcılar bu avantajların zamandan tasarruf edilmesine olanak sağladığını belirtmiştir.

“Şimdi bu tesislere baktığımızda otoparkı var federasyon binasının yanında. Bu çok önemli bir şey. Federasyon binasının yan kapısından girince bu tesise ulaşabiliyorsun oteli var, içinde kantini var, küçük sahası var, büyük sahası var, ayarlanabilir türü birileri var. Beach voleyi var, fitness salonu var, toplantı salonu var. Bunlar çok önemli şeyler. Bu tarz tesisler artarsa bence çok iyi olur. Çünkü bu tarz tesisler kiralanabiliyor da iştee. Kulüpler antrenmanlarını burada yapıyor. Bu kira geliri federasyona kalıyor” (K2, Sporcu)

“Türkiye voleybol salonu Federasyonu salonuna baksanız Avrupa da çok göremezsiniz öyle. salonları, imkanları, fitness alanları, dediğim gibi okulları, telefon Türkiye voleybol Federasyonu çatısı altında kalacak yerler...” (K13, Antrenör)

“Tesislerimizin çok güzel imkanları var. Mesela bir otele yönlendirmiyor, sporcuların kendi oteli var çünkü ve kendi otelinden ayakkabılarıyla dışarıya çıkmadan sahaya girebiliyor sporcu. Bu muazzam bir şey işte. Yolda zaman kaybetmiyor, dinlenmek için daha çok zamanı oluyor” (K3, Yönetici)

K10 ise tesisleşme anlamında Avrupa ile kıyaslama yaparak ülkemizin iyi bir konumda olduğunu vurgulamış ve tesislerin sürekli geliştiğinden bahsetmiştir:

“Tesislerimiz bence gayet iyi durumda. Her geçen gün daha da gelişiyor. Avrupa'da da önemli bir yerde olduğumuzu düşünüyorum” (K10, Antrenör)

3.2.7. Antrenör ve Antrenör Gelişimi

Katılımcılara antrenörlerin niteliği ve antrenörlerin gelişimleri ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Verilen yanıtlarda çoğunlukla antrenör eğitimlerinde bazı düzenlemelere gidilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Bununla birlikte bir antrenörün bazı deneyimlere sahip olması o antrenörün nitelikli olduğu anlamına geldiği görüşleri de ifade edilmiştir. Alınan yanıtlar sonucu bu temanın alt temaları “Antrenör Deneyimi” ve “Antrenör Yetiştirmek İçin Önlemler” olarak belirlenmiştir.

3.2.7.1. Antrenör Deneyimi

Katılımcılara göre bir antrenörün bazı yaşanmışlık ve tecrübelere sahip olması gerekmektedir. Ayrıca bir antrenörün yüksek kademelerde antrenörlük belgesine sahip olması için hem pratik hem de teorik olarak yüksek bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bununla ilgili K11 şu şekilde görüş belirtmiştir:

“Çok değerli antrenör arkadaşlarımız var tabii. Bazılarının teorik bilgisi çok iyi alanda yetersizliği var. Bazı arkadaşlarımızın alanda yeterli var teorik bilgileri eksik. Bunların bir harman içerisinde doğru plan da yine usta antrenörler yanında yetişmesi gerekiyor diye düşünüyorum.” (K11, Antrenör)

“Bizde maalesef beden eğitimi öğretmeni, okullardan beden eğitimi öğretmeni olarak mezun olan arkadaşlarımızın veya antrenör bölümden mezun olan veya yönetici olarak mezun olarak arkadaşlarımızın çok donanımlı olmadığını görüyoruz.

Alanda çalışmaları gerekiyor. Alanda staj yapmaları gerekiyor. Ne bileyim bir tıp fakültelerinde işte tıp öğrencisi son iki yılını nasıl alanda çalışarak devam ediyorsa ve bir Eğitim Spor Yüksekokulu'nda okuyan veya sporla ilgili diploma alacak olan yönetici antrenör ve buna benzer eleman spor elemanlarının alanda da çok iyi geçmesi gerekiyor. Alanda çalışması ve iyi stajlar yapması gerekli diye düşünüyorum.” (K11, Antrenör)

Katılımcılar sadece alınan eğitimlerin yeterli olmayacağını, nitelikli antrenörlük için tecrübe kazanılması gerektiğini şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Bir kere antrenör gelişimi için sadece ders notu veya dersler yeterli olmuyor veya alınan diploma yeterli olmuyor. Tecrübe çalışarak kazanılıyor yani bizdeki voleybol antrenörlerinin büyük bir bölümü yanlış olmasın ama bu belgeyi sadece belge olduğu için almak istiyor. Kendilerini geliştirmeleri için muhakkak sahaya inmeleri lazım ve de üst seviyede antrenör olmak isteyen kişilerin de bunu ciddi bir şekilde bu uluslararası arenad araştırarak geliştirmeleri lazım.” (K9, Yönetici)

“Antrenörün bir yaşamışlığı ve bir sporcu geçmişi olması gerekiyor.” (K6, Antrenör)

“Eğitimin yanında uzun süreli staj eğitiminin usta çırak eğitiminin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu tür destekleyici çalışmalar yapılabilir” (K10, Antrenör)

K12 katıldığı bir çalıştayda teorik bilgiye sahip antrenörler ile pratik tecrübeye sahip antrenörler arasındaki gözlemlendiği olayı şu şekilde aktarmıştır:

“Bununla ilgili, nitelikli antrenör gelişimi ile ilgili Gençlik Spor Bakanlığı bir çalıştay yaptı. Ben onun sonuçlarıyla cevap vereyim. Orada antrenör nasıl yetiştirilir konusunda grup ikiye bölündü. Tabii ki alaylılar mektepliler şeklinde bölündü. Üniversite temelli antrenörler eğitim programları kapsamında bir şey önerdiğinde, buna alandan gelenler karşı çıktı. Alandan gelenlerin önerdiklerine üniversite temelli

eğitim programlarını geliştirenler karşı çıktı ve çalıştay sonucunda ortaya hiçbir şey çıkmadı.” (K12, Sporcu)

Burada yükseköğretim kurumlarından mezun antrenörler ile tecrübeye sahip olan antrenörlerinin fikir uyuşmazlığı sonucunda herhangi bir fikir birliğine varılamadığı görülmektedir. Bu tür fikir ayrılıklarının voleybolun gelişimini engelleyen durumlardan biri olduğu söylenebilir.

3.2.7.2. Antrenör Yetiştirmek İçin Önlemler

Katılımcılar antrenörlük seminerlerinin içeriğinin daha nitelikli bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Eğitim içeriğiyle birlikte antrenörlere verilen kademelerde de bazı düzenlemeler olması gerekliliğini vurgulamışlardır. Katılımcılar bununla ilgili uzun vadeli bir planlama yapılması ve içeriğin niteliği arttıracak şekilde düzenlenmesi gerekliliğini belirtmiştir. Bazı katılımcılar ise antrenörlük eğitimlerinin içeriğini kaliteli bulmadığını ve niteliğinin artırılması gerektiği yönündeki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Nitelikli antrenör gelişimi için bir kere uzun vadeli bir eğitim süreci tam konuşulmalı tartışılmalı ya planlanmalı bir haftalık on günlük kurslarla biz antrenör yeterliklerini artıramayız. Bu anlamda bunun yanında tabii ki nitelikli seminerler düzenlenmeli. Günümüzde seminerler yapılıyor ancak seminerler maalesef maddi kazanç elde etmek ve yapmış olmak için yapılıyor. Dolayısıyla yapılan seminerlerin niteliğini ve erişilebilirliğini artırmak gerekiyor.” (K1, Antrenör)

“Aslında, bence ve çok kaliteli olduğunu düşünmüyorum. içeriğinin biraz daha fazla artırılması, özellikle seminerlerin biraz daha kaliteli ve üst düzey olması lazım. o yüzden tabii ki antrenör kendini geliştirmeli ama bu anlamda ülkemizde materyal anlamında yayın anlamında biraz daha fazla katkı sağlanmalı diye düşünüyorum.” (K7, Antrenör)

“Nitelikli antrenör gelişimi için özellikle son yıllardaki eğitim kurulu bu konuda kapsamlı güzel çalışmalar yapıyor. Ama çerçeveyi biraz daha genişletmesi lazım. Nitelikli antrenör gelişimi için yani voleybolda antrenörler daha kendilerinin geliştirsınler diye bazı çalışmalar gayretler yapılıyor. eğitim kurulu bağlamında seminerler düzenleniyor. En son mesela milleti Kadın Voleybol Milli takım antrenörü Giovanni'nin bu pandemi sürecinde çok söyleşileri oldu. Çok değerli bilgiler, her cümlesi değerli, antrenörler o seminerlere katıldılar. Uzaktan çevrimiçi uzaktan eğitimle katıldılar ve çok faydalı oldu. Tabii seminerler böyle kurslar var bazı kaynaklar yayınlıyor voleybol federasyonu ama yeterli değil. Mesela altyapılarda fabrika voleybollardaki çocukları aynı antremanı bilinçli antreman yapılması için antrenörlere el kitapları basıldı ama üst düzey üst düzey antrenörleri kullanabileceği böyle çok popüler kitaplar yok” (K8, Hakem)

“Eğitimler bence daha yaygın şekilde olmalı ve yılda bir kere olup da böyle başarılı başarısız olacak gibi değil de böyle daha bir tecrübeyle değerlendirilen bununla beraber akademik alt yapısı olan daha ölçülebilir ve daha önce standardize edilmiş ve voleybolun içindeki özellikleri daha iyi anlatan kurslar eğitimler olmalı bence. Bunun sonucunda daha nitelikli antrenör olunabilir.” (K4, Antrenör)

“Tabii ki federasyonların bu anlamda politikaları var. Eğitim kurumları bu politikaları spor bakanlığıyla birlikte yürüterek antrenör gelişimine fayda sağlıyor” (K10, Antrenör)

3.2.8. Ulusal ve Uluslararası Yarışmalar

Katılımcılara voleybolcuların yeterli sayıda ve önemde müsabakaya katılıp katılamadıkları ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Katılımcılar bununla ilgili yöneltilen sorulara çeşitli açılardan yanıt vermişlerdir. Bunun sonucunda bu temanın alt temaları “Ulusal Ligler” ve “Uluslararası Müsabakalar” olarak belirlenmiştir.

3.2.8.1. Ulusal Ligler

Katılımcılar müsabakaya katılım konusunda büyük şehirlerde kulüp sayısının fazlalığından dolayı bir avantaj olduğunu ancak küçük şehirlerde daha az sayıda kulüp bulunmasından dolayı rekabetin buralarda daha az olduğunu belirtmişlerdir. Bununla ilgili katılımcılar iller arası bir dengesizliğe vurgu yapmış, yeterli takım ve sporcuya sahip olmayan şehirlerde daha fazla takım olması gerektiğini belirtmiştir. Katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Özellikle küçük şehirlerde kulüp sayısını ve takım sayısının azlığına bağlı olarak alt yapılarda maç sayısı az oluyor. Dolayısıyla yeterli yıl içerisinde maç oynayamıyor çocuklar ama büyük şehirlerde özellikle 5-6 Büyükşehir'de takım sayısının çokluğundan yıl içerisinde büyük çapta müsabakalar yapıyorlar. Hatta İstanbul bu konuda ayrışıyor. İstanbuldaki kulüp sayısı diğer Ankara, İzmir, Antalya gibi büyük şehirlerden de çok fazla olduğu için oradaki sporcular bu konuda çok daha deneyimli. Beceri düzeyleri aynı olsa bile bu deneyimli çocuklar diğerlerine fark oluşturuyor. Dolayısıyla Anadolu'daki voleybolcuların da oynadıkları maç sayısının artırılması gerekiyor. Bunun için il içi müsabakalar yetmiyor, bölgesel turnuvalar ve ulusal turnuvaların sayılarının artması, katılımlarının kolaylaştırılması en azından bir çözüm olabilir.” (K1, Antrenör)

“Belli başlı illerde çok takım varken bazı şehirlerde az takım var. Sporcuların yeteri kadar ve düzeyde müsabakalara katıldıklarını söyleyemem.” (K1, Antrenör)

“Yani her düzeyde müsabakalara katılabilmeleri mümkün değil. Her düzeydeki sporcuların özellikle bazı illerde yani bir ligde takım olmak, bir ilde çocuklar maç oynayamıyorlar yani. Dolayısıyla bu biraz sıkıntı. Ben o yüzden diyorum ki her ilde bir birkaç takım olması lazım. Buna birazcık yatırım yapılırsa belki ligleri de sadece süper lig birinci lig ikinci lig değil de mesela bir de deplasmanlı lig, bu şekilde değil de belki üçüncü hatta dördüncü lig diye bir lig de koysak ve çocuklar böyle voleybol

oynasalar her seviyede çocuklar bu maç tecrübesi edinseler çok daha iyi olur.” (K8, Hakem)

3.2.8.2. Uluslararası Müsabakalar

Özellikle uluslararası müsabakalara, turnuvalara katılım belli oranda maliyeti de beraberinde getirmektedir. Bu noktada katılımcılar bazı kulüplerin maddi yetersizliklerden dolayı uluslararası müsabakalara katılım gösteremediklerini belirtmiştir. Bunun da ötesinde kimi kulüplerin maddi yetersizliklerden dolayı kapanmaya kadar gidebildiklerini ve bunun sonucunda birçok sporcunun kariyerini sonlandırdığını belirterek şu ifadeleri kullanmışlardır:

“CEV kupası katılım hakkı olmasına rağmen ona ayıracak maddi gücü olmadığı için katılamayan kulüp de biliyorum. Yani her kulüp gitmek istiyor elbette ki katılmak istiyor ama bazen katılamadığını biliyorum. İşte burada yine yani finansal kısmı çıkıyor. Maddi gücü olan kulüplerin uluslararası yarışmaları kaçırmadıklarını biliyorum ama maalesef kaçırın kulüpler de var.” (K2, Sporcu)

“Katılabildiğimizi dediğim gibi düşünmüyorum. Çünkü maddi olanaklardan ötürü ya kulüpler küçülmeye gidiyor ya da kapanmaya gidiyorlar. Bu nedenle takım sayısının azalmasıyla beraber sporcular belki sporu bırakmak voleybolcular voleybolu bunu bırakmak zorunda kalıyor.” (K5, Sporcu)

K8 özellikle küçük illerde okul takımlarına ve altyapı takımlarına vurgu yaparak müsabaka düzeyinin yetersiz olduğunu söylemiştir:

“Altyapılarda küçük illerde çok yeterli değil tabii. Katılım yok. Okul sporları da çok yeterli olmadığını düşünüyorum. Okul sporlarındaki çocukların da bu noktada çok katılım sağlamadığını maç sayısının yetersiz olduğunu düşünüyorum” (K8, Hakem)

3.2.9. Bilimsel Araştırmalar

Bu temada katılımcılara bilimsel araştırmaların voleybola katkısı hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Bu soruda katılımcıları akademik ve alan katılımcıları olarak ikiye ayırdığımızda her iki taraf için de bir iletişim eksikliği olduğu gözlenmektedir. Katılımcılar genel olarak bilimsel araştırmalar konusunda zayıflıktan bahsetmişlerdir. Bu nedenle bu temanın alt temaları “Koordinasyon Eksikliği”, “Bilimsel Araştırmaların Önemini Fark Edememe” ve “Bilimsel Araştırmaların Niteliği ve Niceliği” olarak belirlenmiştir.

3.2.9.1. Koordinasyon Eksikliği

Yapılan akademik çalışmalar voleybol alanına ulaşmamakta ve bu da alandaki katılımcıların akademik çalışmalara erişim sorunu yaşaması anlamına gelmektedir. Bununla ilgili akademik alanda çalışmalar yapmakta olan K2 veri toplama sürecinde karşılaştığı çeşitli zorluklardan bahsetmiş ve şu yorumlarda bulunmuştur:

“Ben akademik olarak bizlerin elimizden geldiğini yaptığımızı düşünüyorum. Ya da bireysel konuşayım yaptığımı düşünüyorum. Genel spor branşlarına yaptığım kadar voleybol özelinde de yaptım, yapmaya çalışıyorum ama bu sefer de şöyle bir şey oluyor yine ve ölçek yine mi anket diyorlar. Herkes burun kıvrıyor yani, ancak ben bunu nasıl yapacağım? Evet şu oluyor diyorum ki tamam ben güveniyorum ben kargolayım siz doldurup geri gönderin ki bu büyük bir risktir çünkü sallayabilir yani biliyorsun, yani bunu sporcu da yapabilir yani evine gideceksin zaten. Ben sana 8 saatlik bir anket göndermiyorum. Maksimum 20 dakika yani maksimum yani yemek yerken bir elinde çatalla bir elinde kalemle doldurabilirsin. Yani böyle akademik katkı olur. Biz zaten buna güvenemediğimiz için kendimiz gidip gözümüzün önünde doldursunlar istiyoruz ama bu sadece Ankara ile örneği oluyor. Mesela ben Türkiyedeki diğerlerini de istiyorum ben burada çalışıyorum dakika başı da çıkamam göndereyim diyorum kargo bana ait yani yapın 3 gün sonra gönderin ben anında

tekrar kargola da demiyorum. 3 gün sonra gönder diyorum. Böyle bir güven ilişkimiz de yok maalesef. Çünkü ben biliyorum 20 anket göndersem ikisini kullanabileceğim sadece ikisini yani yüzde 10'unu kullanabileceğim en az akademik çalışma yapacağım ben. Teorik olarak içine almıyorsun anketin doldurmuyorsunuz teorik olarak içine almıyorsun pratik olarak sahaya almıyorsun sonra sen akademik çalışma eksikliğinden dert yanamazsın sporcu olarak yönetici olarak ya da antrenör olarak ben böyle düşünüyorum. O yüzden yani bu akademi çalışmalarının alana katkısı sadece akademisyenler de değil, sporcu ve antrenörler de de büyük rol oynuyor ve önem taşıyor diyebilirim.” (K2, Sporcu)

Katılımcılar akademik çalışmalara olan inancını dile getirmiş ancak yapılan çalışmaların kendilerine ulaşmadığını ve bu konuda eksiklik olduğunu belirterek bazı çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Bu çözüm önerilerinden birisi daha fazla nitelikli bilimsel çalışmaya duyulan ihtiyaç olarak ifade edilmiştir. Bununla ilgili katılımcılar şu görüşleri belirtmişlerdir:

“En büyük eksikliklerden birisi de bu. Ne kadar çok yapıldığını ben çok duymuyorum çok fazla. Bu anlamda bize bir geri dönüşü olmuyor. Bir bilgi aktarımı olmuyor. Ne yapılıyor ne ediliyor. Hani mesela ben şuna inanırım sporun ve işte bütün bilimin üniversitelerden çıkacağını ve bu anlamda birazcık iyi, daha fazla araştırılması gerektiğini düşünüyorum. Birazcık bu konuda eksikliğin olduğunu düşünüyorum.” (K7, Antrenör)

“Ben yeterli olmadığını görüyorum Yani bu yüzden de bütün üniversitedeki spor bilimlerindeki hocalarla antrenörlerle Türkiye'de kim varsa yeterli değil buda dünyadaki üst antrenörlerle sporcularla çok büyük bir çerçeve içerisinde bir çalışma yapılmalı ve voleybola yabancı kaynakların da ülkeye aktarılması Türkçeye çevrilmesi gerekiyor. Federasyon bu konuda birazcık sanki zayıf kaldı gibi. Yani bu önemli mesela, antrenörle bir araya gelebilmesi lazım. Orada bir söyleşi olması lazım. Bir bilgi alışverişi olması lazım. Akademik anlamdaki yayınlarında daha çok artırılması gerektiği düşünüyorum. Yani bugün üniversitelerdeki akademisyenlerin yakındığı

şeylerden birisi ki neden yapılmıyor ve oda bizim eksliğimiz hepimizin eksigi.” (K8, Hakem)

3.2.9.2. Bilimsel Araştırmaların Önemini Fark Edememe

Katılımcılardan alınan yanıtlara göre voleybol alanında yapılan çalışmaların bilimsel çalışmaların alanda görevli kişilere ulaşamaması nedeniyle katılımcı kişilerin bu önemi fark edememesi sonucu ortaya çıkmıştır. Katılımcılar yapılan akademik çalışmaların voleybol için taşıdığı önemden şu şekilde bahsetmiştir:

“Voleybolda nasıl bir yol yöntem izlediğinizi ya da izleyebileceğinizi ya da spor camiasının içerisinde olarak bir sporcu olarak neleri eksik gördüğümüz ya da neleri yeterli gördüğümüz hususunda en azından daha yüksek mevkilere bir görüş olması açısından akademik çalışmalar da önemli olduğunu düşünüyorum” (Katılımcı 5, Sporcu)

“Günümüz dünyasında her gün yeni bir bilgi bulunuyor ve bence tüm branşlara büyük katkısı oluyor voleybola katkısı da çok önemli ve olumlu oluyor” (K6, Antrenör)

3.2.9.3. Bilimsel Araştırmaların Niteliği ve Niceliği

Voleybolda akademik alanda yapılan çalışmalar nicelik olarak yeterli olsa da nitelik olarak kaliteli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcılar daha fazla laboratuvar çalışmasına ihtiyaç olduğunu belirtmiş ve özellikle altyapı seviyesinde akademik çalışmalara ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar görüşlerini şu şekilde aktarmışlardır:

“Bizim çok laboratuvar çalışmasına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum özellikle alt yapıda bunun gerekliliğine çok inanıyorum. Şu an yetersiz maalesef. Yani Amerika'da atletlerin işte atların genetik yapılarını inceleyerek atletler uygulandıkları

bir yerde bizim böyle bir çalışmanın içerisine girmemiz gerektiğini düşünüyorum”
(K11, Antrenör)

“Yetersiz buluyorum. Gönül ister ki Voleybol'da yapılan çalışmalar daha fazla olsun. Ama bu sadece voleybolda değil, ülkenin spor anlamındaki bilime katkısının da bir sıkıntının yansıması. Yani Türk Spor akademisyenlerinin daha fazla üreten, daha fazla çalışan ve uygulamaya daha fazla yansıyan çalışmalarda bulunması gerektiğini düşünüyorum bu anlamda gelişmeye çok açık bir Türk voleybolu ya da Türk sporu var diyebiliriz” (K3, Yönetici)

K1 ise ülkede var olan üniversitelerin ilgili fakültelerinin sayısına dikkat çekerek bazı önerilerde bulunmuştur. K1 ilgili bölümlerde okuyan ve uzmanlık alanı voleybol olan çok fazla sayıda öğrenci olduğundan bahsetmiştir. K1 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Aşağı yukarı ülkede 90, 90, 95 tane spor bilimleri fakültesi var. Bunların çoğunda da antrenörlük eğitimi ile ilgili bölümler var. Dolayısıyla burada antrenörlük alanında uzmanlık öğrencisi olan çocuklar var. Bunların bitirme projeleri bunların ilgili süreçteki derslerinde voleybolla ilgili akademik çalışmalar yapmaları ya da okumaları desteklenebilir lisansüstü çalışmalarda federasyon imkanlarını seferber ederek lisansüstü öğrencilere destek sağlayabilir. Belli kurum ve kuruluşlar arasında bilimsel çalışmalar projelendirilerek koordine edilerek bilimsel çalışmalar yürütülebilir ki bu en verimli olabileceğini düşündüğüm şey, özellikle Üniversite Federasyonu iş birliği ile ya da kulüp üniversite işbirliği ile bilimsel araştırmalar yapılabilir” (K1, Antrenör)

3.2.10.Eğitim Sistemi

Önceden belirlenmiş dokuz sütun (De Bosscher ve ark., 2006) çerçevesinde oluşturulan ve alınan yanıtlara göre bu çalışmada onuncu bir sütun olarak “Eğitim Sistemi” teması ortaya çıkmıştır. Alınan yanıtlara göre ülkedeki eğitim sisteminin elit

sporcuyla destekleyecek düzeyde yapılandırılması gereklidir. Bu noktada esnek bir eğitim sisteminin oluşturulması önem taşımaktadır. Sporcular yaşamlarının belirli bir noktasında meslek olarak sporu veya akademik yaşamı seçmek zorunda kalmaktadır. Bu sütunda ortaya çıkan alt temalar “Okul Sporları Faaliyetleri” ve “Akademik Engel” temalarıdır.

3.2.10.1. Akademik Engel

Katılımcılar sporculuk yaşamı sırasındaki en büyük engellerden birinin antrenmanlar ile okuldaki derslerin çakışması olduğunu belirtmiştir. Katılımcı görüşlerine göre eğer bununla ilgili bir düzenlemeye gidilirse aktif sporcular için yaşam koşulları daha iyi hale gelebilecektir. Katılımcılar Türkiye’deki eğitim sisteminin sporcuyla destekleyen bir yapıya sahip olmadığını ve düzenlemeye gidilmesi gerektiğinin önemini vurgulamış ve burada mevcut eksikliği dile getirerek bazı çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Bununla ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

“Elit düzeydeki sporcular akademik eğitimi geride bırakıyorlar. Sporcu hedeflerine kariyerine ulaşabilmek için akademik gelişimleri de desteklenebilir. Yani özendirilebilir örneğin sadece uluslararası dereceler kazanmış çocukların değil, belli kriterleri yine sağlamış çocukların üniversiteye kayıtlarıyla ilgili bazı kolaylıklar ya da pozitif ayrımcılıklar yapılabilir.” (K4, Antrenör)

“Aktif bir voleybolcu maçlara ve antremanlara zaman ayırmak zorunda olduğundan okul yaşantısını yani akademik başarısını ikinci plana atmak zorunda kalabiliyor. Dolayısıyla Türkiye’deki eğitim sistemi elit sporcu ya da aktif sporcuyla destekleyen bir yapıya sahip değil maalesef. Mesela üniversite bursları bu anlamda birileri ise başarılı sporcunun başarılı olması için destek aynı zamanda onun ödüllendirilmesine yönelik burs sistemi üniversitede özellikle getirilebilirse şahane bir şey olur.” (K3, Yönetici)

“Aktif voleybolcular aktif oldukları için voleybolu seven kişiler, bütün hayatları voleybol, voleybol olmak zorunda. Zaten böyle olursa antrenör de dahil olmak üzere sporcular yani bütün yaşamlarını çocukları varsa onlarla ilgili planları, eğitim planlarını, yeme içme faaliyetlerine sosyal faaliyetlerine voleybola göre uyarlıyorlar antrenman planlarına göre saatlerine göre uyarlıyorlar, voleybolla yatıp voleybolla kalkıyorlar. Onların yaşam koşulları buna göre olmalı” (K4, Antrenör)

“Genellikle spor ikinci planda oluyor spor yani elinde gerçekten böyle eğitimi sürdürmek isteyen çocuklarımızı da spora kanalize etmemiz lazım. Yani şunu söyleyeyim mesela bir çocuk lisede fen lisesini kazanmak için uğraşıyor çırpınıyor yani 8. 6. 7. sınıf öğrencisi işi gücü test çözmek, soru başını kaldıramıyor sorulardan spora zaman ayıramıyor. Dolayısıyla çocuğun yaşı geçiyor zaten ve işte o çocukları, o çocukları aslında spora kanalize etmek lazım” (K8, Hakem)

3.2.10.2. Okul Sporları Faaliyetleri

Özellikle okul çağındaki sporcular için eğitim ve sporculuk yaşamı sürekli çakışmaktadır. Bu nedenle okul sporları çocuğun spora katılımını ve devamlılığını sağlamada önemlidir. Katılımcılar bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı ile Türkiye Voleybol Federasyonu’nun iş birliği içinde olması gerektiğini vurgulamıştır:

“Liglerde yeterli maçlar seviyeye göre yapılıyor ama alt tarafta bununla ilgili mutlaka federasyon organizasyonlarını destekleyici milli eğitim organizasyonların okul maçlarının olması gerektiğine inanıyorum.” (K10, Antrenör)

“Şimdi okul sporlarının programı MEB tarafından yapılıyor. Bir sporcu düşünelim. Hem ortaokul öğrencisi ortaokulu maçlarına katılıyor hem de bölgesel ligde maç oynuyor. Baktığında haftada birden fazla maça hatta üç tane maça katılma durumu gözlenebiliyor. Dolayısıyla bu sporcuda aşırı yüklenmeye, aşırı strese bağlı sıkıntılar yaşanabilir. Akademik başarısı azalabilir, kaçınılmaz olarak olumsuz sonuçlanabilir. Türkiye'deki aksayan taraflarından biri de budur diye düşünüyorum.

Yani kurumlar arasındaki senkronizasyon bu anlamda yarışma programında yok.”
(K3, Antrenör)

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada spor politikaları ve uluslararası voleybol başarısını etkileyen faktörler incelenmiştir. Sonuçlar SPLISS modelinin voleybolda uygulanabilir olduğunu göstermektedir. SPLISS Modelinde oluşturulan dokuz sütuna (De Bosscher ve ark., 2006) ek olarak ülkemize özgü “Eğitim Sistemi” sütunu ortaya çıkmıştır. Katılımcılardan alınan yanıtlara göre ülkemizde uluslararası sportif başarıya daha fazla ulaşmak için eğitim sisteminin elit sporu destekleyecek biçimde yeniden yapılandırılması gereklidir. Elit sporculuk seviyesine gelen bireyler yaşamlarının belli bir noktasında karar vermek zorunda kalmakta ve elit sporculuk veya akademik yaşamdan birini tercih etmeye zorlanmaktadır. Bu durum Türkiye’de uluslararası sportif başarıyı olumsuz yönde etkileyen faktörlerden biridir.

Ülkemizde voleybolun güçlü ve zayıf yanları bulunmaktadır. Güçlü yanlar kadın voleybolunda artan ilgi, etkili yetenek tarama sistemi, paydaş kurumlar arası koordinasyon ve tesisleşme iken zayıf yanlar erkek voleybolunda yeteri kadar katılımın olmaması, liyakat sistemine göre yönetimin olmaması, bilimsel araştırmalardan yeteri kadar yararlanılamaması, eğitim sisteminin yeterli seviyede elit sporcuyu desteklememesi olarak sıralanabilir. Katılımcılardan alınan yanıtlara göre “Spor Yönetiminin Yapısı ve Organizasyonu” (Sütun 2) ve “Yetenek Tarama Sistemi” (Sütun 4) en önemli sütunlar olarak belirtilmiştir. SPLISS maddelerine göre ise en önemli maddeler “Etkili iletişim” (Sütun 2), “Elit voleybolun gelişimi için uzun vadeli planlama” (Sütun 2), “Yetenekli voleybolcuların keşfedilmesi için etkili bir sistem” (Sütun 4) ve “Genç voleybolcular için antrenman ve müsabaka desteği” (Sütun 4) maddeleridir. De Bosscher ve arkadaşları (2009) altı ülkede SPLISS sütunlarının önemini değerlendirdikleri bir çalışma yapmış ve en önemli maddeleri “Finansal Destek” (Sütun 1), “Spor Sırası ve Sonrası Kariyer Gelişimi” (Sütun 5), “Antrenman Tesisleri” (Sütun 6) ve “Antrenör ve Antrenör Gelişimi” (Sütun 7) olarak belirlemişlerdir. Sonuçlar her ülkede farklılık gösterebilmektedir.

Kadınların voleybola olan ilgisi ve bu ilginin giderek artması, voleybolda ülkemizin güçlü yanlarından birini oluşturmaktadır. Kadın Milli Voleybol Takımlarımızın elde ettiği başarılar ve bu başarıların medyada yer bulması özellikle küçük yaştaki kız çocuklarının ilgisini çekmektedir. Voleybolun temas içermeyen bir branş olmasından dolayı da aileler çocuklarını bu branşa yönlendirmekte daha olumlu tutumlar sergilemektedir. Katılımcılar genellikle uzun boy gibi benzer fiziksel özelliklere sahip olunması nedeniyle özellikle erkeklerde basketbolun daha fazla tercih edildiğini belirtmiştir. Ancak bunun azaltılması için de gerekli çalışmalar yapıldığını eklemiştir. Yapılan bir çalışmada Warner ve Dixon (2013) sonuçlar, kadınların ve erkeklerin rekabeti farklı görme ve yorumlama eğiliminde olduklarını ortaya koymuş ve bu da onların spor deneyimlerini güçlü bir şekilde etkilemiştir. Erkek çocuklarının rekabeti seven bir yapıda olması ise futbol ve basketbol gibi fiziksel teması içeren sporlara daha kolay yönelmesi anlamına gelmektedir. Kadınların spora katılımı ile ilgili yapılan bir çalışmada ise Valenti ve arkadaşları (2019) antrenör desteğinin kadın futbolunda uluslararası başarı üzerinde önemli ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bu noktada antrenörlerin rolü ilgili branşa katılımı ve başarı elde etmede oldukça önemlidir. Katılımcılar kadınların voleybola katılımı ile ilgili ise medyanın etkisinden söz etmişlerdir. Kadın Milli Takımlarının başarısının medyaya yansması ile kız çocukları kendilerine daha kolay rol model seçebilmektedir. Bu da voleybola katılım ve uzun vadede sportif başarı açısından avantaj haline gelmektedir. Yapılan bir çalışmada Vescio ve arkadaşları (2005) ergenlik çağındaki kız çocuklarının benimsedikleri sporcu rol modelleri üzerine bir araştırma yapmış ve bazı benimsedikleri rol modellerin etkisiyle ergen kız çocuklarının spora yönelindikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Etkili iletişim katılımcılar tarafından en önemli faktör olarak görülmüştür. Gelişimin en büyük engellerinden bir tanesi liyakat sistemine uygun olmayarak voleybol içerisinden olmayıp özellikle de siyasi etkisi olan kişilerin kulüplerin yönetim kadrolarında rol almasıdır. Kişiler arası ve kurumlar arası koordinasyondaki kopukluklarda da özellikle siyasi sebeplerden dolayı ayrışmalar görülmektedir. Bu da etkili bir iletişim ağının oluşmasına engel oluşturmaktadır. Bununla birlikte yetenek seçimi ve yetenek tarama projelerinde de yeterli bilgiye sahip olmayan kişilerin bu

süreci yönetmesi en büyük eksikliklerden biri olarak görülmektedir. Benzer şekilde Nandakumar ve Sandhu (2014) SPLISS modeli çerçevesinde yaptıkları bir çalışmada ülkede sporla ilgili ve spora teşvik ile ilgili kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliğinin bulunduğunu buna ek olarak yetenek tarama üzerine kapsamlı bir organizasyon bulunmadığı ve bunun da uluslararası sportif başarıyı olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Voleybolda ülkemizin güçlü yanlarından bir tanesinin de altyapının iyi olması olarak görülmektedir. Katılımcılar geçmiş yıllarda önemli yetenek tarama projelerinin hayata geçtiğini belirtmiştir. Yetenek tarama sistemi katılımcılar tarafından en önemli faktörlerden biri olarak görülmüştür. Katılımcılar ulusal düzeyde iki büyük yetenek tarama projesinin varlığından bahsetmiştir. Bu projeler uzun süredir uygulanmaktadır ve olumlu geri dönüşleri olmuştur. Bu projelerin keşfettiği ve şu anda elit seviyeye ulaşmış birçok sporcu bulunmaktadır. Aynı zamanda bu sporcular şu anda ülkemizin Milli Voleybol Takımlarında görev yapmakta ve uluslararası sportif başarımızın oluşmasında katkıları bulunmaktadır. Benzer şekilde Mazzei ve arkadaşları (2017) ülkelerindeki Judo branşını SPLISS modeli çerçevesinde incelemiş ve etkili bir yetenek tarama sisteminin Judo branşının uluslararası başarısında etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tesisleşme anlamında tüm katılımcılar özellikle büyük şehirlerde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) yüksek nitelikli ve sadece voleybola özgü tesisler olduğunu belirtmişlerdir. Birçok ülkede antrenman tesislerinin yüksek niteliğe sahip olması uluslararası başarı açısından büyük önem taşımaktadır (De Bosscher, 2015). Bu tesisler gerekli bütün altyapıya sahip şekilde inşa edilmiştir. Ancak büyük şehirlerde yüksek donanımda tesislere sahip olursa da küçük şehirlerde tesis eksiklikleri bulunduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Konuyla ilgili Bosscher ve De Knop (2002) yaptıkları bir araştırmada, tenis kortlarının sayısının, ülkelerin tenisteki uluslararası başarısı ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Yapılan bir başka çalışmada ise Amusa ve ark., (2008) spora katılımda engelleri incelemiş ve tesis yetersizliğinin spora katılmada önemli bir engel olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Finansal destek gelişim ve uluslararası sportif başarı için en önemli faktörlerden biridir. Katılımcılar voleybola yapılan finansal desteklerin yeterli olduğunu ve voleybola yatırım yapan çok sayıda özel şirket, kuruluşların olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte federasyonun en büyük katkısının bakanlık katkısı olduğu belirtilmiştir. Elde edilen uluslararası sportif başarılar da göz önüne alındığında hükümetin voleybola yüksek oranda bütçe aktardığı görülmektedir. Bununla ilgili Hogan ve Norton (2000) yaptıkları bir araştırmada 1980 ve 1996 yılları arasında Avustralya hükümetinin 0,918 milyar Avusturalya doları harcadığını ve 25 altın madalya ve toplam 115 Olimpiyat Madalyası kazandığını hesaplamış, her bir altın madalya için ortalama 37 milyon Avusturalya doları ve her madalya için 8 milyon Avusturalya doları harcadığını hesaplamıştır. Özetle spora aktarılan para ile kazanılan toplam madalya arasında doğrusal bir ilişki bulmuşlardır. Yapılan bir başka çalışmada ise Yülek (2017) ülkelerin Rio 2016 Olimpiyat Oyunlarındaki performanslarını analiz etmiş ve ülkelerin ekonomik büyüklüğü ile kazanılan madalya başarısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Müşabakalara katılım düzeyi incelendiğinde özellikle büyük şehirlerde kulüp sayısının fazla olmasından dolayı buralarda yaşayan sporcular için daha fazla rekabete katılma avantajı bulunmaktadır. Ancak küçük şehirlerde kulüp sayısının az olmasından dolayı rekabete katılım dezavantajlı bir durum haline dönüşmektedir. Buradaki sporcular yeteri düzeyde müşabakaya katılamamaktadır. Ulusal ve uluslararası yarışmalara katılmak bir sporcunun gelişimi için en önemli faktörlerden biridir (Green ve Houlihan, 2005). Van Bottenburg (2003) yaptığı bir araştırmada özellikle antrenmanların yoğun ve rekabetçi olduğu durumlarda, Olimpiyat Oyunları'nda (Barselona ve Sidney) kazanılan madalya ve kitle sporuna katılım arasında önemli bir ilişki bulmuştur. Özetle rekabet arttıkça sportif başarı da buna paralel olarak artmaktadır. Uluslararası rekabete katılamamanın bir diğer nedeni ise bazı kulüplerde yaşanan maddi sıkıntılardır. Özellikle uluslararası müşabakalara katılabilmek önemli ölçüde maddiyat gerektirmektedir.

Katılımcılar sporcuların aktif sporculuk yaşamlarında ve sporculuk sonrası yaşamlarında bireysel olarak sorumluluk alınması gerekliliğini ve kendi planlarını

yapmalarını gerektiğini vurgulamışlardır. Elit seviyedeki voleybolcuların yaşam koşullarının yeterli olduğu ve bu konuda herhangi bir yükseltme yapılmasına gerek olmadığını belirtmişlerdir. De Bosscher ve Ryke (2017) yaptıkları bir araştırmada sporculara sağlanan olanaklar üzerine bir araştırma yapmış ve altyapı seviyesinde alınan destekler ile elit sporculuk seviyesinde kazanılan uluslararası başarılar arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır.

Sporcular kariyer sonrası planlamalarını bilinçli bir şekilde ayarlamalı ve düzenlemelidir. Bununla ilgili milli takım düzeyi haricindeki sporculara herhangi yönlendirici bilgilendirme yapılmamaktadır. Voleybolda kariyer sonrası birçok kariyer fırsatları bulunmaktadır. Bu fırsatlar menajerlik, antrenörlük, yorumculuk ve yöneticilik olarak sıralanabilir. Yapılan bir çalışmada Knights ve Sherry (2019) bir grup aktif sporculuk yaşamını sonlandırmış emekli sporcularda spor sonrası geçiş ve yaşam deneyimini keşfetmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya katılan emekli sporcular hem geçiş sırasında hem de emekliliklerinde spor kulüplerinden ve diğer yönetim organlarından herhangi bir destek almadıklarını belirtmiştir. Katılımcılar aktif sporculuk yaşamları sırasında kariyer sonrası için kendi sorumlulukları dahilinde planlamalar yaptıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar bir antrenörün yeterli tecrübeye ve yaşanmışlığa sahip olması gerektiğini vurgulamışlardır. Ancak bazı katılımcıların gözlemlediği durumlarda antrenörlük seminerlerinde bilimsel temelli antrenörler ile alan temelli antrenörlerin fikirlerinin sık sık çatıştığı görülmüştür. Bu noktada yapılan bir araştırmada Cushion ve arkadaşları (2012) antrenörlük deneyiminin yeni bilgiler öğrenme üzerinde olumlu etkilerinin olduğunu belirtmiştir. Özetle antrenörlerin tecrübeye sahip olması önemlidir. Ancak diğer yandan katılımcılar antrenörlük seminerlerinin yetersiz olduğunu, içeriği hakkında bazı zenginleştirmeler yapılması gerektiğini ve antrenörlük belgelerinin ise buna göre yeniden sınıflandırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Antrenör eğitimlerinin kalitesi ile ilgili yapılan bir çalışmada Rui ve arkadaşları (2014) beş ülkede voleybol antrenörü eğitimlerini incelemiş ve bu beş ülke içerisinde Fransa'nın eğitimlerinin ön plana çıktığını belirtmiştir. Fransa'da voleybol antrenörlük eğitimleri hem serbest zaman aktivitesi olarak voleybol öğretimine yönelik hem de

beceri kazanımına yönelik eğitimler olarak ikiye ayrılmaktadır. Antrenörlerin önemi ile ilgili ulaşılan bir başka önemli sonuç ise Toomer (2019) tarafından elde edilmiştir. Toomer (2019), Jamaika’da gerçekleştirdiği bir çalışmada ülkedeki rol modellerin ve antrenörlerin, hükümet dışı faktörler olan kültürün yansıtılması ve sporda birlik, kardeşlik duygusunu yaratmaya etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bilimsel araştırmalar uluslararası voleybol başarısı için katılımcılar tarafından en önemli üç faktör arasında görülmüştür. Ancak bu konuda bazı iletişim eksiklikleri göze çarpmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre federasyonun bilimsel araştırmaların voleybol alanına aktarılmasıyla ilgili bir çalışması yoktur. Bilimsel alanda çalışma yapmakta olan bilim insanları ise özellikle veri toplama aşamalarında birçok engellerle karşılaştığını, ciddiye alınmadığını, çok az kişi ve kulüpler tarafından bilimsel araştırma konusunda desteklendiklerini belirtmektedir. Bu noktada bilimsel araştırmalar yeterli ölçüde uygulanmakta ancak yerine ulaşmada birtakım sorunlar bulunmaktadır. Bilimsel araştırmaların önemi ile ilgili yapılan bir çalışmada Nova (2017) bilimsel araştırmaların önemini araştırmış ve elit sporun gelişiminde yenilikleri takip ve bilimsel araştırmaların kullanımı, elit sporda performansın stratejik gelişiminde önemli bir konu olarak görülmüştür.

Voleybolcularda aktif sporculuk yaşam sırasında karşılaşılan engel sık olarak okul dersleri ile antrenmanların çakışmasıdır. Ülkemizdeki eğitim sistemi elit seviyedeki sporcuları destekleyen bir yapıya sahip değildir. Bu nedenle katılımcılara göre tarafından ülkemizin voleybolda en zayıf yanlarından birisi eğitim sisteminin sporu desteklememesidir. Elit seviyedeki bir sporcu, yaşamının belirli bir noktasında yol ayırmasına gelmekte ve eğitim veya sporculuk arasında tercih yapılmaya zorlanmaktadır. Sporculuğu seçen birey eğitimi tamamlayamamaktadır. Yapılan bir çalışmada Akandere ve arkadaşları (2009) erkek maraton koşucularında spora yönelmenin nedenlerini incelemiş, meslek olarak sadece sporu seçen sporcuların daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan bir diğer çalışmada Knights ve arkadaşları (2018) hem aktif sporculuk yaşamını sürdüren hem de eğitim hayatına devam eden bireylerin spor ve eğitimdeki ikili kariyerlerini kolaylaştırmada sosyal destek ağının rolünü anlamak ve bu sosyal destek ağının sağlanması için nelerin

gerekli olduğuna dair bir araştırma yapmış ve sporcuların hem okul hem de spor kariyerlerini yönetebilmek için ev, okul ve spor ortamlarında sosyal anlamda bazı eksikliklerinin bulunduğu ve bu konuda ihtiyaçlara gereksinimlerinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sporculuk yaşamı ile akademik yaşam üzerine yapılan bir diğer araştırmada ise Pfeifer ve Corneliben (2010) çocukluk ve ergenlik döneminde spor yapmanın eğitim başarısı üzerindeki etkisini analiz etmiştir. Sonuçlar çocukluk ve ergenlik döneminde spora katılımın akademik yaşamı olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Buradan hareketle spora katılımın akademik yaşamı olumlu yönde etkilediği, ancak akademik yaşamın spora katılımı olumsuz yönde etkilediği yorumu yapılabilir. Her iki yaşamın da birbirini destekleyecek düzeyde düzenlenmesi gereklidir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de voleybol, giderek artan başarılar ve bununla paralel olarak voleybola artan ilgi ile günümüzde güçlü bir konuma gelmiştir. Bu başarının arkasında bazı önemli faktörler bulunmaktadır. Sürdürülebilir ve ulusal çapta etkili bir yetenek tarama sistemi ve bu sistemin keşfettiği sporcular, milli takımlar düzeyinde uluslararası başarıların bir parçası olmuştur. Altyapıda yetenekli sporcu havuzunun fazla olması ve bu yetenekli sporcuları doğru ve sistematik bir şekilde elit seviyeye ulaştırabilecek sistemin ve antrenörlerin mevcut olması ülkemiz voleybolunun güçlü yanlarını oluşturmaktadır. Geçmiş yıllarda hayata geçirilmiş olan “Fabrika Voleybol” ve “Mini Voleybol” projeleri günümüzde birçok sporcu adayını voleybola kazandırmada etkili olmuştur. Bu projeler halen varlığını sürdürmekte ve voleybola yetenekli sporcular kazandırmaya devam etmektedir.

Voleybola aktarılan finansal destek, kazanılan başarılar ile doğru orantılıdır. Bakanlık voleybola yeterli miktarda bütçe ayırmakta ve bu bütçe de uluslararası başarılar için yeterli olmaktadır. Belediyelerin de voleybola destekleri görülmektedir. Bu noktada oyunculara sağlanan olanaklar üst düzeydedir. Ayrıca artan başarılarla voleybolun daha da göz önünde olması ile daha fazla sponsor voleybolun paydaşı olmaktadır. Bu da kulüpleşme sayısının artması ve daha fazla sporcunun voleybola dahil olması anlamına gelmektedir. Aktarılan bütçe yeterlidir, ancak bu bütçenin ilgili yerlerde etkin kullanımı da iyi bir yönetim anlayışıyla gerçekleştirilmektedir.

Voleybolda tesisleşme özellikle büyük şehirlerde üst düzeydedir. Büyük şehirlerde bulunan voleybol tesisleri sadece branşa özgüdür ve bir sporcunun konaklama dahil tüm ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde inşa edilmiştir. Bu da uluslararası sportif başarıyı destekleyen bir faktördür. Küçük şehirlerde tesise erişim sıkıntılarının yaşanması daha fazla sporcuya ulaşma imkanını önemli oranda azaltmaktadır. Bu nedenle ulusal düzeyde rekabeti artırmak amacıyla her şehirde erişilebilir tesislerin bulunması sportif başarıyı artırmak için önem taşımaktadır. Erişilebilirliğin olmadığı durumlarda kulüpleşme sayısının yeterli olmaması

durumundan dolayı buralardaki sporcuların yeterli sayıda ve önemde müsabakaya katılamadıkları görülmektedir. Bu da sporcuların gelişimlerinde ve elit seviyeye ulaşmalarında bir engel oluşturmaktadır.

Elit voleybolculara sağlanan olanaklar (ekonomik, malzeme, tesis vb.) üst seviyededir. Bu noktada katılımcı görüşlerine göre ve anket sonuçlarına göre herhangi bir yükseltme yapılmasına ihtiyaç duyulmamaktadır. Kariyer sonrası için ise sporcunun aktif sporculuk yaşamında kendi sorumluluğu dâhilinde bunu planlaması ve bu planları hayata geçirmesi, aktif sporculuk yaşamından sonra herhangi bir boşluk hissine kapılmaması açısından önem taşımaktadır. Federasyon tarafından spor sonrası kariyer gelişimi için gerekli bilgilendirmeler sporculara yapılmaktadır. Sporcuların kariyerleri sonrasında yürütebileceği pek çok meslek bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak menajerlik, yorumculuk, antrenörlük ve yöneticilik gösterilebilir. Aktif sporculuk yaşamını sonlandırmış ve bu tür görevleri yürütmekte olan birçok sporcu bulunmaktadır.

Kurumlar arası etkili iletişim katılımcılar tarafından en önemli faktör olarak görülmektedir. Voleybolda paydaş kurumlar arası koordinasyon yeterli seviyededir. Voleybolun paydaşlarıyla olan iletişimi ve bu iletişimin etkin yönetimi sportif başarıda rol oynayan önemli faktörlerden biridir. Ancak kurum içinde zaman zaman kişisel çıkarların ön plana çıktığı, siyasi ayrışmalar yaşanabildiği görülmektedir. Bu durum kişiler arası iletişim kopukluğuna neden olmakta ve karar alma mekanizmasını etkileyebilmektedir. Voleybol kökenli olmayan, spor dışında çeşitli statülere sahip bireylerin voleybolda yönetim kademelerinde bulunmaları etkin bir yönetim sistemini engelleyebilmektedir. Bu noktada liyakat sisteminin uygulanması ve voleybol kökenli bireylerin veya spor yöneticilerinin yönetim kademelerinde bulunmaları elit voleybolun uzun vadeli gelişimi açısından yüksek derecede önem taşımaktadır. Var olan bu sorunlara rağmen voleybolda hedeflenen başarılarla ulaşıldığı ve bu başarıların devamının gelmesi için de gerekli tüm çalışmaların devam ettiği katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Eğitim sisteminin sporcuları destekleyecek yapıda olmaması en çok şikâyet edilen konulardan biridir. Ülkede özellikle elit seviyedeki sporculara kolaylık sağlayacak herhangi bir düzenlemenin olmaması sportif başarıyı olumsuz yönde etkileyen faktörler arasındadır. Bu nedenle eğitim sisteminin elit sporu destekleyecek biçimde yapılandırılmasının, uluslararası sportif başarıyı sürdürülebilir hale getiren faktörlerden biri olacağı düşünülmektedir.

Voleybolda her düzeyde elde edilen başarılarından da anlaşılacağı üzere nitelikli antrenör sayısının fazla olduğu söylenebilir. Son yıllara ait veriler incelendiğinde ise nicelik olarak da antrenör sayısının yeterli bir durumda olduğu görülmektedir. Ancak nitelikli antrenörlerin sürdürülebilirliği için antrenörlük seminerlerinin ve belge derecelerinin nitelik ve nicelik olarak gözden geçirilmesi gereklidir.

Voleybolun bilimsel araştırmalardan yararlanamaması en büyük eksikliklerden biri olarak göze çarpmaktadır. Akademik alanda çalışmalar yapmakta olan bilim insanlarının özellikle veri toplama aşamasında bazı zorluklarla karşılaştığı görülmektedir. Voleybol alanındaki katılımcılar ise akademik araştırmaların kendilerine ulaşmadığından bahsetmektedir. Bu noktada bir iletişim kopukluğu görülmektedir. Bununla birlikte voleybol alanında yapılan araştırmalar nicelik olarak yeterli olup nitelik olarak yetersizdir. İlgili literatür tarandığında voleybolu yönetsel anlamda ele alan çok fazla çalışma bulunmamaktadır. Yerel literatürde bu konu gelişime açık bir konudur. Bu alanda yapılacak olan çalışmaların voleybola farklı bir açıdan katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda öneriler şu şekildedir:

- Sporculuk yaşamında her düzeydeki sporculara kariyer sonrası doğru şekilde planlamaları için federasyonlar tarafından eğitimler düzenlenebilir,

- Sporcuları daha fazla rekabete yöneltmek için küçük şehirlerde kulüp sayısı arttırılabilir, illerde kurulan takımlarla bir lig/turnuva organize edilebilir,
- Büyük şehirlerdeki kadar yüksek nitelikli olmasa da küçük şehirlerde branşa özgü salonlar inşa edilebilir,
- Antrenör seminerlerinde eğitim içeriklerinin zenginleştirilmesi sağlanarak daha fazla kaliteli ve nitelikli antrenör yetiştirilebilir,
- Üniversitelerin ilgili bölümlerinden voleybol antrenörlüğü belgesi alarak mezun olan antrenör adaylarının niteliğinin arttırılması için çalışmalar yapılabilir,
- Voleybol alanında yapılan bilimsel araştırmaların takibi sağlanabilir, uygulanmasına izin verilebilir, sporcu, antrenör, yönetici ve hakemlerin bu yeniliklerden haberdar olmasını sağlamak için eğitimler düzenlenebilir,
- Profesyonel sporculuk kariyeri okul dersleri ile çakışan öğrenciler için bazı kolaylıklar sağlanabilir,
- Liyakat sistemi uygulanarak alanda uzman kişilerin ve spor yöneticilerinin yönetim kademelerinde yer almaları sağlanabilir,

- Erkeklerin voleybola katılımı konusunda çalışmalar yapılabilir ve voleybolda erkek sporcu sayısı arttırılabilir,
- Voleybola katılımda, başta basketbol olmak üzere diğer branşların gerisinde kalmaması için çalışmalar yapılabilir,
- Türkiye'deki genç nüfus fazlalığı potansiyel yetenekli sporcu havuzu anlamına gelmektedir, bu durum avantaja çevrilerek daha fazla potansiyel sporcuya ulaşma imkanları arttırılabilir.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda gelecek çalışmalar için öneriler ise şu şekildedir:

- SPLISS Modeli başka branşlarda uygulanabilir.
- SPLISS Anketi ölçek haline getirilip DFA yapılabilir.
- Kadın voleybolu ve erkek voleybolu ayrı ayrı incelenebilir.
- Voleybolda çok sayıda antrenman bilimleri alanı üzerine araştırma bulunmaktadır. Bunun yerine spor yönetimi alanında akademik çalışmalar yapılarak voleybol yönetsel anlamda ele alınabilir böylece voleybolun gelişimine farklı şekilde bir katkı sunulması sağlanabilir.
- Türkiye'de eğitim sisteminin aktif sporculuk yaşamı üzerine etkilerinin derinlemesine incelediği bir çalışma yürütülebilir.

ÖZET

Ülkeler uluslararası spor başarısı elde etmek ve bunu sürdürülebilir hale getirmek için çeşitli yollar aramakta ve çeşitli finansal yatırımlar yaparak sistematik olarak elit sporcular yetiştirmektedir. Uluslararası sportif başarı kazanılmasında politikalar büyük ölçüde etkilidir. Bu araştırmanın amacı, voleybol alanındaki katılımcıların görüşlerine göre voleybolda uluslararası başarıyı etkileyen politikaların belirlenmesidir.

De Bosscher ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilen SPLISS (Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success) modeli voleyboldaki önemli kaynakları tanımlamak için bir başlangıç noktası olarak kullanılmıştır. Bu çalışmada spora özgü politikaları ve uluslararası başarıyı etkileyen diğer faktörleri incelemek için karma yöntem yaklaşımlarından yakınsayan paralel karma yöntem kullanılmıştır. Birinci aşamanın evrenini voleybol alanındaki 13 katılımcı (antrenör, yönetici, sporcu, kulüp başkanı, hakem vb.) oluşturmaktadır, örneklemini ise bu evrenden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş 416 katılımcı oluşturmaktadır. Nicel araştırma aşamasında voleybol alanında uygulanmak üzere 31 maddelik 5'li Likert tipi anket kullanılarak SPLISS modelinin dokuz sütunu ve maddelerinin uluslararası voleybol başarısı için önemi değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasının çalışma grubunu ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesine göre belirlenmiş voleybol katılımcıları oluşturmaktadır. İkinci aşamada veriler amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre voleybol katılımcılarından veri doyumuna ulaşana kadar toplanmıştır. İlgili literatür taranarak ve alan katılımcılarının görüşleri alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada katılımcı onayı eş denetleme kodlayıcılar arası güvenilirlik gibi yöntemlerle inandırıcılık sağlanmaya çalışılmıştır.

Sonuçlar SPLISS Modelinin voleybol branşında uygulanabilir olduğunu göstermiştir. Yapılan analizler sonucunda SPLISS Modelindeki dokuz sütuna ek olarak Türkiye’ye özgü “Eğitim Sistemi” sütunu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Spor Politikaları, Uluslararası Sportif Başarı, Voleybol, Eğitim Sistemi

SUMMARY

Countries seek various ways to achieve and maintain international sporting success. Policies are highly effective in gaining international sporting success. The aim of this research is to determine the policies that affect international success in volleyball according to the opinions of experts in the field of volleyball.

The SPLISS (Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success) model developed by De Bosscher et al. (2006) was used as a starting point to define the important resources in volleyball. In this research, parallel mixed method, which converges from mixed method approaches, was used to examine sport-specific policies and other factors affecting international success. The universe of the first stage consists of 13 experts in the field of volleyball (coach, manager, athlete, club president, referee, etc.), and the sample consists of 416 participants selected by convenience sampling method from this universe. In the quantitative research phase, the importance of the nine columns and sub-dimensions of the SPLISS model for international volleyball success was evaluated by using a 31-item 5-point Likert-type questionnaire to be applied in the field of volleyball. Descriptive statistical techniques were used in the analysis of the data. The study group of the second stage of the research consists of volleyball experts who were determined according to the maximum variety sampling, one of the purposive sampling methods. In the second stage, data were collected from volleyball experts according to the maximum variation sampling method, one of the purposive sampling methods, until the data saturation was reached. A semi-structured interview form prepared by scanning the relevant literature and taking the opinions of field experts was used. Content analysis method was used in the analysis of the data. In the research, credibility was tried to be ensured by methods such as participant consent, co-control, inter-coder reliability.

The results showed that the SPLISS Model is applicable in the volleyball branch. As a result of the analysis, in addition to the nine pillars in the SPLISS Model, the "Education System" pillar specific to Turkey has emerged.

Keywords: Sport Policy, International Sport Success, Volleyball, Education System

KAYNAKLAR

- ABBOTT A J (2006). Talent identification and development in sport.
- AK A. (2017). Türk Sporunda Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Spor Yayınevi, Ankara
- AKANDERE M, BAŞTUĞ G, AKDOĞAN Z (2009). Erkek maratoncularda sosyal çevre ve ekonomik durumun spora yönelmeye etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 459-466.
- ALTUN M, KOÇAK S (2015). Türkiye'nin sportif başarı açısından değerlendirilmesi: Bakü Avrupa Oyunları örneği. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26(3), 114-128.
- AMUSA L O, TORIOLA A L, ONYEWADUME I U, DHALIWAL H S (2008). Perceived barriers to sport and recreation participation in Botswana. *African Journal for Physical Health Education, Recreation and Dance*, 14(2), 115-129.
- ANDERSEN S S, HOULIHAN, B, RONGLAN L T (EDS.). (2015). *Managing elite sport systems: Research and practice*. Routledge.
- AQUILINA D, HENRY I (2010). Elite athletes and university education in Europe: a review of policy and practice in higher education in the European Union Member States. *International Journal of Sport Policy*, 2(1), 25-47.
- BASIM N, ARGAN M (2009). Spor yönetimi. *Detay Yayıncılık*. Ankara
- BAUMANN A (2003). Developing sustained high performance services and systems that have quality outcomes
- BERGSGARD N A, HOULIHAN B, ROMMETVEDT H, MANGSET P, NØDLAND S I (2007). *Sport policy: A comparative analysis of stability and change*. Routledge.
- BERNARD A B, BUSSE M R (2000). Who wins the Olympic Games: Economic development and medal totals. Retrieved October 20, 2000
- BOHLKE (2004) 12th INTERNATIONAL SEMINAR ON OLYMPIC STUDIES FOR POSTGRADUATE STUDENTS

- BOHLKE N, ROBINSON L (2009). Benchmarking of elite sport systems. *Management decision*, **47**(1), 67-84.
- BRADBURY T, O'BOYLE I (Eds.). (2017). *Understanding sport management: international perspectives*. Taylor & Francis.
- BRAUN V, CLARKE V (2012). Thematic analysis.
- BRAUN V, CLARKE V, WEATE P (2016). Using thematic analysis in sport and exercise research. In *Routledge handbook of qualitative research in sport and exercise* (pp. 213-227). Routledge.
- BROOM E F (1991). Lifestyles of aspiring high performance athletes: A comparison of national models. *Journal of Comparative Physical Education and Sport*, **8**(2), 24-54.
- BROUWERS J, SOTIRIADOU P, DE BOSSCHER V (2015). Sport-specific policies and factors that influence international success: The case of tennis. *Sport Management Review*, **18**(3), 343-358.
- BURSTYN V (1999). *The rites of men: Manhood, politics, and the culture of sport*. University of Toronto Press.
- CASTRO J, SOUZA A, MESQUITA I (2011). Attack efficacy in volleyball: Elite male teams. Percept motor skill; **113**(2): 395-408
- CHALKLEY B, ESSEX S (1998). Urban development through hosting international events: a history of the Olympic Games. *Planning perspectives*, **14**(4), 369-394.
- CHANEY P (2015). Electoral discourse and the party politicization of sport in multi-level systems: analysis of UK elections 1945–2011. *International journal of sport policy and politics*, **7**(2), 159-180.
- CHAPPELET J L, BAYLE E (2005). *Strategic and performance management of Olympic sport organisations*. Human Kinetics.
- CHELLADURAI P (1994). Sport management: Defining the field. *European Journal for Sport Management*, **1**(1), 7-21.

- CLUMPNER R A (1994). 21st century success in international competition. In R. Wilcox (Ed.), *Sport in the global village* (pp. 298–303). Morgantown, WV: FIT.
- COLE B C (2000). *The East Germany sports system: image and reality* (Doctoral dissertation, Texas Tech University).
- COLLINS D, TROWER J, CRUICKSHANK A (2013). Coaching high performance athletes and the high performance team. In P. Sotiriadou, & V. De Bosscher (Eds.), *Managing high performance sport*
- COSTA C A (2005). The status and future of sport management: A Delphi study. *Journal of Sport Management*, **19**(2), 117-142.
- CRESWELL J W, CLARK V L P (2014). *Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi*. Anı.
- CRESWELL J W, CLARK V L P (2017). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage publications.
- CRESWELL J W, CRESWELL J D (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- CUSTONJA Z, ŠKORIĆ S (2011). Winning medals at the Olympic games—does Croatia have any chance?. *Kinesiology: International journal of fundamental and applied kinesiology*, **43**(1.), 107-114.
- DE BOSSCHER V DE RYCKE J (2017). Talent development programmes: A retrospective analysis of the age and support services for talented athletes in 15 nations. *European Sport Management Quarterly*, **17**(5), 590-609.
- DE BOSSCHER V, BINGHAM J, SHIBLI S, VAN BOTTENBURG, DE KNOP P (2008) *The global sporting arms race. An international comparative study on sports policy factors leading to international sporting success*. Aachen: Meyer & Meyer.
- DE BOSSCHER V, DE CROOCK S (2010). *Effectiviteit van de Topsportscholen in Vlaanderen* [Effectiveness of the elite sport schools in Flanders]. Research report for the department CJSB, Flemish government.

- DE BOSSCHER V, DE KNOP P, VAN BOTTENBURG M (2009). An analysis of homogeneity and heterogeneity of elite sport systems in six nations. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, **10**(2), 111–131.
- DE BOSSCHER V, DE KNOP P, VAN BOTTENBURG M, SHIBLI S (2006). A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*.
- DE BOSSCHER V, DE KNOP P, VAN BOTTENBURG M, SHIBLI S, BINGHAM J (2009). Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport systems and policies in six countries. *Sport management review*, **12**(3), 113-136.
- DE BOSSCHER V, SHIBLI S, WESTERBEEK H, VAN BOTTENBURG M (2016). Convergence and divergence of elite sport policies: is there a one-size-fits-all model to develop international sporting success?. *Journal of Global Sport Management*, **1**(3-4), 70-89.
- DE BOSSCHER V, SHIBLI S, WESTERBEEK H, VAN BOTTENBURG M (2015). *Successful elite sport policies: an international comparison of the sports policy factors leading to international sporting success (SPLISS 2.0) in 15 nations*. Meyer & Meyer Sport.
- DE BOSSCHER V, SHILBURY D, THEEBOOM M, VAN HOECKE J, DE KNOP P (2011). Effectiveness of national elite sport policies: A multidimensional approach applied to the case of Flanders. *European sport management quarterly*, **11**(2), 115-141.
- DE BOSSCHER V, SHIBLI S, VAN BOTTENBURG, M, DE KNOP P, TRUYENS J (2010). Developing a method for comparing the elite sport systems and policies of nations: a mixed research methods approach. *Journal of sport management*, **24**(5), 567-600.
- DE COCQ S, DE BOSSCHER V, DEROM I, DE RYCKE J. (2018, September). Elite Sport and Sport for All: An Epistemological Paradox. In *The European Sport*

- Management Conference 2018* (pp. 283-284). European Association for Sport Management.
- DELOITTE, TOUCHE (2003). National Governing Bodies of Sport -Success Criteria? Model Framework.
- DEVER A (2015). Spor Sosyolojisi. *Siyasal Kitabevi, Ankara*
- DIGEL H, BURK V, FAHRNER M (2006). High-performance sport. An international comparison(Vol. 9). Weilheim/Teck, Tübingen: Bräuer
- DOLOWITZ D P, MARSH D (2000). Learning from abroad: The role of policy transfer in contemporary policy-making. *Governance*, **13**(1), 5-23.
- DOOMS M (2010). Crafting the integrative value proposition for large scale transport infrastructure hubs: A stakeholder management approach. Brussels, Belgium: VUBPRESS
- DOWNWARD P, RASCIUTE S, PAWLOWSKI T (2010). The contribution of sport to national pride and well-being: a comparative European perspective. In *2nd European Conference in Sports Economics*. Cologne, Germany.
- DRIKOS S, KOUNTOURIS P, LAIOS A, LAIOS Y (2009). Correlates of Team Performance in Volleyball. *Int J Perform Anal Sport*,; **9**(2): 149-156
- EDWARDS A, SKINNER J (2010). *Qualitative research in sport management*. Routledge.
- EKİZ D (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. *Anı Yayıncılık, Ankara*.
- ESSEX S, CHALKLEY B (1998). Olympic Games: catalyst of urban change. *Leisure studies*, **17**(3), 187-206.
- GENÇLİK U, BELGESİ S P (2013). Gençlik ve Spor Bakanlığı. *TC Resmi Gazete*, 28541(27.01), 2013.
- GRATTON C, TAYLOR P (2000). *Economics of sport and recreation* (No. Ed. 2). E & FN Spon Ltd.

- GREEN M, HOULIHAN B (2005). *Elite sport development: Policy learning and political priorities*. Routledge.
- GREEN M, OAKLEY B (2001). Elite sport development systems and playing to win: uniformity and diversity in international approaches. *Leisure studies*, **20**(4), 247-267.
- GÜLAY Ö, KOÇAK F, BORAN F, SUNAY H, GEDİKLİ N (2012). Türk Spor yönetimindeki mevcut sorunlara ilişkin akademisyenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **10**(4), 107-116.
- GÜNGÖRMÜŞ H A, YENEL F, GÜRBÜZ B (2014). Bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörlerin belirlenmesi: Demografik farklılıklar. *International Journal of Human Sciences*, **11**(1), 373-386. doi: 10.14687/ijhs.v11i1.2165
- GÜRBÜZ B (2018). The Conception and Perception of Leisure in Turkey. In Henderson, K., Sivan, A. (Eds.), *Leisure from International Voices*, 213-223. Sagamore Venture Publishing.
- HOBERMAN J (1993) Sport and ideology in the post-Communist age, in *The changing politics of sport* (edited by L. Allison), Manchester University Press, Manchester, pp. 15– 36.
- HORNE J, TOMLINSON A, WHANNEL G (1999). *Understanding sport: An introduction to the sociological and cultural analysis of sport*. Taylor & Francis.
- HOULIHAN B (1997). *Sport, Policy and Politics. A comparative analysis*. London and New York: Routledge.
- HOULIHAN B (2013). Commercial, political, social and cultural factors impacting on the management of high performance sport. In P. Sotiriadou, & V. De Bosscher (Eds.), *Managing high performance sport* (pp. 17–29). Abingdon: Routledge.
- HOULIHAN B, GREEN M (2007). Comparative elite sport development. In *Comparative Elite Sport Development* (pp. 15-39). Routledge.

- HOULIHAN B, ZHENG J (2013). The Olympics and elite sport policy: Where will it all end? *The International Journal of the History of Sport*.
- HOYE R, CUSKELLY, G (2007). *Sport governance*. Oxford: Elsevier.
- HOYE R, NICHOLSON M, HOULIHAN B. (2011). *Sport and policy: Issues and analysis*. Routledge.
- HOYE R, SMITH A C, NICHOLSON M, STEWART B (2018). *Sport management: principles and applications*. Routledge.
- İMAMOĞLU O, DİLEK A N, TÜRKMEN, M (2017). Türkiye’de Sporcu Eğitim Merkezleri ve Olimpik Hazırlık Merkezleri. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(Special Issue 2), 95-106.
- JOÃO P, LEITE N, MESQUITA I, SAMPAIO J (2010) Sex differences in discriminative power of volleyball game-related statistics. *Percept motor skill*,; **111**(3): 893-900
- JOHNSON R B, ONWUEGBUZIE A J, TURNER L A (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of mixed methods research*, **1**(2), 112-133.
- KANIN D B (2018). *A political history of the Olympic Games*. Routledge.
- KARAÇ Y (2017). Sporcu eğitim merkezlerindeki atletizm branşı öğrenci-sporcuların başarı algıları ile spora katılım güdülerinin incelenmesi. Doktora Tezi
- KARAKÜÇÜK S, GÜRBÜZ B (2007). *Rekreasyon ve Kent (li)leşme*. Ankara: Gazi Kitabevi, 107.
- KILIÇ M, ASLAN M (2016). Sovyet Toplumunda Sporun Rolü. *Tarih Okulu Dergisi*, **9**(25), 195-213.
- KNIGHTS S, SHERRY E, RUDDOCK-HUDSON M, O’HALLORAN P (2019). The End Of A Professional Sport Career: Ensuring A Positive Transition. *Journal Of Sport Management*, **33**(6), 518-529.

- KOÇAK Ç V (2012). 2012 Londra Olimpiyat Oyunları Bayanlar Voleybol Avrupa Kıta Elemeleri Final Etabı Müsabakalarında Bazı Fiziksel Ve Teknik Değişkenlerin Başarı İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi.
- KOÇAK F (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **12**(1), 59-69.
- KOÇAK F (2017). Leisure constraints and facilitators: perspectives from Turkey. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, **3**:32-47
- MAGDALINSKI T (1999). Sports history and East German national identity. *Peace Review*, **11**(4), 539-545.
- MALFAS M, THEODORAKI E, HOULIHAN B (2004). Impacts of the Olympic Games as mega-events. In *Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Municipal Engineer* (Vol. 157, No. 3, pp. 209-220). Thomas Telford Ltd.
- MALFAS M, THEODORAKI E, HOULIHAN B (2004, September). Impacts of the Olympic Games as mega-events. In *Proceedings of the Institution of Civil Engineers-Municipal Engineer* (Vol. 157, No. 3, pp. 209-220). Thomas Telford Ltd.
- MANSUR M, IRIANTO S, KURNIAWAN F (2018, December). The Effect of Plyometric Training to Speed of Volleyball Athletes. In *2nd Yogyakarta International Seminar on Health, Physical Education, and Sport Science (YISHPESS 2018) and 1st Conference on Interdisciplinary Approach in Sports (CoIS 2018)*. Atlantis Press.
- MAZZEI L C, BÖHME M T S, DE BOSSCHER V (2017). Exploring The Organizational Factors That Influence The International Sporting Success In High-Performance Judo.
- MERKEL U (1995). The German Government and the Politics of Sport and Leisure in the 1990s: An Interim Report.

- MERRIAM S B, TISDELL E J (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- MORTON R H (2002). Who won the Sydney 2000 Olympics?: an allometric approach. *Journal of the Royal Statistical Society: Series D (The Statistician)*, **51**(2), 147-155.
- NANDAKUMAR T R, SANDHU J S (2014). Factors Influencing International Sporting Success-An Analysis of Indian Sports System. *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism*, **15**, 13-31.
- NICHOLSON M, SMITH A C, STEWART B, HOYE R (2018). *Sport management: Principles and applications*. Routledge.
- NOVÁ J (2017). Utilization of Research for Elite Sport in the Czech Republic. *Sport Mont*, **15**(3), 35-38.
- OLİMPİYAT HAZIRLIK MERKEZLERİ (2019) GSB Faaliyet Raporu.
- OLİMPİYAT HAZIRLIK MERKEZLERİ (2021). shgm.gsb.gov.tr
- OLİMPİYATLAR (2021, 22 Nisan). <https://www.britannica.com/sports/Olympic-Games>
- OLİMPİYATLAR (2021, 24 Nisan). <https://www.history.com/this-day-in-history/first-modern-olympic-games>.
- ÖZBEK O, KOÇAK F (2017). Sporun Yönetsel ve Sosyal Boyutları. *Gazi Kitabevi*. Ankara
- ÖZEN N (2013). *Türk kültür tarihinde spor ve Türklerin spora katkıları* (Master's thesis, Batman Üniversitesi).
- PARKS J B, OLAFSON G A (1987). Sport management and a new journal. *Journal of Sport Management*, **1**(1), 1-3.
- PARRISH R (2003). The politics of sports regulation in the European Union. *Journal of European public policy*, **10**(2), 246-262.

- PEDERSEN P M, THIBAUT L (EDS.). (2014). *Contemporary sport management*, 5E. Human Kinetics.
- PFEIFER C, CORNELIßEN T (2010). The impact of participation in sports on educational attainment—New evidence from Germany. *Economics of education review*, 29(1), 94-103.
- PITTS B, FIELDING L W, MILLER L K (1994). Industry segmentation theory and the sport industry: Developing a sport industry segment model.
- POLİTİKALAR (Gençlik ve Spor Bakanlığı. *TC Resmi Gazete*, 28541, 2013).
- POST E G, BELL D R, TRIGSTED S M, PFALLER A Y, HETZEL S J, BROOKS M A, MCGUINE, T A (2017). Association of competition volume, club sports, and sport specialization with sex and lower extremity injury history in high school athletes. *Sports health*, 9(6), 518-523.
- REES T, HARDY L, GULLICH A, ABERNETHY B, COTE J, WOODMAN T, WARR C (2016). The great British medalists project: a review of current knowledge on the development of the world's best sporting talent. *Sports Medicine*, 46(8), 1041-1058.
- REESER J C, BAHR R (Eds.). (2017). *Handbook of sports medicine and science, Volleyball*. John Wiley & Sons.
- RIORDAN J (ED.). (1978). Sport under communism: The USSR, Czechoslovakia, the GDR, China, Cuba. Montreal: McGill-Queen's Press-MQUP.
- SAATÇIOĞLU C, KARACA O (2012). Ekonomi ve Spor: Ekonomik Gelişmenin Uluslararası Sportif Başarı Üzerindeki Etkisi.
- SATTLER T, SEKULIC D, HADŽIĆ V, ULJEVIĆ O, DERVISEVIC E (2012). Vertical jumping tests in volleyball: reliability, validity, and playing-position specifics. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 26(6), 1532-1538.
- SEGGIE F N, BAYYURT Y (EDS.). (2017). *Nitel araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*. Anı Yayıncılık.

- SEPPÄNEN P (1970). The role of competitive sports in different societies. Proceedings of the 7de world congress sociology (pp. 101-116).
- SERDAROĞLU M (2002). Olimpiyat tarihi ve Türkiye'nin olimpiyatlardaki durumu. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi.*
- SERDAROĞLU M S (2002). Olimpiyat Tarihi ve Türkiye'nin Olimpiyatlardaki Durumu. *Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi*
- SILVA M, LACERDA D, JOÃO P V (2014). Game-related volleyball skills that influence victory. *Journal of human kinetics*, **41**(1), 173-179.
- SMITH B M, SPARKES A C (Eds.). (2016). *Routledge handbook of qualitative research in sport and exercise*. London: Routledge.
- SMITH D J, ROBERTS D, WATSON B (1992). Physical, physiological and performance differences between Canadian national team and universiade volleyball players. *Journal of sports sciences*, **10**(2), 131-138.
- SOTIRIADOU P, BROUWERS J, DE BOSSCHER V, CUSKELLY G (2017). The role of interorganizational relationships on elite athlete development processes. *Journal of Sport Management*, **31**(1), 61-79.
- SOTIRIADOU P, DE BOSSCHER V (Eds.). (2013). *Managing high performance sport*. London: Routledge.
- SOTIRIADOU P, GOWTHORP L, DE BOSSCHER V (2014). Elite sport culture and policy interrelationships: The case of Sprint Canoe in Australia. *Leisure Studies*, **33**(6), 598-617.
- SOTIRIADOU P, SHILBURY D (2009). Australian elite athlete development: An organisational perspective. *Sport Management Review*, **12**(3), 137-148.
- STAMM H, LAMPRECHT M (2001) 'Sydney 2000—The best Games ever? World sport and relationships of structural dependency', in Proceedings, 1st World Congress of Sociology of Sport (pp. 129-36), Seoul, Korea.
- SWADDLIING J (1999). *The ancient Olympic games*. University of Texas Press.

- TEREKLİ M S (2018). Spor Yönetiminin Temelleri ve Uygulama Alanları. *Detay Yayıncılık, Ankara*
- THIBAUT L, KİHLB L K, BABIAK K (2010). Democratisation and governance in international sport: Addressing issues with athlete involvement in organisational policy. *International Journal of Sport Policy*, 2(3), 275–302.
- TINAZ C, BAKIR M (2015). Spor ve Politika Meseleleri ve Analizi. *Beta Yayınevi, İstanbul*.
- TOOMER R (2019). *National Sport Policy in a Developing Country: The Case of Jamaica's Elite Sport Development in Selected Sports* (Doctoral dissertation, Université d'Ottawa/University of Ottawa).
- TRAJKOVIC N, MILANOVIC Z, SPORIS G, MILIC V, STANKOVIC R (2012) The effects of 6 weeks of preseason skill-based conditioning on physical performance in male volleyball players. *J Stren Cond Res*,; 26(6): 1475-1480
- TRUYENS J, DE BOSSCHER V, HEYNDELS B, WESTERBEEK H (2014). A resource-based perspective on countries' competitive advantage in elite athletics. *International journal of sport policy and politics*, 6(3), 459-489.
- TSONEV, M. (2017). Examining Bulgaria's current lack of performance at elite sport level.
- TYSON B, JORDAN L A, TRULY D (Eds.). (2016). *Sports event management: the Caribbean experience*. Routledge.
- ULUÖZ E (2019). Tarihsel Bir Araştırma: 1895'ten Günümüze Rekreatif Bir Spor Dalı Olarak Voleybolun Gelişimi. *Spor ve Rekreatif Araştırmaları Dergisi*, 113-134.
- VALENTI M, SCELLES N, MORROW S (2019). Elite sport policies and international sporting success: a panel data analysis of European women's national football team performance. *European Sport Management Quarterly*, 1-21.

- VALLIANT M, EMPLAINCOURT H, WENZEL R, GARNER B (2012). Nutrition Education by a Registered Dietitian Improves Dietary Intake and Nutrition Knowledge of a NCAA Female Volleyball Team. *Nutrients*,; 4: 506-516
- VAN DER ROEST J W, DIJK B (2021). Developing an elite sports' public value proposition in Northern Netherlands. *European Sport Management Quarterly*, 1-18.
- VESCIO J, WILDE K, CROSSWHITE J J (2005). Profiling sport role models to enhance initiatives for adolescent girls in physical education and sport. *European physical education review*, 11(2), 153-170.
- VOLEYBOL (2021, 18 Nisan) (<https://www.britannica.com/sports/volleyball>)
- VOLEYBOL (2021, 18 Nisan) (www.fivb.com/en/volleyball/thegame_glossary/history)
- VOLEYBOL (2021, 19 Nisan) (<https://www.tvf.org.tr/tarihce>).
- WICKER P, PRINZ J, VON HANAU T (2012). Estimating the value of national sporting success. *Sport Management Review*, 15(2), 200-210.
- WU D Y, NAKAMURA H, ITEYA M (2017). Analyzing the Negative Impact of Elite Sporting Culture behind Japanese Judo Elite Success.
- YETİM A (2019). Sosyoloji ve spor. *Gazi Kitabevi, Ankara*.
- YILDIRIM A, ŞİMŞEK H (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık

EKLER

Ek-1. Etik Kurul İzni

 T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 56786525-050.04.04 / 56678 **04 Ağustos 2020**
Konu : Etik Kurul Kararı Hakkında

Sayın Berkay AYVERDİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

İlgi: 06/05/2020 tarihli başvurunuz.

"Spora Özel Politikalar ve Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler: Voleybol Örneği" başlıklı tezi ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun 24/07/2020 tarihli toplantısında alınan 14/203 sayılı kararın bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

EKLER:
Karar Örneği (1 sayfa)

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi :24/07/2020
Toplantı Sayısı :14
Karar Sayısı :203

203-Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinden **Berkay Ayverdi**'nin "Spora Özel Politikalar ve Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler: Voleybol Örneği" başlıklı tezi ile ilgili 06/05/2020 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda **Berkay Ayverdi**'nin "Spora Özel Politikalar ve Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler: Voleybol Örneği" başlıklı tezi ile ilgili COVID-19 salgını nedeniyle; çalışma takviminiz de dahil araştırmanızda oluşabilecek tüm değişikliklerin Etik Kurulumuza yazılı olarak bildirilmesi, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIĞIDIR
24/07/2020

Ek-2. TVF İzin Yazısı

TÜRKİYE VOLEYBOL FEDERASYONU BAŞKANLIĞI

Sayı : 37689096-125.99-E.336785

03.03.2020

Konu : Berkay AYVERDİ-Tez Hk.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: Berkay AYVERDİ'nin 05.02.2020 tarih ve yazılı dilekçesi.

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Anabilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri Yüksek Lisans Programı öğrencisi Berkay AYVERDİ'nin "Spora Özel Politikalar ve Uluslararası Sportif Başarıyı Etkileyen Faktörler: Voleybol Örneği" konulu tez çalışması ile ilgili izin "Etik Kurul Raporunun temini sonrasında, Federasyonunuza şimularak veri toplama sürecinin başlatılması koşulu ile" verilmiştir. Yüksek Lisans tezinin tamamlanması sonrasında bir kopyasının da Federasyonunuza sonuç raporu olarak iletilmesi gerekmektedir.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Av. Nihal İŞÇİ
Genel Sekreter

Not: Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-3. SPLISS Modeli Kullanım İzni

about your permission

Berkay Ayverdi
Alıcı:
Dear Dr. De Bosscher

I am a master student at Ankara University Department of Sport Management Sciences, Ankara, Turkey. I am studying on master thesis proposal about sport policies and international sport success. While I was searching literature I found and read your valuable studies on this topic. Specifically, I would like to use the questions in your study which is entitled as "Sport-specific policies and factors that influence international success. The case of tennis". Could you please declare your permission to use the items and questions in your study. I am looking forward to your reply.

Kind regards.

9 Şub 2020 16:29

Veerie DE BOSSCHER
Alıcı: ben

 İngilizce Türkçe İletiyi çevir

Dear Berkay
Can you send me the questions you are talking about?

Met vriendelijke groeten
Best regards

9 Şub 2020 17:49

Berkay Ayverdi
Alıcı: Veerie
Dear Dr. De Bosscher

Thank you for answer.

I would like to use SPLISS model and SPLISS sub-dimensions. I presented these in the attachment.

Kind regards.

Veerie DE BOSSCHER

10 Şub 2020 20:42

Veerie DE BOSSCHER
Alıcı: ben

 İngilizce Türkçe İletiyi çevir

Dear Berkay

These are the sport specific tennis dimension of SPLISS (not the overall SPLISS factors, www.spliss.net); as this is published material, you can use this, obviously correctly referring to the paper; and once you would make changes, the best is to refer as: "adapted from ...".

Met vriendelijke groeten
Best regards

10 Şub 2020 10:46

Ek-4. Görüşme Formu

SPORA ÖZEL POLİTİKALAR VE ULUSLARARASI SPORTİF BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER:

VOLEYBOL ÖRNEĞİ

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Yaşınız?

Cinsiyetiniz?

Eğitim durumunuz?

Görev unvanınız?

Görev süresi?

Görüşme Tarihi:

Görüşme Yeri:

BİREYSEL GÖRÜŞME FORMU

1. Sizce voleybolda uluslararası başarı için önemli faktörler nedir? (Ülkeye özgü değil, genel bir yorum)
2. Sizce voleybolda ülkemizin güçlü yanları nedir?
3. Sizce voleybolda ülkemizin zayıf yanları nedir?
4. Ülkemiz voleyboluna sağlanan finansal destekler nedir? Yeterli buluyor musunuz? (Kulüpler, federasyonlar)
5. Voleybolda paydaş kurumlar arası koordinasyonu nasıl buluyorsunuz?
6. Türk voleybolunun yönetimi hakkında neler düşünüyorsunuz? Zorlukları nedir?
7. Türkiye’de voleybola katılım oranını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunun artması için ne tür çalışmalar yapılmaktadır?
8. Türkiye’deki voleybola katılım oranını Dünya ile kıyaslandığınızda durumumuzu nasıl değerlendiriyorsunuz?
9. Sizce bir sporcunun keşfedilmesi için yapılması gerekenler nedir? (Voleybola özgü değil)
10. Ülkemizde voleybola yönelik yetenek taraması ve yetenek seçimi konusunda girişimleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
11. Ülkemizde voleybola yönelik yetenek taraması ve yetenek seçimi konusunda daha önce yapılan çalışmalar ne sonuçlar vermiştir? Yetenek taraması ile keşfedilip şu anda elit seviyeye ulaşmış bir sporcu var mı?
12. Sporculara sağlanan olanakları nasıl değerlendiriyorsunuz?
13. Amatör ve elit voleybolcuların gelişimine katkıda bulunmak için neler yapılmalıdır?
14. Aktif voleybolcuların yaşam koşullarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Yükseltilmesi gerekli midir? Gerekiyorsa ne tür önerileriniz vardır?

15. Kariyerleri sonrası voleybolcuların yaşam koşulları nasıl değerlendiriyorsunuz? Yükseltilmesi gerekli midir? Gerekiyorsa ne tür önerileriniz vardır?
16. Ülkemizdeki voleybol tesislerini nitelik ve nicelik açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? (Yetersiz bulunuyorsa) Çözüm önerileriniz nelerdir?
17. Nitelikli antrenör gelişimi için neler yapılmalıdır?
18. Ülkemizdeki antrenörlerin niteliği ve niceliği bakımından görüşleriniz nelerdir?
19. Ülkemiz voleyboluna yabancı antrenörlerin katkısı hakkında neler düşünüyorsunuz?
20. Türkiye’de her düzeydeki voleybolcular yeterli sayıda ve önemde müsabakaya katılabiliyor mu? Bunun planlaması nasıl yapılmaktadır?
21. Yapılan akademik çalışmaların voleybola katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ek-5. Katılımcılara Uygulanan Demografik Bilgiler Formu ve Anket

SPORA ÖZEL POLİTİKALAR ve ULUSLARARASI SPORİF BAŞARIYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER: VOLEYBOL ÖRNEĞİ

Sevgili Katılımcılar;

Bu araştırmada, voleybol alanındaki uzmanların görüşlerine göre voleybolda uluslararası başarıyı etkileyen politikaların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma sonuçları, yalnızca bu amaç için kullanılacak olup kişisel amaçlar için anket sonuçlarından yararlanılmayacaktır. Bu nedenle isim yazmanıza gerek yoktur. Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Berkay AYVERDİ

Yaş	
Cinsiyet	☐ Kadın ☐ Erkek
Eğitim durumu	☐ İlkokul ☐ Üniversite ☐ Ortaokul ☐ Yüksek Lisans ☐ Lise ☐ Doktora
Voleybolla ilgilenme durumu	☐ Sporcu ☐ Federasyon Görevlisi ☐ Antrenör ☐ Diğer ☐ Kulüp Yöneticisi
Görev süresi	
Hangi ligde görev aldınız?	
Uluslararası müsabakalarda görev aldınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır
Cevabınız evet ise; Göreviniz	

SPLISS (Uluslararası Sportif Başarıya Ulaştıran Spor Politikası Faktörleri) Anketi

MADDELER	ÖNEMSİZ	AZ ÖNEMLİ	ORTA DÜZEYDE ÖNEMLİ	ÖNEMLİ	ÇOK ÖNEMLİ
Altyapı voleybolu için yeterli finansal destek					
Elit voleybol için yeterli finansal destek					
Ulusal voleybol kulüpleri için yeterli finansal destek					
Voleybolun tüm kurumları arasında güçlü bir koordinasyon					
Etkili iletişim					
Elit voleybolun gelişimi için uzun vadeli planlama					
Yönetim kolaylığı					
Okulda voleybola katılım (Beden eğitimi dersleri veya ek müfredat)					
Voleybol kulüplerinde toplam kalite yönetiminin teşviki					
Voleybola yüksek katılım oranı					
Yetenekli genç voleybolcular için antrenman ve müsabaka desteği					
Genç yetenekler için çok boyutlu destek programları					
Yetenekli ve genç voleybolcuların keşfedilmesi için etkili bir sistem					
Kariyer desteği (Voleybol ve akademik çalışmaların birleşimi)					
Voleybolda yetenek gelişimi için koordineli (etkili) planlama					
Yetenek taraması için etkili bir sistem (Spora özgü değil)					
Elit voleybolcular için destek programının koordine edilmesi					
Kariyer sonrası destek ve voleybol kariyerinden sonraki yaşama hazırlık					
Uluslararası Voleybol Federasyonu ve kulüpler voleybol tesislerinden bütçe alması					
Voleybol tesisleri için ulusal koordinasyon planı					
Yüksek nitelikli ulusal / bölgesel elit voleybol iletişim ağı					
Antrenörler için yaşam koşullarının yüksek olması (yükseltilmesi)					
Antrenörlerin kariyerlerini geliştirme için fırsatlar					
Üst düzey bir voleybolcu olarak kendi denevimi					
Voleybol antrenörlüğü mesleğinin değerli görülmesi					
Voleybolcular için yaşam koşullarının yüksek olması					
İyi eğitim almış ve tecrübeli elit voleybol antrenörleri					
Uluslararası etkinliklerin organizasyonu için ulusal strateji					
Uluslararası voleybol müsabakalarında yer alma fırsatları					
Yeterli düzeyde ulusal voleybol müsabaka yapısı					
Elit voleybol her seviyedeki bilimsel araştırmalar ile desteklenmelidir.					